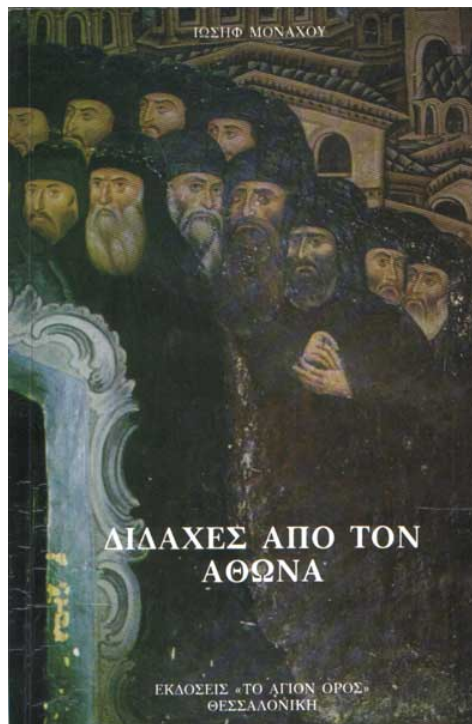

ΑΝΤΙΔΙΡΕΤΙΚΟΝ
ΕΓΧΟΛΤΙΟΝ

ΔΙΔΑΧΕΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΘΩΝΑ

ΙΩΣΗΦ ΜΟΝΑΧΟΥ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ»- ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1989

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Ανάκληση εις μετάνοια
Οι αλλοιώσεις στην πνευματική ζωή
Τήρηση του νου
Καθαρισμός της καρδιάς
Το ίδιο θέλημα και η υπακοή
Πρακτικές υποτυπώσεις
Η πρακτική εκδήλωση της αγάπης προς το Θεό
Η ορθή πρόθεση
Η μαρτυρική ομολογία
Το ταπεινό φρόνημα
Ο τροπαιοφόρος της αγάπης
Ο Άγιος Αθανάσιος ο Αθωνίτης
Η συμπάθεια προς τον πλησίον
Η ολοκλήρωση στον μοναχισμό
Οι δύο πόλοι της πνευματικής ζωής
Έλεγχος λογισμών και φυλακή αισθήσεων
Το νόημα του μαρτυρίου των τριών παιδών
Το θείον πυρ
Απόγνωσι, αποθάρρυνσι και θάρρος
Το άθλημα της πίστεως

ανάκληση εις μετάνοια

Μεταπτωτικά ο άνθρωπος ευρίσκεται υπό την επιρροή όχι μόνο του νόμου της αμαρτίας του «**εν τοις μέλεσι διεσπαρμένον**», αλλά ακόμα και υπό την επίδρασι των αλλοιώσεων και των ποικίλων τροπών, πού υπάρχουν και αυτές σαν κακοί γείτονες. Όλοι αυτοί οι παράγοντες είναι εκείνοι πού συνεχώς μας ωθούν, μας αποπλανούν, μας παρασύρουν στο να μην μπορούμε να φυλάξωμε αυτό πού θέλομε. Και εξ αίτιας αυτών λοιπόν, ευρισκόμεθα εις συνεχή μετάνοια. Όπως ερμηνεύουν οι Πατέρες, έστω και ων είναι μια μόνο ήμερα η ζωή του ανθρώπου, δεν τίθεται θέμα αναμαρτησίας.

Αυτό το νόημα της μετανοίας, είναι εκείνο πού βασικά μας απασχολεί. Κατά τους Πατέρες, ο Θεός δεν λυπάται τόσο αν ο άνθρωπος, τρόπον τινά, δεν τα κατάφερε και αμάρτησε. Δεν τον κρίνει γι' αυτό. Εκείνο πού **λυπεί** την Χάρι, είναι όταν ο άνθρωπος δεν θέλει να **μετανοήση**. Αυτό είναι ένα είδος απογνώσεως, ένα είδος βλασφημίας προς αυτό το Πανάγιο Πνεύμα. Γι' αυτό πρέπει να εντείνωμε την προσπάθεια μας. Καί έφ' όσον θέμα αναμαρτησίας δεν τίθεται, να τίθεται θέμα συνεχούς μετανοίας. Να πείθωμε την ενδημούσα σε μας θεία Χάρι, ότι τα σφάλματα τα όποια συμβαίνουν δεν είναι **εκούσια**. Ποτέ μας δεν θέλομε να αρνηθούμε και να προδώσωμε την αγάπη του Θεού, αλλά μέσα στην αδυναμία, απειρία και αγνωσία, περικλείονται όλα μας τα λάθη. Και συνεχώς πίπτοντες, φωνάζαμε το «**ιλάσθητί μοι τω αμαρτωλώ**», να επικαλούμεθα νέα μορφή συνεργείας της Χάριτος, ούτως ώστε να ολοκληρώση την γνώσι μας και τις δυνάμεις μας, για να ιδούμε καλά και να ενεργήσωμε σωστά και έτσι να ημπορέσωμε εις αυτές τις δύσκολες ήμερες να ορθοποδήσωμε. Γιατί κατά τον Παύλο «**εγγύτερον ημών η σωτηρία**» τώρα, «**ή ότε επιστεύσαμεν**». Βλέποντες όλοι μας και έχοντες πείρα των γεγονότων, αντιλαμβανόμεθα «**εγγίζουσαν την ημέραν**». Παρατηρούμε να δυναμώνη περισσότερο του εχθρού μας η δύναμι, αλλά και η ιδική μας έκτασι να περιορίζεται, λόγω του ότι οι άνθρωποι περισσότερο αποφεύγουν, περισσότερο απομακρύνονται και έτσι το κοινωνικό σύνολο γίνεται και αυτό εμπόδιο· διότι οι άνθρωποι οι πνευματικοί εμειώθησαν, έμεινε το «**λείμμα**», ελάχιστοι. Πόσο πρέπει να είμεθα προσεκτικοί και ενωμένοι για να τα βγάλωμε πέρα! Το θέμα της επιτυχίας μας δεν είναι θέμα τεχνικό, ώστε να αποδώσωμε το βάρος στην συμμαχία των συνανθρώπων μας. Χρήσιμο είναι εάν είμεθα σύμφωνοι και ομοϊδεάται.

Το κέντρο όμως της επιτυχίας, είναι η συμμαχία της Χάριτος. «**Χωρίς εμού ου δύνασθε ποιείν ουδέν**». Όλη μας η προσοχή είναι στο πώς να κρατήσωμε μαζί μας την ενέργεια της Χάριτος Του, το «**μεθ' υμών ειμί πάσας τας ημέρας, έως της συντέλειας του αιώνος**» (Ματθ. 28, 20). Αυτό το «**μεθ' υμών ειμί**»

πρέπει να το προσέξωμε πάρα πολύ, εάν πράγματι είναι **«μεθ' ημών»**. Διότι **«δυνάμει»** ο Θεός Λόγος είναι **«μεθ' ημών»**. **«Δυνάμει»** δεν απουσιάζει από πουθενά. Αλλοίμονο αν συμβή τούτο! Εάν απουσιάση κλάσμα δευτερολέπτου από την κτίσι, αυτή θα εξαφανισθή. Αυτός είναι το Πάν του παντός. **«Δυνάμει»** είναι μαζί μας.

Είναι όμως **«ενεργεία»** μαζί μας; Λέγει ένα σοφό λόγο ο Ωριγένης: **«Τι μοί όφελος, ει ο Λόγος σεσάρκωται καί εγώ Αυτόν ου κατέχω;»** Και λέω και εγώ τώρα. Τι θα μας ωφελήση εάν **«δυνάμει»** είναι μαζί μας ο Θεός Λόγος, αφού **«ενεργεία»** δεν τον αισθανόμεθα; Και φυσικά δεν πταίει Αυτός. Πταίομε εμείς, μη κάνοντας καλό χειρισμό. Γι' αυτό η προσοχή μας να είναι εις αυτό τον τομέα. Στο πώς ανά πάσαν ώρα να μην χάνωμε τις ευκαιρίες και τα μέσα, πού θέτουν εις ενέργεια την παρουσία της θείας Χάριτος. Μαζί με αυτή, πού **«τα ασθενή θεραπεύει και τα ελλείποντα αναπληροί»** να αξιωθούμε να ολοκληρώσουμε τον σκοπό μας προς επιτυχία, διότι **«αι ήμεροι πονηροί είσιν»**. **«Εν σοφία προς τους έξω περιπατείτε»**. Κοιτάξετε από που συνιστάμεθα. Από τα **έξω**, από τα **πέριξ**, από τα **έσω**. Πώς επιβουλεύει τον άνθρωπο η αμαρτία; Κεντά από τα έξω, κατ' ευθείαν. Ρίπτει στην οθόνη της διανοίας την εικόνα, οποιανδήποτε εικόνα εφάμαρτη και προκαλεί τον νου. Τον προκαλεί να περιεργαστή την εικόνα. Ο νους πρέπει να **προσέξη**. Τι είναι αυτή η εικόνα; Χρειάζεται ή όχι; Αν ο νους είναι **υγιής**, την απορρίπτει αμέσως. **«Υπάγε οπίσω μου, σατανά, Κύριον τον Θεόν μου προσκυνήσω και Αυτώ Μόνω λατρεύσω»**. Παρά ταύτα η αμαρτία δεν υποχωρεί και δεν φεύγει μολονότι ηττήθη με τον τρόπο πού εκτύπησε. Αφήνει την κατ' ευθεία κίνησι και παίρνει την **πλαγία** και κτυπά εν ονόματι της **προφάσεως**, εν ονόματι των φυσικών νόμων, εν ονόματι της χρείας. Και όμως είναι **δόλος**. Παραμερίζει την κατ' **ευθεία** κρούσι και παίρνει την **δολία**. Εάν και εις αυτή ο νους προσέξη, το εξετάση καλά - **διότι η απόφασι του είναι ο αληθής νόμος της χρείας και όχι της επιθυμίας** - τότε αφήνει αυτό τον τρόπο και παίρνει την **βία**. Ορμά εν ονόματι του πάθους, με σατανική ενέργεια και πιάνει τον άνθρωπο από τον λαιμό, να τον στραγγαλίση. **Εκβιάζει** πλέον, όπως έκανε ο Ναβουχοδονόσορ- **«ή θα προσκυνήσετε την εικόνα μου, διότι το θέλω εγώ, ή θα σας ρίξω στην κάμινω»**. Και εις αυτές τις φράσεις ευρίσκεται ολόκληρος ο δαίδαλος του σατανικού πάθους, και με αυτό τον τρόπο **κτυπά** τον άνθρωπο. Γι' αυτό πρέπει ο άνθρωπος να είναι συνεχώς ξύπνιος, να μην παρασυρθή, διότι η αμαρτία δεν υποκύπτει, δεν υποχωρεί, θα μεταχειρισθή όλους τους δόλους και τους τρόπους για να απατήση τον άνθρωπο. Εδώ ακριβώς πρέπει να προσέξωμε, διότι μετά την αμαρτία ακολουθεί **απογοήτευσι**, όπως μετά το τραύμα ακολουθεί πόνος· **δεν είναι φυσικό φαινόμενο, αλλά σύμπτωμα**. Έτσι και αυτά πού ακολουθούν την ψυχή, απόγνωσι και αποθάρρυνσι, **δεν είναι φυσικά φαινόμενα**, αλλά διαβολικότατα, παρόλο πού παρουσιάζονται με μορφή **φυσική!** Εδώ λοιπόν χρειάζεται πολλή προσοχή, για να μην χάση ο άνθρωπος το θάρρος του, όταν κάνη λάθος, εφ' όσον αλάνθαστη ζωή, ως γνωστό, δεν υπάρχει. Ακούμε πολλές

φορές ανθρώπους να λένουν: «**Μα είμαι αμαρτωλός και ο Θεός δεν μου ακούει**», «**μα είμαι αμαρτωλός και δεν έχω θάρρος και δεν τα καταφέρνω· είμαι ανάξιος**». Όλα αυτά είναι **προφάσεις** από τα **δεξιά**, ενώ δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο. Ο Θεός ήρθε για τους αμαρτωλούς. Δεν τίθεται θέμα αναξιότητας. Όσο πιο ανάξιος είναι ο άνθρωπος, τόσο πιο πολύ ανάγκη έχει να καταφεύγει στον Θεό. Και αυτούς πιο πολύ ο Θεός «**προσίζεται**», γιατί όπως είπε, ήρθε για τους ασθενείς όχι για τους υγιείς.

Επομένως αυτό στην πρακτική μορφή είναι πολύ χρήσιμο, να μένη ο άνθρωπος μετά το λάθος και να μην χάνη το **θάρρος** του. Και αυτό θέλει **ανδρεία** και **προαίρεσι** να το κατορθώση και όμως είναι τόσο απαραίτητο. Όταν όλα αυτά τα προσέχει ο άνθρωπος, τότε ευρίσκεται ο νους του σε μια κατάσταση μαχητικότητας, σε μια κατάσταση εγρηγόρσεως, ούτως ώστε πάντοτε προσέχει και ποτέ δεν αλατάται. Και προσέχοντας έτσι, κατ' ανάγκην ευρίσκεται σε συνεχή μετάνοια, και συνεχής μετάνοια είναι, ανά πάσαν ώρα να ομολογή στον Θεό:

«Ήμαρτον, Κύριε, δεν τα κατάφερα. Βοήθησέ με. Παράμεινε μαζί μου. Συ είπες: χωρίς εμού ου δύνασθε ποιείν ουδέν». Ακριβώς αυτό το έχω καταλάβει. Το έκαμα συνείδησι. Γι' αυτό επιμένω. Κρούω, ζητώ, αιτώ, δεν θα παύσω να ενοχλώ. Δεν μπορώ χωρίς Εσένα. Δεν πρόκειται να φύγω. Εάν δεν βαρύνονται τα ότα Σου να με ακούουν, δεν θα βαρεθώ και το στόμα μου να φωνάζη. Επιμένω, είναι αλάνθαστος η κρίσι Σου στο να με ανακαλέσης σε μετάνοια. Τούτο το έκανες Συ, θεία Παναγαθότης, δεν το έκανα εγώ. Ούτε ήξερα τον Θεό, ούτε ήταν δυνατό να τον ανακαλύψω. Συ, Κύριε, Πανάγαθε, ήρθες και με ευρήκες και με εφώναξες να σε ακολουθήσω. Αυτό το επήρα, το θέλω, το επιθυμώ. Δεν τα καταφέρνω όμως. Γι' αυτό επιμένω, θέλω να με βοηθήσης. Πρέπει αυτό που εχάρησες να μην το απολέσω».

Βλέπετε! Σας έκαμα μια εικόνα, πώς είναι ο τρόπος της πραγματικής μετανοίας. Αυτές οι διαθέσεις πρέπει να ευρίσκονται στην ψυχή του ανθρώπου του ευρισκομένου υπό μετάνοια. Εάν αυτό το συνεχίζει ο άνθρωπος πραγματικά, γεννάται μέσα του ένα άλλο είδος θάρρους, το οποίο δεν εγνώριζε πριν. Είναι μια μορφή παρρησίας. **Αυτή την παρρησία πού έχουν τα παιδιά προς τον πατέρα τους, την οποία δεν ημπορούν να αποκτήσουν οι υπάλληλοι.** Και τούτο γίνεται από το θάρρος αυτό, μέσω του οποίου πολεμά την αμαρτωλότητα και κρατά τον όρο της μετανοίας. Αυτό στην πρακτική είναι πάρα πολύ απαραίτητο, για όλους μας ανεξαιρέτως, περισσότερο όμως στους αδελφούς μας πού ζουν στην κοινωνία, πού ευρίσκονται πιο εκτεθειμένοι μέσα στα αίτια. Μετά την πτώσι ο άνθρωπος έχασε την προσωπικότητά του και έγινε επιρρεπής προς τα αίτια πλέον και μάλλον εξαρτάται από αυτά. **Εάν**, όταν ήταν **ολοκληρωμένη** προσωπικότης, κατόρθωσαν και τον επλάνησαν, σκεφθήτε τώρα

πού δεν έχει προσωπικότητα και ευρίσκεται υπό την επίδρασί των, **πόσο ισχυρά** είναι αυτά· και επειδή ο άνθρωπος δεν έχει δύναμι, διότι είναι τραυματισμένος από την αμαρτία και με τās αισθήσεις του καθόλου υγιείς, τότε γίνεται λεία δυστυχώς και θύμα αυτών των παραγόντων. Επομένως έχει ανάγκη να ευρίσκεται υπό συνεχή μετάνοια, η οποία είναι το ταπεινό φρόνημα, διότι η πραγματική μετάνοια είναι η πρακτική ταπεινοφροσύνη. Η πρακτική ταπεινοφροσύνη και ταπείνωσι, είναι η μόνη θέσι των λογικών όντων, η οποία προκαλεί το θείο έλεος. **«Ταπεινοίς δίδωσι χάριν καί υπερηφάνοις αντιτάσσεται»** ο Θεός. Εφ' όσον έτσι είναι τα πράγματα, είμεθα υποχρεωμένοι αυτό τον τρόπο να εκμεταλλευθούμε. Το νόημα είναι πλέον σαφές. Χωρίς την συνεργασία της Χάριτος, είναι αδύνατο να τα βγάλωμε πέρα. Πρέπει λοιπόν, να **επινοήσωμε** τρόπους, να προκαλέσωμε περισσότερο την συμπαράστασι της Χάριτος, ώστε μαζί με αυτή να ημπορέσωμε να επιτύχωμε. Τι λέγει ο Παύλος; **«Πάντα Ισχύω εν τω ενδυναμούντι με Χριστώ»**. Και ο Ιησούς μας λέει: **«Χωρίς εμού ου δύνασθε ποιείν ουδέν»**. Ο Παύλος έχοντας πείρα της παρουσίας της θείας Χάριτος, ομολογεί και λέει: **«Πάντα ισχύω εν τω ενδυναμούντι με Χριστώ»**. Εάν λοιπόν, **«πάντα ισχύωμεν»** εν τη ενδυναμούση Χάριτι, αρά όλη μας η προσπάθεια είναι πώς να την τραβήξωμε μαζί μας. Όλες οι αρετές είναι αφετηρία στο να προκαλέσουν και να συγκρατήσουν την Χάρι. Η κεντρικωτέρα από όλες, κατά τους Πατέρες μας, είναι η **ταπεινοφροσύνη**. Αυτήν πάρα πολύ αγαπά η Χάρις, και δεν είναι παράδοξο.

Εφ' όσο μας απεκάλυψε ο Ιησούς μας, ότι Αυτός ο ίδιος είναι **«πράος και ταπεινός τη καρδία»** άρα το θέμα της ταπεινοφροσύνης δεν είναι μια απλή προτίμησι της θείας φύσεως, της θείας απαιτήσεως προς τα λογικά όντα, αλλά είναι κάτι το οποίο **προσίεται** η θεία φύσι, για λόγους πού ξέρει ο Πανάγαθος Θεός· και εφ' όσον είναι στην ιδιότητα Του, στην οντότητά Του ταπεινός, άρα γεννάται **διπλή** η υποχρέωσι να είμεθα και εμείς πλέον ταπεινοί. Εφ' όσον η ταπεινοφροσύνη τόσο πολύ βοηθά, ο πρακτικός τρόπος με τον οποίο συντελείται, είναι η ειλικρινής μετάνοια. Ο ειλικρινώς μετανοών, συνεχώς ευρίσκεται προσπίπτων στον Θεό. Επιρρίπτει τον εαυτό του στον Θεό, και συνεχώς φωνάζει· **«ιλάσθητί μοι, τω αμαρτωλώ»**, **«ελέησόν με, Πανάγαθε, κατά το μέγα Σου έλεος»**, **«συγχώρα με, Κύριε, δεν τα καταφέρνω»**. **«Έλα, Κύριε, παρέμεινε μαζί μου»**. Και εφ' όσον όπως λέει ο Δαβίδ, **«εταπεινώθην και έσωσέ με ο Κύριος»**, ιδού ένας **απλός** τρόπος να έχουμε μαζί μας την συμμαχία της Χάριτος και να επιτύχωμε αρτιώτερα και τελειότερα την σωτηρία μας.

Γι' αυτό κανείς από μας τους πιστούς να μην φεύγη από τα περιθώρια της ταπεινοφροσύνης. Η σωτηρία μας είναι και λέγεται **«δωρεάν σωτηρία»**. Γιατί είναι γεγονός ότι όλες οι αρετές είναι χρήσιμες, αλλά πάρα πολλές από αυτές έχουν μια αγωνιστικότητα, την οποία δεν διαθέταμε όλοι μας. Διότι η πρακτική αγωνιστικότητα χρειάζεται αυθορμητισμό, πολλή αποφασιστικότητα, πολλή φιλοπονία, συνεχή επαγρύπνησι, πράγματα τα όποια δεν έχουμε πάντοτε. Το να

κρατήσωμε την ταπεινοφροσύνη - **και αυτό είναι κουραστικό** - **δεν** είναι όμως **υπέρ** την φύσι μας, πράγμα δηλαδή ακατόρθωτο. Διότι το να σκέπτεται κανείς ταπεινά, είναι το πιο απλό πράγμα. Αλλά μήπως δεν είμεθα και ταπεινοί; Δηλαδή, είμεθα κατά κυριολεξία ταπεινοί, εφ' όσον η αμαρτία μας **συνέτριψε**. Αν φρονούμε ταπεινά, είμεθα αληθεύοντες, διότι ανακαλύψαμε την πραγματική μας προσωπικότητα, πού την συνέτριψε η αμαρτία. Διότι ούτε το **«κατ' εικόνα και ομοίωσι»** το όποιο μας χάρισε ο Θεός στην δημιουργία **αξιοποιήσαμε**, ούτε το θέμα της **Χάριτος** και της **υιοθεσίας**, το οποίο μας έδωσε ο Θεός με την παρουσία του, έχομε. Το να σκέπτεται λοιπόν κανείς ταπεινά τι είναι; Η **ανακάλυψι** της αλήθειας, της πραγματικότητος. Αυτές οι θεωρίες είναι φυσικές και πάρα πολύ βοηθούν. Είναι εύκολο ο καθένας με αυτές να ασχολήται, έως ότου εύρη πράγματι, συν τη Χάριτι, την πνευματική ταπείνωσι, οπότε ολοκληρώνεται εκεί η προσωπικότητά του. Η ειλικρινής μετάνοια απεκάλυψε την ταπεινοφροσύνη, η δε ειλικρινής ταπεινοφροσύνη έδωσε την ολοκληρωμένη μετάνοια. Το ένα γεννά το άλλο.

Όπως είπαμε και πριν, εφ' όσον αναμαρτησία **δεν** υπάρχει, τίθεται μόνο θέμα ειλικρινούς μετανοίας. Συνεργούσης της Χάριτος, αρχίζει στον άνθρωπο (εκεί οπού η αμαρτία είχε άλλοτε επίδρασι δυναστική και τον εξεβίαζε είτε κατά διάνοια, είτε από μέρους των αισθήσεων, σαν αιχμάλωτο) μετά από ειλικρινή μετάνοια, να εξασθενή μέσα του η δύναμί της και εκεί πού άλλοτε τον εστραγγάλιζε και τον απασχολούσε, σιγά-σιγά παραμένει μόνο μια **ψιλή** μνήμη. Και αν αγωνισθή ο άνθρωπος, αυτή η ψιλή μνήμη χάνεται και του έρχεται **αηδία** προς την αμαρτωλότητα, διότι στην πραγματικότητα **η αμαρτωλότης είναι παραφροσύνη**, γιατί η αμαρτία δεν είναι τίποτε άλλο παρά ένα **ά-λογο** πράγμα, παράλογο, **«παρά φύσι»**. **Ούτε φυσικό, ούτε χρειώδες είναι.** Είναι **παράνοια**, ένας **παραλογισμός**, μια **παρερμηνεΐα**. Δεν έχει φύσι, ούτε θέσι. Δημιουργείται **ελλείπει** του καλού. **Όταν κανείς εξυγιανθή, βλέπει αυτό το τέρας και το απεχθάνεται.** Τον καιρό όμως της αμετανοησίας του, του επιβάλλεται και τον στραγγαλίζει. Έχομε την ανάγκη της συμπαραστάσεως της Χάριτος, για να ημπορέσωμε σιγά-σιγά με την βοήθεια της να αποφύγωμε την αμαρτωλή διάθεσι. Να αποφύγωμε πρώτα την **«κατ' ενέργεια αμαρτία»**, μετά την **«κατ' ενέργεια επιθυμία και σκέψι»**, ούτως ώστε να εξαλειφθή τελείως από την διάνοια μας. Τότε καθαρίζει ο νους και γίνεται πλέον ελεύθερος στο να σκέπτεται και να λογίζεται πάντα αυτά τα όποια θέλει ο Θεός. Συνεχίζοντας - συν τη Χάριτι - γίνεται και **«τη καρδία καθαρός»**, οπότε ολοκληρώνεται πλέον μέσα στα περιθώρια του αγιασμού και επιτυγχάνει τις θείες επαγγελίες, όπως μας παραδίδουν οι Πατέρες μας. Γι' αυτό χρειάζεται προσοχή, ούτως ώστε να αξιολογούνται ο **χώρος**, ο **χρόνος**, ο **τόπος**, τα **μέσα**, οι **δυνάμεις**, τα **πάντα**. Να μην χάνεται **τίποτε**. Για να γίνονται όλα αυτά, πρέπει να ευρίσκεται ο νους στην **βάσι** του. Και ο νους κρατείται στην βάση του μόνο με την **μνήμη** του Θεού. Ο πιο αποτελεσματικός τρόπος είναι η **«ευχή»**. Γι' αυτό ο Παύλος επιμένει στο **«αδιαλείπτως προσεύχεσθαι»**. Εάν ο νους ευρίσκεται υπό την επίδρασι της

μνήμης του Θεού, όλα τελειώνουν, **δεν** μπορεί να παρασυρθή. Η αμαρτία μη έχοντας πρόσωπο, ούτε φύσι, ούτε θέσι, **μόνο** δια της απάτης, του δόλου και του εκβιασμού εισέρχεται. Όταν ο νους όμως ευρίσκεται στην θέσι του, είναι **αδύνατο** να πλανηθή. Δεν μπορεί η αμαρτία τίποτε να κάνη, στέκεται μόνο σε μια **ψιλή** υπόμνησι και τίποτε άλλο. Παράδειγμα ο Ιησούς μας. Μετά το βάπτισμα απεσύρθη στην έρημο και ενήστευε. Εκεί εδέχθη την επίθεσι του σατανά, με τους τρεις κορυφαίους πειρασμούς. Υπό απλή υπόμνησι μόνο, τίποτε παραπάνω. Τον προκαλεί πρώτα στην **φιλαυτία**. «**Αφού επείνασες, δεν τρώς;**» «**Ναι - λέει - θα φάω όποτε θέλω εγώ. Τότε μόνο**». Τι νόημα έχει αυτό; Δεν θα υποκύψω στη φιλαυτία της ορέξεως, θα υποκύψω στους όρους της **χρείας** μόνο. «**Θα φάω οπότε θέλω εγώ, όχι όποτε μου πεις εσύ**». Είναι η ελευθερία της χρήσεως, όχι της παραχρήσεως. Αποδεικνύει δηλαδή, ότι ο άνθρωπος τρώει για να ζή και δεν ζή για να τρώη. Έρχεται ο δεύτερος πειρασμός, του εγωισμού. Του λέει: «**Αφού είσαι Υιός του Θεού, βάλε σε πειρασμό, εις ενέργεια την Χάρι, να απόδειξης ότι αφού είναι θέλημα του Θεού θα σε σώση**». «**Ναι - άπαντα - έτσι είναι. Αλλά δεν θα πειράξω τον Θεό. Ξέρω ότι ο Θεός είναι Πατέρας και προνοεί, θα προνοήση Εκείνος, γιατί ξέρει πότε έχω χρεία, δεν θά τον βάλω εγώ σε πειρασμό**». Αυτή ήταν η δύναμι του σατανά. Και έφυγε, «**και άγγελοι προσήλθαν και διηκόνουν Αυτώ**» (Ματθ. 4,11). Εδώ εννοείται η Χάρις του **αγιασμού**.

Υπό μορφή, λοιπόν, μόνο **προσβολής** έρχεται η αμαρτία. Όταν όμως **ηττηθή** ο άνθρωπος κατ' **επανάληψι**, τότε πηγαίνει δυναστικά και τον δένει και τον σέρνει. Αυτή είναι **αιχμαλωσία** πλέον. Είπαμε όμως προηγουμένως πώς γίνονται όλα αυτά. Για να ημπορέση ο νους μας, με ανοικτά τα μάτια να παρακολουθή πόθεν του έρχονται οι προσβολές και να έχη την δυνατότητα να αμύνεται, πρέπει να τον κρατήσωμε στη **μνήμη** του Θεού. Ευκολώτερος τρόπος της μνήμης του Θεού από την **προσευχή**, δεν υπάρχει· γι' αυτό και ενομοθετήθη υπό του Παύλου το «**αδιαλείπτως προσεύχεσθαι**». Και δεν είναι παράξενο ότι το ευρίσκαμε αυτό και στους αγίους Αγγέλους, όπου εις όλους τους αιώνας της υπάρξεως τους, ένα έχουν να κάνουν συνεχώς να **υμνούν** τον Θεό. Αλλά και όλα τα λογικά όντα στην αιωνιότητα, στην παλιγγενεσία, μεταφερόμενα στην βασιλεία του Θεού, αυτό **θα** κάνουν. Και εδώ για να χαρακτηρισθή ένας άνθρωπος ότι είναι αληθινά πνευματικός, πρέπει να έχη μέσα του **συνεχή** ευχή. Αυτό είναι το τρανό δείγμα ότι πρόκοψε πνευματικά. Άρα η ζωή του μέλλοντος είναι η συνεχής ευχή, συνεχής ανακύκλησι του θείου Ονόματος μέσα μας. Και αυτό είναι η δόξα μας και η ανάπαυσί μας. Όλα αυτά τα είπα, για να μην μας φανή παράξενο για την εντολή πού έχομε να είμεθα συνεχώς «**ευκτικά όντα**», να προσευχώμεθα πάντοτε. «**Τις σοφός και συνήσει ταύτα και φυλάξει τα ελέη του Κυρίου;**» Ο καθένας από μας, έχομε επιτακτικό καθήκο να **εξασκήσωμε** την προσευχή μέσα μας, **όσο** εξαρτάται από μας. **Κρατώντας** ο νους την προσευχή, είναι ξύπνιος και βλέπει πόθεν έρχονται οι λογισμοί και τι σκοπό έχουν τα ποικίλα τεχνάσματα της αμαρτίας, πού προσπαθούν να τον απατήσουν. Η μετάνοια **ανακαλεί** τον

άνθρωπο από την εμπαθή κατάστασι και τον φέρνει στην **φυσική**. Όταν έλθη ο άνθρωπος στην φυσική κατάστασι, μακράν των παθών και των επιθυμιών, τότε τον τραβά η θεία Χάρις στο «**υπέρ φύσιν**», πού είναι ο **αγιασμός**. Είναι αδύνατο όμως να επιδράση πάνω του η Χάρις και να παραμείνη μαζί του εάν **αμαρτάνη**, διότι η αμαρτωλότης είναι «**παρά φύσιν**» και ο Θεός «**εν σώματι καταχρέω αμαρτίας ουκ εισελεύσεται**». Επομένως πάση δυνάμει, κάθε άνθρωπος, κάθε πιστός, πρέπει να συγκρουστή με την αμαρτία και ό,τι έχει γίνει μέχρι τώρα κατά λάθος, να μην επαναληφθή να φθάση στην κατάστασι να μην αμαρτάνη πρακτικά και να **κλαίη** για τις περασμένες αμαρτίες. Μη αμαρτάνοντας πρακτικά, παύει να δανειζεται. Κλαίοντας για τις περασμένες αμαρτίες, πληρώνει τα παλαιά και τότε ισορροπούν οι σχέσεις του με τον Θεό. Αυτός είναι ο πρακτικός τρόπος της μετανοίας. Αφού ισορροπήσουν οι σχέσεις μας με τον Θεό, τότε επιδρά επάνω μας η θεία Χάρις, διότι «**τους δοξάζοντας με δοξάσω και οι εξουθενούντες με ατιμασθήσονται**». Είναι αδύνατο η θεία Χάρις, η όποια είναι μέσα μας, όταν της δοθούν οι προϋποθέσεις, να μην ενεργήση. Γι' αυτό εξ άλλου υπάρχει και η Εκκλησία, η **προέκτασι** του Ιησού μαζί μας, πού λέει ότι «**μεθ' υμών ειμί πάσας τας ημέρας**». Δια της Εκκλησίας και των **μυστηρίων** προεκτείνεται μαζί μας και συνεχίζει να ευρίσκεται πάντοτε μαζί μας, οποιανδήποτε ώρα επικαλεσθούμε την συμπαράστασί Του.

Είναι τόσο απλό. Αρκεί ο άνθρωπος να αξιολόγησι τις ενέργειες του στην ζωή αυτή και να μην χάνη ούτε χρόνο, ούτε χώρο, ούτε πρόφασι, ούτε δύναμι από όσας διαθέτει η ψυχοσωματική του οντότητος και με την βοήθεια της Χάριτος θα επιτύχη την σωτηρία του. Η σωτηρία δεν είναι φυσικά αποτέλεσμα των έργων μας, αυτή είναι «Ρωμαιοκαθολική» θέσι. Η σωτηρία πηγάζει μόνο από τον Σταυρό, δωρεάν και τα έργα πού κάνομε δεν είναι για να την αγοράσωμε. Αλλοίμονο. Είναι βλάσφημο και να το σκεφθή κανείς. «**Το αίμα του Υιού του Θεού καθαρίζει ημάς από πάσης αμαρτίας**» (Α' Ιωάν. 1,7), **όχι** τα ιδικά μας έργα. Η αντίστασι προς την αμαρτία και αμαρτωλότητα, δεν είναι προς εξαγορά της σωτηρίας, αλλά είναι στο να δείξωμε χαρακτηριστικά την προσωπικότητα μας, ότι είμεθα λογικά όντα και δεν υποκύπταμε στην παρά φύσι ζωή. Η αρετή είναι φυσικό φαινόμενο, δεν είναι επιβεβλημένο. Και αν απαίτησε ο Θεός να γίνουμε ενάρετοι από αμαρτωλοί, αυτό είναι υποβιβασμός για μας, διότι αυτό το περιέχει η φύσι μας. Η αρετή είναι κατά φύσι μέσα στην προσωπικότητα του ανθρώπου σαν «**κατ' εικόνα και ομοίωσιν Θεού**». Έξω από την αρετή, δεν είναι κανείς άνθρωπος, είναι υπάνθρωπος.

Οι αρετές πού κάναμε, είναι για να ελευθερωθούμε από την παρά φύσι ζωή, πού μας παρέσυρε η αμαρτία και μας έρριξε εκεί μέσα. **Τώρα πρέπει να ανασυρθούμε από τον βόθρο της κτηνώδους καταστάσεως** και γι' αυτό ακριβώς αγωνιζόμενα και **όχι** για να αγοράσωμε την σωτηρία. Αυτή πηγάζει από τα μυστήρια και τον Σταυρό του Χριστού. Αυτή είναι η ορθή θέσι της θεολογίας πού μας παρέδωσαν οι Πατέρες μας, οι όποιοι ερμηνεύουν πολύ καλά και το θέμα,

τον τρόπο πού ο σατανάς προβάλλει την αμαρτωλότητα. Δεν είναι για να μετρήση την έκταση της αμαρτίας, όση και αν είναι. **Ξέρει** αυτός, ότι αν γυρίση ο πιστός και πη στον Θεό **«ήμαρτον»**, τότε αμέσως τον συγχωρεί. Η δύναμι του σατανά και η επιμονή του στο να ρίξη τον άνθρωπο στην αμαρτία, είναι οτι μετά από αυτή θα έλθη η **απόγνωσι**, και η απόγνωσι κρατά την κεφαλή, πού είναι η προθυμία και **παραδίδεται** πλέον ο άνθρωπος άνευ όρων.

Και τώρα καταλήγαμε να πούμε, ότι η απογοήτευσι, μετά την αμαρτία, είναι μεν επακόλουθο φαινόμενο, αλλά **«παρά φύσι»!** Είναι αναγκαίο κακό. Είναι όπως συμβαίνει στο παράδειγμα του τραύματος και του πόνου. Μετά το τραύμα ακολουθεί πόνος. Πρέπει, πάση σπουδή, ο άνθρωπος να θεραπεύση και το τραύμα και τον πόνο. Αλλιώς θά φθαρή. Η μετά την αμαρτία απογοήτευσι, **όσο** μεγάλη και αν είναι η αμαρτία, είναι **διαβολικό** φαινόμενο. **Διότι** θέμα αναμαρτησίας δεν υπάρχει, αφού ήλθε ο Θεός ξέροντας, ότι ο άνθρωπος είναι **παναμαρτωλός**, απωλεσμένος και υποβιβασμένος στον θάνατο και την καταστροφή. Ήλθε εκουσίως εξ αγάπης, μόνος Του και τον αγκάλιασε και τον εσήκωσε. Τώρα πώς μπορούμε να πούμε **«είμεθα αμαρτωλοί και δεν είμεθα Άγιοι, γι' αυτό και απελπιζόμαστε»**. Αφού Αυτός για τους αμαρτωλούς ήλθε και όχι για τους δικαίους. Μόνος του το ομολογεί. Απόδειξι ότι έδωσε τα κλειδιά της βασιλείας στον Πέτρο, πού τον αρνήθηκε τρεις φορές και δεν τα έδωσε στον Ιωάννη, τον επιστήθιο και ηγαπημένο. **Όχι** γιατί υποβιβάζει ο Θεός την αρετή, αλλά περισσεύει, ξεχειλίζει η πατρική του στοργή στον **αδύνατο** και τον **συντετριμμένο** και στο **απολωλός**. Και υπό το νόημα αυτό πρέπει κανείς να **μη** φοβάται και να **μη** παραδέχεται την απογοήτευσι και αποθάρρυνσι σαν επακόλουθο της αμαρτίας, αλλά όπως το ελατήριο να πετάγεται επάνω πάλι και να λέγη; **«Ήμαρτον, Θεέ μου, μη μου το γραφής, μετανοώ»** Και έτσι με θάρρος να συνεχίση τον καλό αγώνα του, με ακλόνητη την πίστι στην Παναγάπη και αγαθότητα του Ιησού **μας**. **Αμήν**

οι αλλοιώσεις στην πνευματική ζωή

Αν και ευρισκόμεθα στην εποχή του Χειμῶνος, χθες είχαμε μια καλή ημέρα, ηλιόλουστη. Επήραμε θάρρος ότι ο καιρός έγινε ομαλός, και βλέπομε σήμερα ότι άλλαξε πάλι και ήλθε ταραχή. Και τώρα δεν μπορούμε να κινηθούμε προς τα έξω για να κάνωμε την εργασία μας. Είμεθα υποχρεωμένοι να αμυνθούμε, έως ότου παρέλθη αυτή η κατάσταση, πού όλοι γνωρίζομε ότι είναι προσωρινή. Αυτή η εικόνα των **αλλοιώσεων** του καιρού συμβαίνει και στην πνευματική μας ζωή. Οι **τροπές** και **αλλοιώσεις**, είναι μεταπτωτικό φαινόμενο. Μετά την πτώσι ο άνθρωπος, δυστυχώς έχασε την προσωπικότητα του και είναι υποκείμενος στις εναλλαγές. Προ της πτώσεως είχε σύνοικο την Χάρι του Αγίου Πνεύματος. Εζούσε κατά φύσι ευρίσκετο εκτός, αναγκών και «**Κύριος πάντων ὧν**» εδέσποζε του χρόνου, του τόπου, του τρόπου, των μέσων και δεν υπέκειτο σε καμία μορφή αλλοιώσεως, διότι είχε ολοκληρωμένη προσωπικότητα, θέλοντας να γίνη Θεός, δια του διαβόλου, όπως αναφέρει ο αείμνηστος **π. Ιουστίνος Πόποβιτς**, όχι μόνο δεν έγινε Θεός, αλλά έγινε ένας ιδιότυπος διάβολος. Και τώρα **υπήχθη** πλέον στις αλλοιώσεις· του έγιναν αναφαίρετο πράγμα και ο άνθρωπος δεν εξουσιάζει τίποτε στην προσωπικότητα του. Και περιμένει να ιδή τι είναι αυτό πού θα εύρη. Μόνο η δύναμι της **λογικής** του έμεινε και με αυτή **επινοεί** τρόπους, ώστε να απαλλάσσεται από τους κινδύνους, πού προκύπτουν από τις αλλοιώσεις. Αυτή είναι μια μεγάλη φιλοσοφία πού θα βοηθήση ιδίως εμάς τους μοναχούς να επιτύχωμε, αφού η ζωή μας είναι η ακριβής **μελέτη** της **συνειδήσεως**. Δεν ελέγχωμε μόνο τα αποτελέσματα της πράξεως για να απέχωμε από αυτή. Ελέγχωμε ακόμα και αυτές τις αφορμές πού προκαλούν.

Στην περίοδο της Χάριτος, ο Ιησούς μας edίδαξε να βγάζωμε την ρίζα του κακού. Στην περίοδο του Μωσαϊκού Νόμου, ετιμωρείτο το αποτέλεσμα, ο καρπός, η πράξι. Εμείς ζούμε στην περίοδο της Χάριτος. Δεν περιμένομε την ώρα πού γίνονται τα κακά να τα σταματήσωμε ή προσέχομε να μην τα εφαρμόσωμε. Εμείς οι μοναχοί προσέχωμε από την σύλληψι της σκέψεως, την «**προσβολή**» κατά την γλώσσα των Πατέρων, ούτως ώστε να ξεριζώσωμε τα ίδια τα φυτά, πού γεννούν τους κακούς καρπούς, πού είναι η κατ' ενέργεια αμαρτία. Για να το επιτύχωμε αυτό πρέπει να έχωμε πολλή λεπτομέρεια στον χειρισμό των αλλοιώσεων. Οι **αλλοιώσεις**, όπως αναφέραμε, είναι όπως οι καιρικές συνθήκες. Δεν είναι μόνιμες, αλλά παροδικές. Δεν πρέπει να φοβίζου κανένα, ώστε να μεταβάλλουν τον ρουν της ζωής του. Έχωμε παράδειγμα τους ναυτικούς. Δεν αρνούνται την ναυτική τους ιδιότητα επειδή η θάλασσα γίνεται σαν κόλασι, όταν έχη τρικυμία. **Τι κάνουν;** Δένουν λίγο στο λιμάνι το καράβι τους και περιμένουν. Και μετά συνεχίζουν την πορεία τους και δεν τους απασχολεί το θέμα της τρικυμίας. Έτσι και εμείς δεν τρομάζωμε, όταν ξέρωμε την δεξιotechνία του χειρισμού των αλλοιώσεων. Μέσω των αλλοιώσεων προσπαθεί ο σατανάς να μας προκαλέση

φοβία, να μας φράξει τον δρόμο. Γνωρίζοντας όμως την λεπτομέρεια εκ των προτέρων, ότι οι αλλοιώσεις είναι παρείσακτα και παροδικά στοιχεία, τότε δεν τις λαμβάνουμε υπ' όψι, αλλά σαν τους ναυτικούς δένομε το καράβι και περιμένομε, θα παρέλθη η θύελλα και πάλι θα συνεχίσωμε. Βλέπετε και στις αναγνώσεις πού κάνομε στην τράπεζα, πώς οι Πατέρες σχεδόν δεν δίνουν καμμία βαρύτητα στο ζήτημα των λογισμών - των λεγομένων προσβολών - και περισσότερο ο Μέγας καθηγητής της διακρίσεως, ο **Αββάς Ποιμήν**, ο οποίος μας ερμηνεύει αυτή ακριβώς την λεπτομέρεια. Οι **αλλοιώσεις**, σε μας πού είμεθα μακράν από τα αίτια, είναι πραγματικά **γελοίες**, διότι δεν ημπορούν να κάνουν τίποτε. Εμείς πρακτικά ευρισκόμεθα μέσα στην πραγματικότητα. **Ποία;** Ότι ακούσαμε την κλήσι. Μας εκάλεσε ο Ιησούς μας με το προφητικό ρητό του Ησαΐου: **«Εξέλθετε εκ μέσου αυτών και αφορίσθητε και ακαθάρτου μη άπτεσθε. Και εισδέξομαι υμάς και έσομαι υμίν εις πατέρα και έσεσθέ μοι εις υιούς και θυγατέρας»**. Και εμείς ακούσαμε την κλήσι· καθένας στην ηλικία και την περίστασι όπως οικονόμησε η θεία Χάρις και **«εξήλθομεν εκ μέσου αυτών»**. **Ποίων;** Των **αιτίων** και όχι των ανθρώπων. Αλλοίμονο! Με τους ανθρώπους είμεθα αδελφοί. Δεν μας βλάπτουν οι άνθρωποι. Έχομε σχέσεις με τους ανθρώπους. Εξήλθαμε ακριβώς από τις αφορμές του «μαμμωνά», κατά την γλώσσα του Ιησού μας, πού συμβολίζει τον νόμο της παραφύσεως, τον νόμο της επιθυμίας. Εβγήκαμε από εκεί και πλέον τέτοιου είδους «ακαθάρτου», πού συνιστά το σώμα του «μαμμωνά», δεν απτόμεθα... Πράγμα της καταχρήσεως και της επιθυμίας δεν μας απασχολεί. Και παραμέναμε όχι για μια στιγμή μακράν των αιτίων, αλλά εκτίσαμε κατοικία και καλύβη μέσα στις ερημιές, σαν αγρίμια, και προσκαρτερούμε εδώ, προσμένοντες το έλεος του Θεού, πεπεισμένοι ότι Αυτός πού μας εκάλεσε είναι πιστός στις επαγγελίες Του. Τώρα λοιπόν, ο διάβολος πολύ ελάχιστα ημπορεί να βγάλη από μας, αν είμεθα λίγο προσεκτικοί. Διότι, κατά την γλώσσα των Πατέρων, πού ερμηνεύουν με λεπτομέρεια την πρακτική φάσι της ζωής μας, τα πλείστα κακά τα όποια ημπορούμε να πάθωμε, ωφείλονται στις **αφορμές** και στα **αίτια**. Από εκεί πού οι αισθήσεις και οι φυσικοί πόροι και νόμοι, με προφάσεις ακατονόμαστες, τις όποιες συγχίζει ο σατανάς, γίνονται τα ολισθήματα μας. Τώρα πού ευρισκόμεθα έξω από αυτά, ο σατανάς απεγυμνώθη από την δύναμί του. Η θεία Χάρις με τον Σταυρό του Ιησού μας, τον απεγύμνωσε διότι **«του εχθρού εξέλιπαν αι ρομφαίαι εις τέλος»**. Και ο Ιησούς μας λέγει ότι **«έρχεται ο του κόσμου άρχων και εν εμοί ευρήσει ουδέν»** και **«θαρσείτε, εγώ νενίκηκα τον κόσμο»** και φυσικά εννοεί και αυτό τον διάβολο. Μη ημπορώντας τώρα να μας προσβάλη **κατ' ευθεία** από την ουσία των πραγμάτων, πού ευρίσκονται τα αίτια και μας ερεθίζουν, προσπαθεί μέσω των αλλοιώσεων να φέρη **παλαιές μνήμες**, ούτως ώστε να μας ταράξει, να μας διακόψη την ησυχία μας και την προσοχή μας από τον στόχο μας. **Ποιον;** Στο να ξεχάσωμε το παρελθόν και να ενστερνησθούμε το μέλλον. Να ξεχάσωμε την παλαιά ζωή, του παλαιού ανθρώπου της αμαρτίας και της καταχρήσεως και να ενστερνησθούμε την νέα, την «καινή ζωή». Να μιμηθούμε το παράδειγμα του Ιησού μας και των Αγίων μας Πατέρων, των οποίων είμεθα συνεχισταί.

Το κεφάλαιο της υποστάσεως των μοναχών είναι η **παρθενία**. Έχοντας σαν στόχο την αγνότητα και την παρθενία, γι' αυτό εφύγαμε από τα αίτια που προκαλούν. Μαζί με την παρθενία συνυφαίνονται η **υπακοή** και η **εκκοπή** του ιδίου θελήματος, που είναι η **υποταγή** και ακολουθούν φυσικά η **διακονία**, η **ταπεινοφροσύνη**, το **πράο**, το **σιωπηλό**, το **ευκτικό** και όλα όσα μας παρέδωσαν οι Πατέρες μας και με τα οποία ασχολούμεθα. Αυτά χάριτι Χριστού, ο κάθε ένας μας λίγο-πολύ με όση έχει δύναμι τα κρατά και απέχει πρακτικά από τα αίτια. Μέχρι εδώ φθάνει η ανθρώπινη δύναμι και προσπάθεια, άλλο τίποτε δεν μπορούμε να κάνουμε. Εάν θα βγουν από μέσα μας οι **ρίζες** των κακών και στη θέση τους θα σφηνωθούν οι ρίζες των καλών και θα αρχίσουν μέσα μας να καρποφορούν οι αγαθές μνήμες και οι αρετές, αυτό δεν εξαρτάται από εμάς. Το νοσταλγούμε, το προσμέναμε, το ελπίζαμε, το πιστεύουμε, δεν το κρατούμε. Αυτό θα το δώση **μόνο** η θεία Χάρις, την οποία αναμένουμε. Δεν εξαρτάται από τον ιδικό μας έλεγχο. **Από τον ιδικό μας έλεγχο εξαρτάται μόνο το να απέχομε πρακτικά από κάθε τι, που λέγεται και είναι αμάρτημα.** Και με όση δύναμι έχομε, να ευρισκόμεθα στα περιθώρια του καλού και της αρετής.

Αυτό χάριτι Χριστού λίγο-πολύ το κάνομε. Μέχρι εδώ φθάνει η δύναμι μας. Τα άλλα όλα τα αναμέναμε δια της πίστεως και εφ' όσον έλθει η Χάρις τα δίδει εκείνη. Ο διάβολος λοιπόν, δεν μπορεί να μας αδικήση, εκτός αν θολώση τα νερά και πλανήση τον μοναχό και αρχίση να βγαίνει από τις βάσεις του, **οι βάσεις ποιες είναι;** Είναι η **αγνότης**, η **υποταγή** και **υπακοή**. Όταν λοιπόν, αυτά τα κράτηση ο μοναχός απαραχάραχτα, δεν μπορεί ο διάβολος να του κάνει κακό. Εις μεν την αγνότητα δεν μπορεί να τον ζημιώση, διότι δεν υπάρχουν τα αίτια. Πρέπει να είναι τόσο αφρών ένας μοναχός ώστε να πλανεθή και να μπη μέσα στα επίκτητα κακά και να επινοήση τρόπους να βρή ηδονή μέσα στις ακαθαρσίες και στις συγκαταθέσεις αυτές, που είναι αισχρό και να τις ενθυμηθή κανείς. Ένα από τα πιο σπουδαία αίτια που φράζει τον δρόμο σε μας που θέλομε να ακολουθήσωμε με ακρίβεια την παρθενία, είναι το έτερο φύλο. Διότι παρόντος αυτού του αιτίου, επιβουλεύεται η αγνότητα μας. Κάθε τι το οποίο μας παρακινεί προς ενθύμησι αυτού του είδους της ηδονής, είναι εντελώς ξένο για μας. Στον αληθινό μοναχό έχει τόση μεγάλη επίδρασι η Χάρις, που τέτοιοι λογισμοί του προκαλούν **γέλωτα**. Εάν κάποτε επιτρέψη ο Θεός να παραταθή επάνω μας αυτός ο πόλεμος, υπάρχει κάποιος λόγος. Είτε διότι εμείς αφήναμε το καθήκον μας και παραδιδόμεθα στην **αμέλεια** και **ακηδία** ζητώντας έτσι η Χάρις να μας ξυπνήση, είτε επειδή είναι η ώρα που θέλει να μας δώση τον **στέφανο** της αγνότητας, την ολοκληρωτική σφραγίδα της παρθενίας και γι' αυτό επιτρέπει να μας πειράξη ο σατανάς, για να αποδείξωμε πρακτικά την ειλικρινή πρόθεσί μας προς την αγνότητα. Και στον πόλεμο αυτό, θα δώση ο Θεός και την κατάλληλη δύναμι. «**Πιστός δε ό Θεός, ος ουκ εάσει ημάς πειρασθήναι υπέρ ο δυνάμεθα, αλλά ποιήσει συν τω πειρασμώ και την έκβασιν του δύνασθαι υμάς υπενεγκείν**».

Ερχόμεθα τώρα στο δεύτερο καθήκον μας, την **υποταγή** και την **υπακοή**. Όπως γνωρίζετε, με την **ανταρσία** έγινε η πτώσι των λογικών όντων και των αγγελικών και των ανθρωπίνων. Όταν ήλθε ο Ιησούς μας να επαναφέρει σε ισορροπία τα πεπτωκότα, δεν ευδόκησε, δεν οικονόμησε, δεν επεχείρησε, δεν αποφάσισε να κάνει την επιστροφή από άλλη θύρα, παρά **μόνο** από την θύρα της **υπακοής**. Διότι αν έκανε την επαναφορά διαφορετικά, θα έδινε την εντύπωση ότι είχε κάνει λάθος κατά την δημιουργία. Αλλά ο Θεός έκανε τα πάντα «καλά λίαν». Σε ένα λόγο του **Άγιος Νεόφυτος ο Έγκλειστος** ερμηνεύοντας το «καλά λίαν», λέγει.

□ *Και πώς ήταν δυνατό, Πανάγαθε Δέσποτα, να κάνης Εσύ πράγμα εσφαλμένο, πού να μην είναι «καλό λίαν»; Αφού Εσύ είσαι το κέντρο πάσης καλοσύνης. Εσύ είσαι το υπέρτατο αγαθό, ήταν δυνατό να κάνης λάθος και να κάνης ένα πράγμα πού να μην είναι σαν και Σένα καλό;».*

Επομένως τα «λίαν καλά» από τον Θεό γενόμενα, **δεν** μπορεί να τα μεταβάλει ο διάβολος, ο άνθρωπος ή άλλος παράγων. Ερχόμενος ο Ιησούς μας, είχε την δύναμη σαν Κύριος των πάντων να μεταβάλει ακόμα και τον νόμο της δημιουργίας, διότι **«Αυτός είπε και εγεννήθησαν, Αυτός ενετείλατο και εκτίσθησαν»**. Αυτός είναι ο τεχνουργός. Εν τούτοις για να αποδείξει το τέλειο της θεοπρεπούς μεγαλοσύνης Του, υπέδειξε ότι **πρέπει** να γίνη επιστροφή από εκεί πού έγινε η πτώσι. Αναγκάζεται λοιπόν από την αγάπη Του, να φορέσει την ιδική μας φύσι, να υποστή τέτοιους είδους κένωση, πού να είναι ασύλληπτη στην διάνοια των λογικών όντων και για να μας πείσει πρακτικά ότι η επαναφορά μας, μόνο δια του τρόπου της υπακοής μπορεί να επιτευχθή. Εμείς οι μοναχοί, πού κρατούμε το κεφάλαιο της ευαγγελικής τελειότητας, είμεθα απόλυτοι μιμηταί του Ιησού μας. Γι' αυτό μετά την αγνότητα, υποσχεθήκαμε υποταγή και υπακοή. Εάν ο μοναχός μένει υπήκοος και υποτακτικός, **δεν** μπορεί ο διάβολος ποτέ να του κάνει κακό, ούτε στις αλλοιώσεις, ούτε στις αρρώστιες, ούτε στους κινδύνους, ούτε στους φόβους, ούτε σε καμιά λογική ή παράλογη πρόφασι. Γιατί ακριβώς, ο υπάκουος μοναχός **δεν** δέχεται τον ιδικό του λογισμό. Ο σατανάς κατ' ευθείαν δεν μπορεί ποτέ να φανερωθή και να μιλήσει στόμα με στόμα, ή ακόμα να μας κάνει σχήματα για να μας απατήση. Ακριβώς κάτι κάνει, αλλά με ποιο τρόπο; **Δολίως**, μέσω της σκέψεως. Από εκεί, πού ο νους πηγάζει τις ιδικές του σκέψεις και τις ρίχνει στην οθόνη της διανοίας και τις επιλέγει και τις αποφασίζει, πηγαινει και ο σατανάς και από τον ίδιο προβολέα ρίχνει την πονηρή σκέψη στην ίδια οθόνη. Ο νους ο οποίος είναι αδαής και δεν καταλαβαίνει, βλέπει την εικόνα και **δεν** διακρίνει ποιος την έβαλε εκεί. Την παίρνει για ιδική του σκέψη. Διότι η σκέψη έρχεται με δόλο. **Δεν λέγει καθαρά** «φάγε, κοιμήσου, ραθύμησε, κλέψε, πες ψέματα, γέλασε». Διότι αν πη έτσι κατ' ευθεία, δεν υπακούει ο άνθρωπος. Ο άνθρωπος, φύσι αγαθή, κατ' ευθεία στο πονηρό δεν πάει· εκτός αν διαστραφή. Τότε έρχεται με την εύλογη πρόφασι και λέγει: «Είμαι αδιάθετος, ας πάω να κοιμηθώ»· και πολλές άλλες ακατονόμαστες προφάσεις. Όταν έλθουν αυτά, ο γνήσιος υποτακτικός αμέσως σκέπτεται. Οποιαδήποτε σκέψη έρχεται μέσα μου, καλή-κακή **θα** την αναγγείλω στον Γέροντα.

Και ευρίσκεται στα πλαίσια της υποταγής και της υπακοής. Μόλις ο διάβολος ιδή ότι έτσι ενεργεί ο υποτακτικός, αποδυναμώνεται. **Δοκιμάστε και θα ιδήτε.** Όταν επιμένει ένας λογισμός λεπτός και παραμένει, μόλις πείτε «θα πάω στον Γέροντα, και ότι μου πει θα κάνω», αμέσως **εξαφανίζεται.**

Οι αλλοιώσεις δυστυχώς υπάρχουν και μεταβάλλουν τις **διαθέσεις.** Ενώ τώρα ένας άνθρωπος είναι ευδιάθετος, πρόθυμος, «ζέων τω πνεύματι», ξαφνικά σκυθρωπάζει, αισθάνεται ξηρασία, ακηδία και χάνεται όλη η προθυμία του. Τότε έρχεται η **εύλογη πρόφασι να εφαρμόση οικονομία.** Επειδή είναι αδιάθετος να φάγη λίγο παραπάνω, κάτι καλύτερο, να ξεκουρασθή προ της κανονικής ώρας, να εγκατάλειψη τον κανόνα του. Ο μοναχός όμως λέγει: «Δεν θα κάνω τίποτε από αυτά. Και αν είναι ανάγκη θα ερωτήσω τον Γέροντα». **Έτσι δεν κινδυνεύει.** Διότι αν υποταχθή κανείς στον όρο της οικονομίας, εισέρχεται σε ένα πλήθος πειρασμών πού δεν έχει άκρη. Τον καταλαμβάνει απόγνωσι, αποθάρρυνσι, τον ελέγχει η συνείδησί του και δεν τον αφήνει ήσυχο, ούτως ώστε και σωματικά να τον πείση να παράλειψη τον κανόνα του και πνευματικά να μην τον αφήση να ενθυμηθή τον Θεό. Θα του σαλέψη και τον ψυχικό και τον σωματικό κόσμο. Εάν όμως είναι προσεκτικός, ότι τον απασχολεί και τον πιέζει, το αναφέρει στον Γέροντα· και έτσι σκεπάζεται με την Χάρι της υπακοής και εξαρτήσεως, και εξ αιτίας αυτού δεν αιχμαλωτίζεται στις διάφορες παγίδες του σατανά. Εκεί πού δεν ημπορεί να εισχώρηση ο σατανάς, όλα τα πράγματα είναι ομαλά και ειρηνικά, διότι εμείς οι χριστιανοί έχουμε κτήμα μας την ειρήνη του Ιησού μας, «Ειρήνην αφήμι υμίν, ειρήνη την εμήν δίδωμι υμίν» (Ίωάν. 14,27) και «Ίδού εγώ μεθ' υμών είμι πάσας τας ημέρας» (Ματθ. 28,20). Αυτά είναι **θέσεις,** δεν είναι απλά λόγια.

Μένοντες εμείς μέσα στον όρο της υπακοής και του καθήκοντος, έχουμε την συνέχεια της παρουσίας της Χάριτος του Ιησού μας και ειρηνεύομε. Όλα αυτά θα αυξήσουν μέσα μας την εμπειρία στο πώς να πολεμάμε. Αν αυτό μάθετε, έληξε το θέμα. Δεν μπορεί να μας κάνη τίποτε κανείς· διότι νουνεχώς και με φρόνησι συνεχίζαμε την πορεία μας. Δεν φοβούμεθα οποιονδήποτε παράγοντα πού θέλει να μας φράξη το δρόμο, διότι απλούστατα, δεν έχει αυτό το δικαίωμα, γιατί «μείζων εστίν ο εν υμίν ή ο εν τω κοσμώ» (Α' Ίωάν. 4,4).

Ερ.: *Γέροντα, εκτός από αυτά πού μας είπατε, τι άλλο πρέπει να κάνωμε όταν έλθουν αυτές οι αλλοιώσεις;*

Απ.: Είπα και προηγουμένως ότι **ο άνθρωπος οφείλει να μάθη την τέχνη του πολέμου.** Το κεντρικότερο από όλα φυσικά, όπως ο Ιησούς μας ετόνισε, είναι η **υπομονή.** «Ο υπομείνας εις τέλος ούτος σωθήσεται» και « εν τη υπομονή υμών κτήσασθε τας ψυχάς υμών» Γιατί η υπομονή είναι αυτή πού θα δείξη την πραγματικότητα. Επειδή οι αλλοιώσεις, πού είναι ανιούσες και κατιούσες καταστάσεις, **δεν** είναι πραγματικές. Ούτε η ανιούσα, ούτε η κατιούσα κατάσταση είναι πραγματική, ούτε το κύμα της Χάριτος πού υπάρχει μέσα στον άνθρωπο και

τον δροσίζει και τον παρηγορεί, είναι **μόνιμο**, αλλά ούτε η απόγνωσι και η ξηρασία πάλι είναι **μόνιμα**. Την ποιότητα τους θα την εύρωμε μόνο με την μακροθυμία, η οποία λέγεται **υπομονή**. Συνηθίζοντας κανείς να υπομένη, περιμένει το έλεος του Θεού πού θα έλθη και θα τον πληροφορήση. Οι αλλοιώσεις προκαλούνται από πολλές αιτίες. Είτε εκ δεξιών, είτε εξ αριστερών είναι, οι αφορμές ένα σκοπό έχουν. Το συμφέρον, την ωφέλεια του ανθρώπου. Ο Κύριος της ζωής και του θανάτου, για να επιτρέψη να συμβή στον άνθρωπο ο,τιδήποτε, πρέπει να το κρίνη με την θεοπρεπή Του δικαιοσύνη, πού οπωσδήποτε είναι προς **ωφέλεια** του ανθρώπου. Το θέμα της παναγάλης και προνοίας του Θεού είναι - όπως όλες οι θείες τελειότητες - θεοπρεπές και τέλειο. Ο Θεός δεν μεταβάλλεται, ώστε να πηγάζη από μια απόφασί Του κακό. Μόνο καλοσύνη, μόνο αγάπη, μόνο αγαθότης, μόνο συμπάθεια, μόνο ελεημοσύνη είναι ο Θεός. Άρα, και εκείνους πού αγαπά, και εκείνους πού παιδεύει, τους παιδεύει σύμφωνα με τις ιδιότητες Του, αγαπητικά.

Για να επιτρέψη ο Θεός - και ιδίως στον άνθρωπο, τον οποίο τόσο πολύ αγάπησε, ώστε **«ουδέ του ιδίου Υιού εφείσατο»** - μία αλλοίωσι, ένα πειρασμό, **από αγάπη** το επιτρέπει, για το συμφέρον του.

Τήρηση του νου

Το πάν στον μοναχό είναι η τήρησι του νου. Από εκεί γίνονται όλα. Γι' αυτό και επιβάλλεται ο μοναχός να έχη αυστηρή προσήλωσι, τήρησι και στροφή προς τον νου του. Να τον ελέγχη, γιατί από εκεί ξεκινούν όλα τα καλά και από εκεί μπαίνει φραγμός όλων των κακών. Η χρήσι και παράχρησι των νοημάτων, γεννά όλα τα υπόλοιπα. Εάν κάποιος κάνη καλή κρίσι των νοημάτων, οπωσδήποτε θα κάνη και καλή χρήσι των πραγμάτων αλλιώς θα συμβαίνη το αντίθετο. Γι' αυτό να στρέψετε όλο σας το ενδιαφέρο στην προσοχή του νου. Ένας άριστος τρόπος τηρήσεως του νου είναι η **συνεχής μνήμη του Θεού**. Εάν η προσοχή στραφή εις αυτόν τον στόχο, τότε ο άνθρωπος αμέσως ευρισκόμενος στην μνήμη του Θεού, **δεν** αμαρτάνει. Ο άνθρωπος **«κατ' εικόνα και ομοίωσι Θεού»** πλασμένος, σπανίως γίνεται κακοήθης εκ προθέσεως. Και αυτοί ακόμα οι απολύτως διεφθαρμένοι, πού δεν ημπορούν να αντισταθούν στα πάθη τους και συνεχώς παρασύρονται και αμαρτάνουν ημπορούμε να πούμε ότι δεν αμαρτάνουν πάντοτε

εκ προθέσεως, αλλά πολλές φορές εξ **αδυναμίας**. Εκ προθέσεως ο υγιής άνθρωπος δεν γίνεται κακοήθης· και το ότι παρασύρεται, οφείλεται στο ότι σιγά-σιγά έφυγε ο νους από τον στόχο και έγινε θύμα της πονηρίας του σατανά και της εμπαθούς καταστάσεως του παλαιού ανθρώπου.

Μη δυνάμενος λοιπόν να έχει σωστή σκέψη, σωστή όραση για να διακρίνη τα πράγματα, αποπλανάται από ακατονόμαστες **προφάσεις** και προτιμά τα κακά αντί των αγαθών. Όταν όμως ο νους ευρίσκεται στην θέσι του και γνωρίζει καλά την αποστολή του και συναισθάνεται την παρουσία του Θεού - γιατί **«εκ δεξιών ημών εστίν, ίνα μη σαλευθώμεν»** - δεν κινείται προς το κακό» αλλά το **αποστρέφεται**.

Ιδίως εμείς οι μοναχοί, οι όποιοι έχουμε ιδιαιτέραν κλήσι και εγκατελείψαμε τον κόσμο και είμεθα αυτοεξόριστοι, εάν αυτό έχωμε υπ' όψη μας, ήδη πρέπει να είμεθα πεπεισμένοι για την επιτυχία μας. Αν ο νους ευρίσκεται στην θέσι του, δεν θα πλανηθή ποτέ. Γιατί η αμαρτία είναι **άλογος**, δεν ημπορεί να πείση, μόνο **απατά**. Είναι δυνατό να απατήση ανθρώπους πού η γνώσι τους έχει αμβλυνθή και η έξι τους έχει παρασυρθή από το περιβάλλο τους. **Δεν ημπορεί όμως τόσο εύκολα να αποπλανά τους μοναχούς, οι όποιοι έχουν συναισθησι της ιδιαιτέρας προνοίας του Θεού και της καθημερινής ενεργείας της Χάριτος Του**. Ένας μοναχός ο οποίος φοβάται να χόρταση, φοβάται να ξεκουραστή, φοβάται να μιλήση, **πώς** είναι δυνατό να γίνη κακοήθης;

Όταν γίνεται, είναι σημείο ότι ξέχασε τον στόχο του και ο νους του έφυγε από την βάσι. Ο φύλακας έφυγε. Ο φρουρός δεν είναι εκεί, και εφ' όσον δεν έχει ο στρατός φρουρό, έρχονται οι αντίθετοι και τον περικυκλώνουν.

Εάν ήταν ο φρουρός στην θέσι του και εκοίταζε μακρυά, θα έδινε το σύνθημα και τότε ήταν αδύνατο να πλησίαση ο εχθρός. **Τόση μεγάλη σημασία έχει η τήρησι του νου**. Το ξέρετε και από τους Πατέρες μας. Ο **Μ. Αντώνιος**, ερωτώμενος να διευκρίνιση τι σημαίνει μοναχός, είπε: **«Μοναχός εστί ο νουν τηρών»**. Και εκεί η ανθρώπινη γνώσι εσήκωσε ψηλά τα χέρια και είπε: **«Εμείς δεν ημπορούμε να το κάνωμε αυτό»**.

Βέβαια αυτή η εργασία χωρίς την θεία Χάρι, είναι **αδύνατο** να επιτευχθή. Εμείς όμως έχοντες μαζί μας την Χάρι, είναι το μόνο εύκολο πού ημπορούμε να επιτύχωμε, διότι είναι και το κέντρο του στόχου μας. Αυτός είναι και ο λόγος πού οι Πατέρες μας εφώναζαν ο καθένας με τον τρόπο του· ο **Μ. Αρσένιος** εφώναζε ονομαστικά: **«Αρσένιε, δι' ο εξήλθες»**. Άλλος έδενε την μέση του με **σχοινιά**, άλλος με **αλυσίδες**, άλλος έθετε στα ρούχα του **σύμβολα**, άλλος έγγραφε στους τοίχους, άλλος στο εργόχειρό του. Όλα αυτά ακριβώς αυτό το νόημα είχαν. Οι Πατέρες είχαν αξιολογήσει την σημασία του νου και επινοούσαν **τεχνητά μέσα** για να τους ενισχύσουν προς την επιτυχία.

Και σεις, καθένας με τον τρόπο του να επιδιώξετε αυτό το πράγμα. Και αν τούτο το επιτύχετε, πού οπωσδήποτε πρέπει, τότε ασφαλώς βαδίζετε απρόσκοπτα την Πατερική γραμμή και η επιτυχία είναι βεβαία· διαφορετικά, **εάν δεν το επιδιώξετε**, θα δεινοπαθήσετε, διότι θα γίνετε εύκολη λεία στην ποικιλόμορφη προφασιολογία της αμαρτίας και θα παρασύρεστε από το ένα ολίσθημα στο άλλο. Τότε θα ενεργή μέσα σας ο παλαιός άνθρωπος, τον όποιο έχετε αντίπαλο και εχθρό. Και τούτο θα γίνεται, γιατί ο νους έχει **ξεφύγει** από την αποστολή του. Πολύ συντελεί στην τήρησι του νου ο **θείος ζήλος**.

Τον θείο ζήλο τον κρατεί η **ακρίβεια** της συνειδήσεως, η ακρίβεια της συνειδήσεως στέκεται στην **επιμονή**, στο **πρόγραμμα** και στο **τυπικό** μας.

«Άνω σχώμεν, λοιπόν, τας καρδίας». «Άνω» στα δεξιά του Πατρός, εκεί πού είναι το απαύγασμα της δόξης, εκεί πού είναι το κέντρο της αγάπης, ο Ιησούς μας, ο όποιος μας αναμένει. **Πότε** θα ξυπνήσωμε από την **αναισθησία** μας και θα επικαλεσθούμε με πόνο, με ταπεινώσι την αγαθότητα Του, να συγκαταβή να μας ελευθέρωση από τον παλαιό άνθρωπο;

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ – ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Ερωτ.: Γέροντα, τι γνώμη έχετε για τις **τεχνικές** πού χρησιμοποιούνται από τους μοναχούς για την συγκέντρωσι του νου; Ποια σχέσι έχουν με τον αγιασμό του ανθρώπου;

Απ.: Το θέμα δεν είναι σύγχρονο. Υπήρχε και επί της εποχής του Άγιου **Γρηγορίου του Παλαμά**, θέλοντας να κτυπήσουν οι κακοήθεις εχθροί το θέμα της ηουχίας και εσωστρέφειας πού ο Άθωνας τότε επλουτούσε απομόνωσαν μερικές κινήσεις της πρακτικής μας ζωής και έλεγαν κοροϊδευτικά ότι είμεθα «**Ομφαλοσκόποι**» και αλλά πολλά πού αναφέρονται στον βίο του Αγίου.

Και ο Άγιος ανέσυρε το ανάστημα του και είπε: «Ναι, μεταχειρίζονται οι νηπτικοί Πατέρες διάφορους **πρακτικούς τρόπους** πού συντελούν στο να έχωμε περισσότερη ευχέρεια στην συγκράτησι του νου, αλλά αυτούς **δεν τους δογματίζομε**». Εις αυτούς τους τρόπους ή τις τεχνικές, όπως είπατε, **δεν** στεκόμεθα. Εκείνο το όποιο μας απασχολεί, είναι η ακριβής τήρησι των Εντολών του Θεού, η **ολοκληρωτική προς Αυτόν αγάπη** μας, καθώς και προς τον πλησίο μας, μέσω των οποίων δεχόμεθα την επίσκεψι της Χάριτος. Σήμερα ακούομε παντού να γίνεται λόγος περί νοερός προσευχής και **Εσωστρέφειας** μέσα στον κόσμο και πολλά άλλα συναφή.

Αν και εμάς τους μοναχούς μας απασχολούν αυτοί οι τρόποι, εν τούτοις δεν δίνομε εις αυτούς κανένα κέντρο βάρους. **Το κέντρο βάρους είναι η ακρίβεια της συνειδήσεως** μας στο να φυλάξωμε το θέλημα του Θεού, να τηρήσωμε

πάσας τὰς εντολάς Του και μέσω αυτού τού τρόπου να δεχθούμε την επίδρασι της Χάριτος. **Δεν αποβλέπαμε στους τρόπους πού χρησιμοποιούμε για συγκράτησι του νου, διότι η εργασία μας δεν είναι μαγική, ούτως ώστε με εξωτερικά σχήματα να προσδοκώμε την έλευσι της Χάριτος.** Έχοντες υικές σχέσεις με τον Πατέρα Θεό, αποδεικνύαμε την προς Αυτόν στροφή μας με την απόλυτη πίστι και αγάπη και άρα **αφοσίωσι.**

Και έτσι ευρίσκομε ανταπόκρισι. **«Εν ω μετρώ»** μετρούμε, αντιμετωρείται σε μας. Καθώς αγαπούμε τον Θεό και εξ ολοκλήρου επεκτεινόμενα προς Αυτόν, τηρούντες το θέλημα Του κατά την δική του ρήσι - **«ο μη αγαπών με, ου τηρεί τους λόγους μου»** - έρχεται προς ημάς. **Και η κοινωνία γίνεται οργανική, και η συνάντησι προσωπική.** Ακόμη και αν η τήρησι του θελήματος θα στοιχίση και αυτή μας την ζωή προθυμότατα το κάνομε. Και τότε γίνεται το **«ενοικήσω εν αυτοίς και εμπεριπατήσω, και έσομαι αυτών Θεός και αυτοί έσονται μοι λαός».**

Αυτό τον τρόπο διασάφισε ο Μέγας Φωστήρ της Εκκλησίας, ο Άγιος **Γρηγόριος ο Παλαμάς**, όταν εθόλωσαν τα νερά οι δυτικοί ορθολογισταί, για να εύρουν πρόφασι να κατηγορήσουν τους ορθοδόξους.

Και πάντοτε είναι επίκαιρα αυτά, ιδίως στον σημερινό κυκεώνα της αρνήσεως των πάντων και του περιεκτικού ορθολογισμού. Και είμεθα έτοιμοι να δώσωμε λόγο **«πάντι τω αιτούντι, περί της εν ημίν ελπίδος».** Αυτή είναι η στροφή μας. Αγαπούμε τον Θεό, στον όποιο απολύτως πιστεύομε και αφιερώναμε ολόκληρο το είναι μας. Όλη η θέλησι, η πρόθεσι, η ενέργεια μας επεκτείνεται στην τήρησι των αγίων Του εντολών.

Και δεν το κάνομε αυτό, διότι προσδοκούμε να μας χαρίση δωρεάς. **Όχι!** Πιστεύομε στον Θεό διότι **μόνο εις Αυτόν αξίζει να πιστεύωμε.** Τον αγαπούμε, διότι είναι η απόλυτη αυτοαγάπη διότι πλέον εξ ολοκλήρου ανήκομε εις Αυτόν. Για μας είναι διπλούς Κύριος και Δεσπότης, **διότι και εκ του μηδενός μας εδημιούργησε και μετά την πτώσι μας ανέπλασε και ανακατεσκεύασε δια της προσωπικής Του θυσίας.** **«Και ουκέτι πλέον, εσμέν εαυτοίς»** αλλά **«τω υπέρ ημών αποθανόντι και αναστάντι»** κατά τον **Παύλο.** Και όπως ο Ίδιος ομολογεί **«όστις τηρεί τας εντολάς μου αγαπηθήσεται υπό του Πατρός μου και εγώ και ο Πατήρ μου ελευσόμεθα και μονήν παρ' ούτω ποιήσομεν».** Αυτός είναι ο τρόπος πού μας οδηγεί στον **αγιασμό.**

καθαρισμός της καρδίας

Το κέντρο της ζωής μας είναι η απασχόλησί μας με τον πνευματικό νόμο. Αυτός είναι και ο λόγος πού αρνηθήκαμε τον κόσμο και εγκαταλείψαμε τον οικογενειακό βίο, ο οποίος **δεν** είναι αμαρτωλός. Τον εγκαταλείψαμε, επειδή θελήσαμε να εκφράσωμε με ένα ιδιαίτερο τρόπο την αγάπη μας προς τον Θεό, τηρούντες έτσι με ακρίβεια την πρώτη εντολή. Κληθέντες από τον Θεό, ακολουθήσαμε την φωνή Του για να εφαρμόσωμε αυτή την εντολή. Και για να εύρωμε τον κατάλληλο χρόνο, τον **απερίσπαστο** μάλλον, εβγήκαμε έξω από την κοινωνία και αρνηθήκαμε τους οικογενείς μας, ασχολούμενοι λεπτομερώς με την εσωστρέφεια, ελέγχοντας τα νοήματα των πραγμάτων. Και αυτό τον τρόπο, να ημπορέσωμε να νικήσωμε όχι μόνο την πρακτική μορφή της αμαρτίας, αλλά να την **αφανίσωμε** από την γέννησί της. Όχι μόνο να μην αμαρτάνωμε πρακτικά, αλλά ούτε κατά **διάνοια** να έχωμε συνεργασία με το κακό. Και με αυτό τον τρόπο φθάναμε στον μακαρισμό του Κυρίου: **«Μακάριοι οι καθαροί τη καρδία, ότι αυτοί τον Θεόν όψονται»**. Ο Ιησούς μας ανέφερε ότι: **«Τα έξωθεν εισερχόμενα ου κοινούσι τον άνθρωπο»**, δηλαδή δεν τον μολύνουν.

Εκείνα πού εξέρχονται από μέσα τον κάνουν ακάθατο. **«Εκ γαρ της καρδίας εξέρχονται διαλογισμοί πονηροί, φόνοι, μοιχείαι, πορνείαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαί, βλασφημιαί»**. (Ματθ. 15,18). Αυτά είναι τα **περισσεύματα** της ακαθάρτου καρδίας τα όποια κινούμενα από μέσα προς το έξω, δημιουργούν το σώμα της περιεκτικής κακοηθείας. Και τότε καταρακώνεται η ελευθερία της προσωπικότητας του ανθρώπου, και από ευγενής και **«κατ' εικόνα και ομοίωσιν»** πλασμένος πού είναι, γίνεται πονηρός και διεφθαρμένος. Επειδή μετέχομε και εμείς αυτής της αρρωστημένης καταστάσεως, εξήλθαμε από τον κόσμο ακριβώς γι' αυτό τον λόγο. **Κόσμο** όταν λέμε δεν εννοούμε τους ανθρώπους. **Κόσμος είναι το σύστημα του παλαιού ανθρώπου**, πού κατά τον Παύλο είναι τα **πάθη** και οι **επιθυμίες**. Και κατά τον **Ευαγγελιστή Ιωάννη**, η **«επιθυμία των οφθαλμών και η αλαζονεία του βίου»**, η **αφροσύνη** και γενικά η **ματαιοφροσύνη**. Ευρισκόμενοι τώρα εδώ, προσέχαμε ακριβώς στο να γίνωμε **«καθαροί τη καρδία»**, γιατί μονό έτσι θα ίδωμε τον Θεό, όσο επιτρέπεται βέβαια στην ανθρώπινη φύσι να έχη εμπειρία της οράσεως του Θεού. **Το θέμα της παλιγγενεσίας δεν είναι η μεταφορά των ανθρώπων εις ένα ευδαιμονισμό**. Αυτά τα παραδέχονται οι ξένες ομολογίες: **Ο άνθρωπος μετά την παρουσία του Θεού Λόγου, δεν μεταφέρεται εις ένα ευδαιμονισμό, ούτε επανέρχεται από μία εξορία σε μια καλύτερη ζωή**. Αυτά δεν είναι της Εκκλησίας μας γεννήματα, αλλά πεπλανημένες ιδέες.

Η κένωσι του Θεού Λόγου, μετέφερε στην ανθρώπινη φύσι την **θέωσι**. Έτσι ο άνθρωπος μεταφέρεται δια της Χάριτος - εάν αρχίσει από εδώ να πειθαρχή στο

Θείο θέλημα- υποστατικά στην ένωσί του με τον Θεό. Όπως μετέχει το θετό παιδί στην περιουσία, στο όνομα και στην προσωπικότητα του πατέρα του, ενώ δεν είναι φυσικό παιδί, έτσι και εμείς. Αν και δεν γεννηθήκαμε τρόπον τινά, από τον Θεό, με την **υιοθεσία** όμως απεκτήσαμε την ίδια θέσι, πού έχει ένα φυσικό παιδί. Αυτό για μας λέγεται θεανθρωπισμός.

Αυτό μας έφερε στη γη ο Θεός Λόγος. Όπως είπε ο ίδιος: «**Εγώ πάτερ, εν αυτοίς και συ εν εμοί**» και «**την δόξαν ην δέδωκας μοι δέδωκα αυτοίς**», και άλλου «**Θέλω ίνα όπου ειμί εγώ κακείνοι ώσι μετ' εμού, ίνα θεωρώσι την δόξαν την εμήν**», και πάλι «**υμείς φίλοι μου έστε, εάν ποιήτε όσα εγώ εντέλλομαι υμίν ουκέτι υμάς λέγω δούλους**». Και όταν του εζήτησαν να τους μάθη να προσεύχονται, κατ' ευθείαν τους είπε: «**Πάτερ, ημών ο εν τοις ουρανοίς**». Για να επιτευχθή όμως αυτό και να εισέλθωμε στους κόλπους της υιοθεσίας, πρέπει να προσέξωμε, όχι μόνο να μην αμαρτάνωμε, αλλά να **κτυπήσωμε την ρίζα** της αμαρτωλότητας, ώστε και μέσα στην διάνοια μας να μην έχη θέσι. **Όταν καθάριση η καρδιά από τις ενέργειες των παθών, πού είναι ο παλαιός άνθρωπος, έρχεται τότε το Άγιο Πνεύμα και κατοικεί**. Προσέξτετε πώς ο Ιησούς μας το αναφέρει. «**Εάν τις αγαπά με, τον λόγον μου τηρήσει, και ο πατήρ μου αγαπήσει αυτόν, και προς αυτόν ελευσόμεθα και μονήν παρ' Αυτόν ποιήσομεν**». Κοιτάξτετε τι λέει, «**μονήν**»· δεν λέει ότι θα έλθωμε να σας επισκεφθούμε, όπως κάνομε εμείς μια επίσκεψη, αλλά λέει ότι θά κάνωμε **διαμονή**. Αυτός είναι ο **Θεανθρωπισμός**.

Η απαλλαγή μας όμως από την αμαρτία δεν γίνεται αυτομάτως αλλά **σταδιακά**, όπως γίνεται η σωματική αύξησι. Με την **εμμονή** μας, σιγά-σιγά επιτελείται δια της Χάριτος μυστηριωδώς η **κάθαρσι της καρδιάς**. **Καθαρίζη πρώτα ο νους και φωτίζεται, και έτσι συλλαμβάνει καλά τα νοήματα και δεν πλανάται. Μετά την σωστή χρήσι των νοημάτων και την τήρησι της ακριβείας των εντολών, καθαρίζεται και η καρδιά. Τότε εισέρχεται η Θεία Χάρις μόνιμα και κάνει τον άνθρωπο αληθινά θεοφόρο**. Και ο άνθρωπος αυτός ενώ είναι ζωντανός, μεταφέρθη «**εκ του θανάτου εις την ζωή**». **Αυτό είναι ο αγιασμός**. Τότε εις αυτόν δεν λειτουργούν οι φυσικοί νόμοι. Κοινωνεί μόνιμα με την θεία Χάρι και εισέρχεται στο **υπέρ φύσι**, ούτως ώστε να έχη το διορατικό ή το προφητικό χάρισμα. Δεν φοβάται τις ασθένειες, τους κινδύνους, διότι μεταφερόμενος στη θέσι της υιοθεσίας τον σκεπάζει η θεία Χάρις· και όταν κάποτε θα φύγη από τον κόσμο αυτό, θα κερδίση τις άξιες των επαγγελιών, πού μας υπεσχέθη ο Χριστός μας.

Και αυτές τις ήμερες, αν είστε λίγο προσεκτικοί, θα αισθανθήτε περισσότερο την επίδρασι της Χάριτος, διότι όπως έλεγε ο αείμνηστος Γέροντας μας, ο Χριστός χαρίζει πλουσιότερα τα δώρα Του στις μεγάλες εορτές, σαν μια ιδιαίτερη ευλογία. Αλλά υπάρχει λόγος στο να μην είμεθα και να μην γίνωμε προσεκτικοί; Αφού αυτό είναι το κέντρο του στόχου μας! Πώς να μην γίνωμε ευλαβείς, ζηλωταί, προσεκτικοί, πραγματικοί λάτρεις του Χριστού μας, ο οποίος πιστεύομε ότι μας

εκάλεσε αφού μας προώρισε και μας εδικαίωσε και απομένει μόνο η ελεημοσύνη Του να μας δοξάση στην εσχάτη εκείνη ώρα, όταν θα φύγωμε από τον κόσμο αυτό;

Και να τώρα θα εισέλθωμε στα «ταμεία» μας, και αποκλείομε την θύρα μας και προσευχόμεθα και εξομολογούμεθα και προσπίπτομε στον Χριστό μας και με όλη την ψυχή και την καρδιά και διάνοια και θέλησι και πρόθεσι και δράσι αποδίδαμε τας ευχάς μας ενώπιόν Του, πού έχει υποσχεθεί στους αμαρτωλούς. Με πραότητα, με ταπείνωσι και καλοσύνη να προσπίπτετε με τον τρόπο αυτό. Είναι ο **μυστικότερος** τρόπος της μεταβολής του χαρακτήρα, πού προκαλεί τις πνευματικές εξάρσεις και αλλοιώσεις: **«Αὕτη ἡ αλλοίωσις τῆς δεξιᾶς τοῦ Υψίστου»**. **Αλλοίωσι** πού μεταβάλλει τον πλήνιο άνθρωπο, τον αμαρτωλό, τον περικείμενο τους δερμάτινους χιτώνας. Τον **μεταβάλλει** σε πνευματικό όν, πού το περιτριγυρίζουν και επιθυμούν οι Άγγελοι να παρακύψουν. Βλέπουν τις καλές αυτές διάνοιες, πού προσπαθούν να ξεπεράσουν τον νόμο της βαρύτητας και να μεταφερθούν στο υπερουράνιο θυσιαστήριο, εκεί όπου **«πρόδρομος υπέρ ημών εισήλθεν Χριστός, εις τα Αγια αιωνίαν λύτρωσιν ευράμενος»** (Έβρ. 9,12).

Όσα δεν αφορούν τον ουρανό, ξεχάστε τα. Εκεί είναι το πολίτευμα μας. Εκεί μας αναμένει ο Ιησούς μας. **«Εάν πορευθώ και ετοιμάσω υμίν τόπον, πάλιν έρχομαι και παραλήψομαι υμάς προς εμαυτόν, ίνα οπού ειμί εγώ και υμείς ήτε»**. Ποιά καρδιά, αισθανόμενη αυτά τα ρήματα, δεν θά **ραγίση**, ακόμη και αν είναι από γρανίτη κατασκευασμένη; Η ανερμήνευτος **παναγάπη Του** δεν ετελείωσε με την θεία Του κένωσι και την παραμονή Του μαζί μας στην γη αυτή, όπου ενεδύθη την ιδική μας ταπείνωσι και πτώχεια. Αλλά και στους πατρώους κόλλπους αναπαυόμενος **«εν πάση τη δόξη Αυτού»**, **πάλι μας ενθυμείται** και **«ουκ εάσει ημάς ορφανούς πώποτε, αλλά, μεθ' ημών εστί πάσας τας ημέρας»**.

Όλοι πρόθυμοι τώρα ξεκινείστε με άμιλλα πνευματική, **να φιλοδοξήτε να πέραση ο ένας τον άλλο**. Και αυτό ακριβώς είναι το αξιέπαινο. **«Αὕτη ἡ γενεά ζητούντων τον Κύριον»**.

ΕΡΩΤΗΣΗ – ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Ερ.: *Γέροντα, πρέπει να προσευχώμαστε για όποιον μας ζήτα ή για τους αδελφούς της συνοδείας μας, πού λείπουν έξω στον κόσμο;*

Απ.: Για τα μέλη της συνοδείας μας έχομε χρέος να προσευχώμαστε, διότι ανήκομε όλοι στο ίδιο σώμα. Όταν δε ευρίσκεται κανείς έξω από το περιβάλλο του, δεν μπορεί να έχη την ίδια προσοχή και αίσθησι Χάριτος και κατάστασι πού έχει όταν είναι στην φωλιά του. Εις αυτές τις περιστάσεις, πού ευρίσκεται κάποιος έξω από την μάνδρα, δεν ξέρομε τι μπορεί ο διάβολος να επινόηση εις βάρος του, διότι

είμεθα άνθρωποι και ποιος έχει εμπιστοσύνη στον εαυτό του; Με μια στροφή του νου προς τον Χριστό μας, να επικαλήσθε την θεία βοήθεια, την θεία Χάρι για την επιτυχία του σκοπού για τον οποίο εξήλθε ο αδελφός· και με μια μικρή προσευχή, να γίνεται αφορμή να σκεπάζεται οποιοσδήποτε απουσιάζει από τη συνοδεία, διότι ευρίσκεται σε ανοικτό μέτωπο και δεν γνωρίζουμε από πού θα δεχθή την κρούση.

Για τους άλλους τώρα σύμφωνα με την Πατερική παράδοσι, **οι νέοι, οι αρχάριοι, δεν ωφελούνται όταν εύχονται για άλλα πρόσωπα, διότι είναι και αυτή μια πρόφρασι από τα δεξιά για να δημιουργή σκορπισμό.**

Φυσικά όπως και άλλοτε σας ερμήνευσα, **δεν φιλοδοξούμε να ευχόμεθα για τον καθένα, όχι διότι μισούμε τον πλησίό μας**, μη γένοιτο, αλλά γνωρίζοντας ότι είμεθα αδύνατοι και δεν έχουμε παρηρησία είμεθα λίγο συνεσταλμένοι και ο Θεός βλέποντας το ταπεινό φρόνημα, ότι δηλαδή απέχομε γι' αυτό τον σκοπό, συμπληρώνει η αγαθότης Του την πρόθεσι της καρδιάς και την πρόθεσι της αγάπης πού αισθανόμεθα απέναντι του καθενός.

το ίδιον θέλημα και η υπακοή

(Μνήμη του Αγίου Ευθυμίου)

Οι αναγνώσεις των βίων δύο κορυφαίων Πατέρων, του Αγίου Παχωμίου και του Μεγάλου Ευθυμίου, μας δίδουν αφορμή να σχολιάσωμε θέματα πού αφορούν το πρακτικό μας καθήκο. Θα ήθελα να σας υπενθυμίσω ότι το Άγιο Όρος έχει σχέση με τον Άγιο Ευθύμιο και γενικά με τους αγιοσαββίτες μοναχούς. Από αυτούς παρέλαβε η μονή Στουδίου το τυπικό της και το ίδιο τυπικό μετέφερε στον Άθωνα ο ιδρυτής της κοινοβιακής μορφής του μοναχισμού Άγιος Αθανάσιος, το οποίο και χρησιμοποιείται μέχρι σήμερα. Εκείνο πού έχει σημασία να προσέξωμε στον βίο και των δύο Πατέρων, είναι το ότι μας συνιστούν την ακρίβεια της συνειδήσεως του πρακτικού μας καθήκοντος και ιδιαίτερα την **αποφυγή** του «ιδίου θελήματος». Το θέλημα γίνεται με πολλούς τρόπους, αλλά οι κεντρικοί είναι **δύο**. Το ένα είναι το «**εκ δεξιών**». Χάριν δήθεν ευλαβείας κάνει κάποιος το θέλημα

του. Το άλλο είναι το «**εξ αριστερών**». Χάριν της φιλαυτίας κάνει πάλι το θέλημα του. **Και τα δύο είναι ολέθρια**. Πιο επικίνδυνο όμως είναι το «εκ δεξιών». Το «εξ αριστερών» είναι **καταφανές**. Εκείνος πού κάνει το θέλημα του για ηδυπάθεια, έχει μαζί και την εντροπή. Εκείνος όμως πού κάνει το θέλημά του από τα δεξιά, **είναι σχεδόν ανίατος, διότι είναι δύσκολο να τον πείσης ότι σφάλει, καθ' ην στιγμή στηρίζεται στο καύχημα ότι ευσεβεί, ότι αγωνίζεται**. Είδατε στον βίο του Αγίου Παχωμίου τον αδελφό πού έκανε ιδιορρυθμία εκ δεξιών;

Ποιο είναι το νόημα του «εκ δεξιών» θελήματος; **Ότι με τον αγώνα του ο άνθρωπος, κερδίζει την σωτηρία**. Όπως όμως τόσες φορές ετονίσαμε, η σωτηρία δεν είναι αποτέλεσμα συναλλαγής. Ο Θεός δεν είναι σαν κάποιος δεσπότης πού επιδιώκει να πάρη κάτι από αυτούς πού εξουσιάζει, και αν δεν του τα δώσουν οι υποτελείς, τότε φυσικά τους αποκληρώνει. Αυτά είναι γελοία και βλάσφημα και μόνο να τα σκεφθή κανείς.

Η σχέση του Θεού προς εμάς είναι πατρική και η ιδική μας προς Αυτόν υική. Είναι σχέση απολύτου πατρότητας και υιότητας. Επομένως **δεν μας σώζουν τα έργα μας**. Εκείνο πού μας σώζει είναι η αγάπη του Θεού Πατρός, η οποία ξεχύνεται στα αγαπητά του τέκνα, **εάν αποδείξουν πρακτικά με την βιοτή τους, την υική τους θέσι προς Αυτόν**. Η προσπάθεια πού καταβάλλομε στο να πειθαρχούμε στο θέλημα του Θεού, αυτό το **νόημα** έχει. Δεν κάνομε έργα για να συγκεντρώσωμε ποσοστά, μέσω των οποίων θα εξαναγκάσωμε τον Θεό να μας δώση αυτά πού μας ανήκουν. Αυτά τα πιστεύουν οι Ιουδαίοι του Νόμου και οι αιρετικοί της Δύσεως.

Προσέξατε ότι ο αδελφός αγωνιζόταν εντατικά, εγκρατευόταν και έκανε περισσότερο αγώνα. Έπρεπε να είχε περισσότερο μισθό. Και όμως ο Θεός δεν τον αναγνώρισε και αντί να κερδίση περισσότερη Χάρι όπως επίστευε, **εδαιμονίσθη** και ο Άγιος δια της προσευχής του τον ελευθέρωσε.

Το ίδιο βλέπομε και στον βίο του **Αγίου Ευθυμίου**. Ένας από τους μαθητάς του ήτο υψηλός και δυνατός άνθρωπος. Το κοινόβιο εχρειάζετο την συνδρομή του για την μεταφορά αναγκαίων πραγμάτων. Επειδή καταγόταν από την ύπαιθρο και εγνώριζε από πρακτικές εργασίες, ήτο κατάλληλος και ικανός για την υπηρεσία αυτή. Ο Άγιος τον εκάλεσε και του είπε ότι τον εψήφισε γι' αυτό το διακόνημα. Αυτός αντιδρούσε και πρόβαλλε: **«Δεν ημπορώ να το κάνω αυτό, Γέροντα. Αν με βάλετε σε αυτό το διακόνημα, θα πηγαινοέρχομαι εδώ και εκεί και θα παραλείπω την ακολουθία μου και την λοιπή ταξί και έτσι δεν θα ημπορέσω να κρατηθώ»**. Χρησιμοποιούσε την ιδική του ασθενή λογική, **την λογική της συναλλαγής** και όχι την λογική της πίστεως. Ο Άγιος Ευθύμιος τον επαρηγόρησε. **«Όχι τέκνο, δεν θα σου συμβή αυτό. Εμείς οι όποιοι σε εψηφίσαμε στην θέσι αυτή, γνωρίζομε καλά τι κάνομε και θα προσευχηθούμε**

και δεν θα γίνη αυτό πού λέγεις, αντιθέτως θα **ωφεληθής** πολύ από την διακονία αυτή».

Αυτός πάλι δεν εδέχθη να υποταχθή, παραμένοντας στην ασθενή του γνώσι και **στο ότι αν φύγη από την γραμμή των Πατέρων και ασχοληθή με εργασία πολυσχιδή και πολυμέριμο, δήθεν θα εχάνετο**. Τότε του λέγει ο Άγιος: «Εμείς τέκνο, καθώς σε **ωφελούσε** σου παραγγείλαμε. Εσύ όμως εφ' όσον θα κάμης αυτό πού **θέλεις**, πρόσεξε καλά, όταν θα τρύγησης τους καρπούς να μην μας **αιτιάσαι**». Δεν πρόλαβε να τελείωση ο απόηχος της φωνής του Γέροντος και εισέρχεται μέσα του ο δαίμονας. Τον ρίχνει κάτω και αρχίζει να σπαράζη και να αφρίζη και να κάνη εκείνα τα όποια δίδει ο διάβολος στους ιδικούς του. Κατόπιν παρακλήσεως και των άλλων Πατέρων, ο Άγιος τον εθεράπευσε. Μόλις συνήλθε, πήγε στο διακόνημα του, στο οποίο και διέπρεψε.

Είναι ευχάριστο πού ευρίσκαμε τέτοια παραδείγματα στους βίους των Πατέρων μας, γιατί αυτά ακριβώς απασχολούν και εμάς. Αυτοί οι λογισμοί πάντοτε ενοχλούν και απασχολούν τον μοναχό. Και ο λόγος του Γέροντος μένει σαν μια γυμνή συμβουλή την οποία θέτετε σε αμφιβολία. «**Άρα γε μας τα λέγει καλά η διότι τον συμφέρει τα προβάλλει έτσι;**» Ευτυχώς πού οι Πατέρες μας δεν παρέλειψαν να περιγράψουν με λεπτομέρεια τα συμπτώματα, τις αφορμές και τις εικόνες των πραγμάτων για να παραδειγματιζόμεθα.

Κοιτάξετε τώρα τις σχέσεις **πατρικής** στοργής και **υκής** αγάπης. Φέρομεν ως παράδειγμα μίαν οικογένεια ιδανική. Πώς διάκειται ο πατέρας προς τα παιδιά του, στα όποια έχει δώσει καλή ανατροφή και πώς τανάπαλιν διάκηνται αυτά προς αυτόν; Έχετε μίαν αμυδράν εικόνα από αυτό. Αν δεν την είδατε προσωπικά ο καθένας σας, την έχετε ιδεί δίπλα σας ή την ακούσατε. Εκεί υπάρχει σαν σύνδεσμος η αγάπη, η ευωδιά της Χάριτος, πού απορρέει από την παναγάπη του Θεού. Ο Θεός δεν είναι ο έχων ή ο πηγάζων αγάπη. **Είναι ο Ίδιος αγάπη**. Ο Ιωάννης, ο μέγας κλειδούχος των βαθυτάτων μυστηρίων, ονομάζει και βροντοφωνεί «**ο Θεός Αγάπη εστί**» (Α' Ιωάν. 4.8). Δεν λέγει, ο Θεός **καλείται** αγάπη, **έχει** αγάπη, **πηγάζει** αγάπη, αλλά «**ο Θεός αγάπη εστί**». Είναι η απόλυτος αυτοαγάπη και «**ο μένων εν τη Αγάπη εν τω Θεώ μένει και ο Θεός εν Αυτώ**» (Α' Ιωάν. 4.16). **Αν** ξεκινούμε λοιπόν από την θέσι αυτή, οι σχέσεις μας είναι καθαρώς **αγαπητικές**. Υποτασσόμεθα στον Θεό όχι γιατί τον φοβούμεθα, **αλλά** γιατί τον αγαπούμε. Ανταποκρινόμενα στην αγάπη του, διότι **πρώτος** Αυτός «ηγάπησε ημάς».

Άρα η **υπακοή** είναι πραγματικό **δείγμα** της αληθινής αγάπης. Στην υπακοή και μόνο γίνεται η διαπίστωση της πραγματικής αγάπης. Βλέπετε μόνοι σας ότι, όταν αγαπάτε κάποιον, πόσο είσθε έτοιμοι και τον προκαλείτε να εκδηλώση το θέλημα του, για να το εφαρμόσετε αμέσως. Και τότε ευρίσκετε ανάπαυσι. Η **υπακοή**, ένας από τους βασικούς θεσμούς της μοναστικής μας ιδιότητος, **δεν είναι τίποτε άλλο παρά πρακτική αγάπη**. Επειδή τον Θεό δεν είναι δυνατό να τον ιδούμε με τα

αισθητήρια του κόσμου τούτου, αντί Αυτού έχουμε την Εκκλησία, έχουμε τους Πατέρες. «Ο ακούων υμών **εμού** ακούει, και ο αθετών υμάς **εμέ** αθετεί, ο δε **εμέ** αθετών αθετεί τον **αποστείλαντά** με», λέγει ο Ιησούς μας (Λουκ. 10,16). Το ενδιαφέρον μας είναι **πώς να αναπαύσωμε** αυτόν από τον οποίο εξαρτώμεθα. Η όλη εξάρτησί μας από τον πνευματικό μας πατέρα, τον **Γέροντα**, έχει ως θεμέλιο και βάσι την προς τον Θεό αγάπη μας. Ο υποτακτικός πάντοτε έχει μπροστά του **ως παράδειγμα** τον Ιησού μας, ο οποίος έγινε «**υπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δε Σταυρού**» (Φιλιπ. 2,8). Η ιδική μας εξάρτησι και υποταγή, τις περισσότερες φορές είναι αναγκαία, διότι την προβάλλει η φύσι, η θέσι, η περίστασι, τα πρόσωπα, τα πράγματα. Στον Θεό Λόγο ποιο από όλα αυτά υπήρχε για να υποταχθή στον Θεό Πατέρα; «**Μηδέν ων ήττον της πατρικής μεγαλωσύνης**», έγινε το απόλυτο παράδειγμα της υποταγής και υπακοής σε όλα τα κτιστά όντα, για να μάθωμε εμείς, πού με την ανταρσία και τον «ετσιθειτισμό» εξοριστήκαμε από την αιωνιότητα και την ζωή, ότι **μόνο από αυτή την πόρτα** θα επιστρέψωμε. Υπεδύθη ο Κύριός μας τον ρολό του απολύτου υποτακτικού όχι για μια στιγμή, αλλά σε ολόκληρο την παρουσία Του μαζί μας. Και όπως προφητικά απεκαλύφθη, «**Εγώ δε, ουκ απειθώ, ουδέ αντιλέγω**» (Ήσ. 50,5).

Αλλά ακόμα και εκεί πού θα μπορούσε να πη κανείς ότι **εδικαιούτο** να προβάλη την αντίστασί Του, ή την δικαιολογία, δεν το έκανε, αλλά «**τον νότον αυτού έδωκεν** εις μάστιγας το δε πρόσωπον αυτού **ουκ** απέστρεψεν από **αισχύνης εμπτυσμάτων**» (Ήσ. 50,6). Όλα αυτά μας βοηθούν να καταλάβουμε το νόημα της εξαρτήσεως και της υπακοής. Διότι **εάν δεν πιάσωμε** αυτό το νόημα, μάτην κοπιώμεν.

Οφείλομε να είμεθα έτοιμοι, γιατί οι ήμερες πού έρχονται είναι πονηρές. «**Έστωσαν αι οσφύες ημών περιεζωσμένα**» με την αυταπάρνησι και «**οι λύχνοι καιόμενοι**», με τον ζήλο πού θα ανάψη μέσα μας η θεία Χάρις, όταν εμείς **δείξωμε** την πρόθεσί μας κατά αυτό τον τρόπο. Καμμιά αφορμή να μην μας ξεφύγη να αποδείξωμε με την όλη διαγωγή μας **ότι** πιστεύομε **σωστά** και αγαπούμε **γνήσια** τον Χριστό μας και χάριν αυτών των δύο κινούμεθα και δεν μας ενδιαφέρει τίποτε, ούτε τίποτε υπολογίζομε, διότι τίποτε στον κόσμο αυτό δεν έχουμε.

Γι' αυτό εξήλθαμε του κόσμου, για να γίνωμε «**νεκροί τω κοσμώ**» κατά το προφητικό, «**εξέλθετε** εκ μέσου αυτών και αφορίσθητε και ακαθάρτου μη «**άπτεισθε**» και τότε «**εισδέξομαι** υμάς καί **έσομαι** υμίν εις πατέρα και **έσεσθέ** μοι εις υιούς και θυγατέρας, λέγει Κύριος Παντοκράτωρ» (Κορινθ. 6,17-18).

Η μνήμη του μεγάλου φωστήρας Ευθυμίου, πού είναι καθηγητής των μοναχών, να μας εύρη με γενναίες αποφάσεις και με σωστή τοποθέτησι των πραγμάτων, ούτως ώστε και η πρεσβεία των Πατέρων μας, να γίνη για μας καρποφόρος, γιατί «**πολύ ισχύει δέησις δικαίου ενιεργουμένη**» (Ίάκ. 5,16). Αν λοιπόν κατά αυτό τον τρόπο

ετοιμαστούμε, τότε θα είναι απόλυτα ενεργούμενη η δέηση των Πατέρων μας. «**Ιδού έστηκα επί την θύραν καί κρούω**» (Αποκ. 3.20), λέγει ο Ιησούς μας. Και όστις μου ανοίξει, «**εισελεύσομαι και δειπνήσω μετ' αυτού**»· και οποίος δεν μου ανοίξει θα φύγω και θα κτυπήσω άλλη πόρτα. **Να φροντίσωμε όχι μόνο να εύρη την πόρτα μας έτοιμη, αλλά προκαταβολικά ανοικτή, για να μην χρειαστή καν να κτυπήση, αλλά να εισέλθη κατ' ευθείαν. αμήν**

πρακτικές υποτυπώσεις

(Παραμονή Α' εβδομάδος Μ. Τεσσαρακοστής)

Το πρώτο, πού κάνει κάθε άνθρωπος, όταν τον καλέση ο Θεός στην επίγνωσι Του, είναι να ερευνήση με ακρίβεια τον εαυτό του για να ιδή, ότι πράγματι στην ζωή του πολλές ενέργειες του ήσαν έξω από το θέλημα του Θεού. Και από αυτή την στιγμή αρχίζει το έργο της **μετανοίας**. Η μετάνοια αρχίζει από την **κατάπαυσι της αμαρτωλής ζωής** και φθάνει μέχρι αυτής της θεώσεως, η οποία δεν έχει τέλος. Ο Θεός δεν έχει περιγραφή και τέρμα· ούτε και οι ιδιότητές Του είναι δυνατό να έχουν. Μπαίνοντας ο άνθρωπος, δια της Χάριτος του Αγίου Πνεύματος, μέσα στους κόλπους της θεώσεως, πάσχει όλες αυτές τις ιδιότητες τις ατέρμονες, τις αφηλάφητες, τις ανεξιχνίαστες, τις απέραντες. Γι' αυτό είπα ότι **η μετάνοια δεν έχει τέρμα**.

Θέλω να σχολιάσω το θέμα της μετανοίας, παίρνοντας αφορμή από μερικά πράγματα πού με προεκάλεσαν και από τον προσωπικό μου βίο, αλλά και γενικώτερα. Βλέπω ότι μοναχοί στις ήμερες αυτές της περιόδου της Μ. Τεσσαρακοστής, **ευρίσκουν καιρό** και ασχολούνται με θέματα επουσιώδη και λόγω της απειρίας τους όταν τους ερωτήσης γιατί ασχολούνται με αυτά, απαντούν. «**Επειδή είχα καιρό και δεν είχα τίποτε άλλο να κάνω**». Αυτό είναι ένα είδος μικροψυχίας, να μην πω ολιγοπιστίας. **Δεν έχεις τι να κάνης;** Ίσως να ετελείωσες το διακόνημά σου και έχεις ένα περιθώριο χρόνου. Τότε πήγαινα στο

κελλί σου. Το κελλί είναι το εργαστήριο της μεταβολής του χαρακτήρα σου. Δεν πηγαίνεις να **γονατίσης** εκεί μέσα; να **κτυπήσης** το μέτωπο σου κάτω, να κτυπήσης το στήθος, την **«ενθήκη»** των κακών, αλλά και την **«ενθήκη»** των καλών; Και να κτυπήσεις εκεί του Ιησού την πόρτα; Να ζήτησης, να αιτήσης, να επιμένεις, ούτως ώστε να σου άνοιξη;

Έλεπα κάθεσαι και δεν μελετάς; Μα, **οι μοναχοί είναι θεολόγοι**. Επί Βυζαντίου, στο Πανεπιστήμιο της Κωνσταντινουπόλεως, υπήρχαν όλοι οι επιστημονικοί κλάδοι. Όλες οι γνώσεις των ανθρώπων. Μόνο η θεολογία **απαγορευόταν**. Η θεολογία ήταν στις ιερές Μονές. Δεν εθεωρείτο ανθρώπινη γνώση. Στους μοναχούς ανήκει η θεολογία, διότι ερχόμενοι σε επαφή με τον Θεό προσωπικά, δέχονται τις ελλάμψεις και αποκαλύψεις και γίνονται θεολόγοι. Γιατί λοιπόν, να μην ανοίξουμε το Πανεπιστήμιο μας εδώ, ημέρα και νύκτα και να γίνουμε πραγματικοί θεολόγοι; Είδα και επιμένω και δεν υποχωρώ, ότι **τόση Χάρι παίρνει ο μοναχός από την μελέτη στο κελλί του, μέσα στο πνεύμα της απολύτου ησυχίας, σχεδόν ίση με αυτή που δίνει η προσευχή**. Εις αυτό επιμένω, διότι χάριτι Χριστού, το εγεύθηκα όχι μια, αλλά πολλές φορές στην ζωή μου.

Και θέλω να τονίσω και κάτι ακόμα. **Ο νόμος της επιρροής, ο κανόνας της επιδράσεως, εφαρμόζεται απόλυτα**. Τα συγγράμματα των Πατέρων που μελετά ο μοναχός με πίστι και πόθο και επικαλείται την ευχή τους **είναι αδύνατο να μην επιδράσουν επάνω του**. Διότι οι Πατέρες ήσαν και εξακολουθούν να είναι Πατέρες, και ζητούν αφορμή και αυτοί, όπως ο ίδιος ο Θεός, του οποίου είναι **«εικών και ομοίωσις»**, να μεταδώσουν σε μας τις Χάριτες τις οποίες αυτοί ευρήκαν δια του αγώνος των. Με την ανάγνωσι και την μελέτη τους να είσθε βέβαιοι, ότι η πατρική τους στοργή θα **επιδράση** επάνω σας.

Ας επανέλθωμε όμως στο θέμα της μετανοίας.

Πολλές φορές συμβαίνει στον αγωνιζόμενο, να μην ημπορή να νικήση τον παλαιό άνθρωπο, διότι είναι τόσο πολύ αιχμαλωτισμένος από τα πάθη του, παρ' όλο που αυτός τα μισεί, τα αποστρέφεται, δεν τα θέλει· **και αυτή η κατάσταση θεωρείται κατά την παράδοσι της Εκκλησίας, ζωή μετανοίας**.

Τότε μόνο δεν θεωρείται μετάνοια, όταν παύση ο άνθρωπος να αγωνίζεται και λέγει: **«Δεν ημπορώ πλέον. Δεν υπάρχει για μένα τίποτε»**. Αυτό λέγεται απόγνωσι και το καταδικάζει η Εκκλησία ως βλασφημία κατά του Αγίου Πνεύματος· περικόπτει και απορρίπτει αυτό το μέλος ως σάπιο, ως βλάσφημο, στρεφόμενο κατά της αγαθότητας του Θεού.

Δεν πρέπει λοιπόν, σε **καμιά** περίπτωσι να **συστέλλωμε** την πίστι μας. **Ουδέποτε να σκεφθή κανείς, ότι είναι αδύνατο να φθάσουμε στην**

ολοκληρωτική μετάνοια στην οποία μας εκάλεσε ο Χριστός μας. Θα φθάσωμε χάριτι Χριστού. Ουδέποτε είναι ικανή μόνη η ανθρώπινη ενέργεια και προσπάθεια να φθάση εκεί. Αυτό είναι εγωιστικότατο και οι Πατέρες το κατεδίκασαν. Ο **Μέγας Μακάριος** λέγει ότι **τόση είναι η δύναμι της προθέσεως του ανθρώπου, τόσο μόνο ημπορεί ο άνθρωπος, μέχρι πού να αντιδράση προς τον διάβολο. Προκαλούμενος υπό του σατανά, υπό μορφή προσβολής «κάνε αυτό», τόσο μόνο ημπορεί να πη ο άνθρωπος· «όχι δεν το κάνω». Μέχρι εκεί ημπορεί να πάη ο άνθρωπος. Από εκεί και πέρα είναι έργο της Χάριτος.**

Γι' αυτό ο Ιησούς μας, ετόνιζε με έμφασι ότι, **«χωρίς εμού ου δύνασθε ποιείν ουδέν».** Άρα ποτέ να μην συσταλήτε, ποτέ να μην κατεβαίνετε στην μικροψυχία, εφ' όσο «δια πίστεως βαδίζομεν». **Ποτέ να μην λέγετε: «Δεν θα φθάσωμε εμείς στην απάθεια, δεν θα φθάσωμε στον αγιασμό, δεν θα μιμηθούμε τους Πατέρες μας».** **Αυτό είναι βλάσφημο.**

Θα τους φθάσωμε επειδή το θέλομε και εφ' όσο το θέλομε θα μας το δώση ο Χριστός μας. Μένοντας πιστοί και μη υποχωρούντες κατά πρόθεσι, **οπωσδήποτε θα το επιτύχωμε.** Αυτή είναι η πραγματικότητα. Έξω από αυτή την γραμμή οι Πατέρες δεν παραδέχονται άλλη. Έξω από αυτή, θεωρείται πλέον **απόγνωσι.** Δεν υπάρχει το «δεν μπορώ πλέον». **Πώς δεν μπορείς; Δια του Χριστού ισχύομε.** «Πάντα ισχύομεν εν τω ενδυναμούντι ημάς Χριστώ». «Πάντα», **είπε ο Παύλος, για να μην αφήση κανένα περιθώριο, μήπως πη κάποιος «εγώ δεν ημπορώ».** **Αφού είναι «μεθ' ημών ο Θεός, τις καθ' ημών; Ει Θεός ο δικαίων, τις ο κατακρίνων;»**

Κοιτάξετε το όριο της μετανοίας πως αποκαλύπτεται μέσα στην Γραφή. Ο **Πέτρος,** ερώτησε τον Ιησού μας. **«Κύριε, καλά είναι έως επτά φορές να συγχωρώ αυτόν που μου φταίει;»** Ο Πέτρος τότε **ατελής** όντας, μη δεχθείς την έλλαμψι της Χάριτος, εσκέπτετο **ανθρωπίνως.** Ενόμιζε με τον τρόπο αυτό, σύμφωνα με την αυστηρότητα του Μωσαϊκού Νόμου, ότι έκανε μεγάλη οικονομία. Έφθασε, όχι μια αλλά επτά φορές να συγχωρή. Και ο Ιησούς μας, ερμηνεύοντας του το πνεύμα της Εκκλησίας, του λέγει: **«όχι επτά αλλά εβδομηκοντάκις επτά»,** για να τονίση έτσι το **απεριόριστο** της μετανοίας. Η ζωή μας εδώ είναι ένα **εικοσιτετράωρο επαναλαμβανόμενο.** Αν και εις όλες τις στιγμές είμεθα πάντοτε έτοιμοι, με νέες αποφάσεις, η πρόθεσί μας είναι σωστή, το πνεύμα πρόθυμο, η σαρξ όμως είναι ασθενής. Και δεν είναι μόνο η **σαρξ.** Μαζί με την σάρκα, με την **φύσι,** υπάρχουν οι **έξεις,** οι συνήθειες, οι **τόποι,** τα **περιβάλλοντα,** τα **πρόσωπα,** τα πράγματα και ο ίδιος ο **διάβολος.** Όλοι αυτοί οι παράγοντες δημιουργούν την **αντίθεσι,** και μένει σε μας μόνο η **πρόθεσι** η ιδική μας και η ενεργούσα μυστηριωδώς **Θεία Χάρις,** πού είναι παντοδύναμη.

Θεωρητικά όλα αυτά είναι εύκολα, πρακτικά όμως είναι δύσκολα, όπως από την πείρα ο καθένας γνωρίζει. Αποφασίζουμε κάθε πρωί, κάθε στιγμή, ότι από τώρα και στο εξής δεν θα υποδουλωθούμε στα πάθη. **Ναι, αλλά τα πάθη δεν αφορίζονται**, δεν εξορκίζονται, για να τους πούμε «φύγετε» και δεν σας θέλομε και να φύγουν, **θέλουν τιτανική μάχη και αντίδρασι για να φύγουν**. Και αυτό γίνεται όταν νικήση **η Χάρις, όχι ο άνθρωπος. Διότι τα πάθη και οι αρετές είναι υπεράνω της φύσεως μας. Δεν τα πάνομε, δεν τα ελέγχουμε. Αυτά μόνο η θεία Χάρις θα τα διώξη, θα απελάση τα πάθη και θα ελκύση τις αρετές. Πότε όμως; Όταν εμείς επιμένωμε.**

Γι' αυτό ο Ιησούς μας ετόνισε την υπομονή και την επιμονή. **«Εν τη υπομονή ημών κτήσασθε...»**. Και στις προσευχές ακόμα, λέγει: **«κρούετε, ζητείτε, μη εκκακήτε εν ταις προσευχαίς»**. Και αναφέρει τα παραδείγματα εκείνα, με τα οποία μας **ντροπιάζει**. Εάν σας ζητήση το παιδί σας ψωμί, θα του δώσετε πέτρα; Και αν σας ζητήση να του δώσετε ψάρι, θα του δώσετε φίδι; Εάν εσείς πού είστε πονηροί, δίδετε αγαθά δόματα στα παιδιά σας, ο Ουράνιος Πατήρ δεν θα δώση Πνεύμα Άγιο εις εκείνους πού το ζητούν; Και **«υπέρ εκ περισσού ων αιτούμεθα ή νοούμεν» θα δώση**. Είναι αδύνατο να καταργηθούν οι θείες αυτές υποσχέσεις. Ο Ιησούς μας λέγει ότι, «ο ουρανός και η γη παρελεύσονται οι δε λόγοι μου ου μη παρέλθωσι». Γι' αυτό τον σκοπό ήλθε ο Υιός του Θεού στην γη. Δεν είχε ανάγκη ο Θεός Λόγος να υποστή την «κένωσι» ει μη μόνο για την επιστροφή του ανθρώπου στους κόλπους της θείας αγάπης. Αυτή είναι η «καινή κτίσις» πού είναι ανωτέρα της προηγουμένης.

Υπάρχει και ένα άλλο μυστήριο ακόμα πού μας παρέδωσαν οι Πατέρες μας, το οποίο πρέπει οπωσδήποτε να ξέρετε. **Το μυστήριο είναι τούτο**. Πολλές φορές, ενώ τα πράγματα πάνε καλά, η ίδια η Χάρις αφήνει τον πειρασμό· και διευκρινίζω καλύτερα. Η Χάρις δεν δημιουργεί ποτέ πειρασμό. Αλλοίμονο, είναι βλάσφημο να το πη κανείς. Δεν πηγάζει από το φως σκότος, ποτέ.

Και εξηγούμαι σαφέστερα. Εγώ επιμένω αγωνιζόμενος εναντίον ενός πάθους πού με ενοχλεί· κατά της κακής έξεως πού με πιέζει· θέλω να φύγη· παρακαλώ τον Θεό να μου δώση εκείνο πού μου χρειάζεται. Ο Θεός μέσα στην πανσωστική του πρόνοια, πού περικλείει τα πάντα, βλέπει ότι δεν είναι ώρα να το δώση. Η ίδια η Χάρις, ενώ έπρεπε να λειτουργήση και να κάνη αυτό το πράγμα, δεν το κάνει. Δεν το κάνει για τον λόγο πού ξέρει, επειδή ο Θεός είναι ανενδεής και οι τρόποι πού επεμβαίνει είναι Θεοπρεπείς, και ότι κάνει ο Θεός είναι παντέλειο. Ότι κάνει ο Θεός δεν είναι μερικό, είναι γενικό. Επομένως στην γενικότητα αυτή χρειάζεται ο χρόνος. Διότι μαζί με την περίστασι, ο Θεός περικλείει πολλά μαζί. Χρειάζεται **υπομονή**, ούτως ώστε να ετοιμασθούν και τα πρόσωπα και οι παράγοντες και οι τόποι και ο χρόνος και ακόμα και αυτή η ιδιοσυγκρασία. Και τότε έρχεται και το τελειώνει, το φέρει εις πέρας.

Υπάρχουν και άλλες πτυχές πάνω στο ίδιο θέμα πού μας παρέδωσαν οι Πατέρες. Πολλές φορές προλαμβάνει η Χάρης και δίδει ένα κανόνα και αφήνει τον άνθρωπο **αβοήθητο** σε μια περίστασι, για να τον σώση από ένα επερχόμενο πειρασμό τον οποίο ξέρει ο Θεός ότι θα επάθαινε μέσα στην απειρία και στην ατέλεια του. **Είναι τόσα τα μυστήρια, πού δεν ημπορή να τα γνωρίζη κανείς.**

Άλλες φορές η Χάρης προορίζει ένα άνθρωπο για να γίνη οδηγός άλλων και τον πειράζει ιδιαίτερα αυτόν για να τον ετοιμάση, ούτως ώστε στην κατάλληλη στιγμή να είναι από όλες τις απόψεις πεπειραμένος και να δυνηθή να σταθή μέσα στην Εκκλησία και να γίνη φωστήρας, οδηγός και καθοδηγητής των άλλων. Τον δοκιμάζει με ένα άλλο τρόπο μυστηριώδη και ασυνήθιστο. Είδες τι λέει; «Μήπως δεν έχει εξουσία ο κεραμεύς του πηλού; Να κάνη από τον ίδιο πηλό ό τι θέλει;» Έτσι και η Χάρης. Όλα αυτά μας πείθουν ότι χρειάζεται **υπομονή** και καρτερία· ουδέποτε μικροψυχία.

Εφ' όσον ο Ιησούς μας λέγει ότι «**οι λόγοι μου, ου μη παρέλθωσι**», να είστε βέβαιοι ότι κανενός η ελπίδα δεν θα **διαψευσθή**. Μόνο οι άνθρωποι ημπορούν να απατήσουν τους άλλους, διότι είναι πεπερασμένοι και έχουν τις γνώσεις τους περιορισμένες. Στον Θεό δεν συμβαίνει το ίδιο. Οτιδήποτε του ζητήσομε και αφορά την σωτηρία μας θα το **πάρωμε**.

Μου είπε ένας αληθινά πνευματικός άνθρωπος, ότι από την αρχή πού εξεκίνησε, του έδειξε ο Θεός την Χάρι Του και τον έβαλε στον σωστό δρόμο. Μέσα στον αγώνα του τότε, παρεκάλεσε τον Θεό να τον απαλλάξη από μια κατάστασι πού του φαινόταν πολύ δύσκολη και ήταν αδύνατο να αντέξη. Παρ' όλο πού προσευχήθηκε πολύ δεν είδε καμιά λύσι στο πρόβλημά του. Επέρασαν **σαράντα δύο χρόνια**· και τότε του είπε καθαρά η Χάρης: «**θυμάσαι, πού με παρεκάλεσες να σου αποκαλύψω το θέλημα μου για εκείνο το πράγμα; Αυτό είναι πού έκανες τώρα**». Και αυτός απάντησε: «**Και εάν δεν έκανα έτσι τόσα χρόνια και έκανα αλλοιώς;**» Και απεκρίθη η Χάρης: «**θα χάνεσο**». Έτσι είναι τα μυστήρια, γι' αυτό χρειάζεται να κάνωμε υπομονή.

Στο βίο του **Αγίου Σεραφείμ του Σάρωφ**, κάποιος Ρώσος ωνόματι Μοτοβίλοφ είχε απορία, τι σημαίνει Χάρης. Και ενώ είχε αυτή την απορία και προσευχόταν, ο Θεός δεν του έδειξε τίποτε. Τελικά αυτός το εξέχασε. Όταν επέρασαν **είκοσι πέντε χρόνια**, τον εφώνασε ο Άγιος Σεραφείμ και του λέγει: «**Έλα εδώ τώρα να ιδής αυτό πού εξήτησες πριν τόσα χρόνια. Ο Θεός αργεί αλλά δεν ξεχνά**».

Όταν θέλωμε να σωθούμε αγωνιζόμεθα να αποβάλωμε τα πάθη μας και επιθυμούμε διακαώς να κατοικήση μέσα μας η Χάρης του Αγίου Πνεύματος και να μας δείξη αυτή τι θέλει να κάνωμε. Είναι αυτό πού μας είπε ο Ιησούς μας; «Ζητείτε πρώτον την βασιλείαν των ουρανών» και τα υπόλοιπα «προστεθήσεται υμίν».

Όταν εμείς ορθοποδούμε, θα επιτύχουμε περισσότερο από ό,τι υπολογίσαμε. Επομένως **να μένετε πιστοί στις καλές σας αποφάσεις έστω και αν χιλιάκις επιχειρήσετε και δεν επιτύχετε**. Μη νομίζετε ότι άλλαξε κάτι. Ούτε εμείς αλλάξαμε, ούτε ο Θεός, ούτε φυσικά και ο διάβολος. Το «αιτείτε και λήψεσθε» είναι πραγματικότητας. Εφ' όσον αιτήσαμε θα λάβουμε, εφ' όσον εζητήσαμε θα μας δώσουν, εφ' όσον εκρούσαμε θα μας ανοίξουν. Ο ήλιος είναι δυνατό να μην ανατείλη, αλλά εμείς δεν είναι δυνατό να αποτύχουμε.

Δεν είναι τυχαίο, το ότι μας εκάλεσε ο Θεός να τον ακολουθήσουμε. Ποιος μας έφερε εδώ; Ποιος μας ενίσχυσε να **αρνηθούμε** την φύσι και να γίνουμε **περίγελως** του κόσμου και να είμεθα **αυτοεξόριστοι**; Και όχι μόνο τούτο, αλλά να στεναζώμε μήπως γλυστρίσωμε και ξεφύγωμε λίγο από την εγκράτεια· μήπως κοιμηθήκαμε λίγο περισσότερο· μήπως αποφύγαμε τον κόπο· μήπως ξεφύγαμε λίγο από την υπακοή. **Γι' αυτά στεναζόμε**. Αυτά είναι η ενεργός Χάρις του Αγίου Πνεύματος πού ευρίσκεται μαζί μας και μας πείθει και μας πληροφορεί. Αυτά είναι πραγματικότητας όχι λόγια λαλούμενα, λόγια αφηρημένα. Κρατούμε στα χέρια μας τις αποδείξεις της ελεημοσύνης του Χριστού.

«**Το μείζον**» το έδωσε. Δεν θα δώσει το ελάχιστον; «**Έτι αμαρτωλών όντων ημών, υπέρ ημών απέθανε**». Εάν αυτός εσταυρώθη και δια του Σταυρού κατήργησε την αμαρτία και εσφράγισε το διαβατήριο της εισόδου μας στην ζωή παρέχοντας και την άφεσι των αμαρτιών μας, τώρα απομένει σε μας να κάνωμε λίγη υπομονή. Να μην γυρίσουμε πίσω, αλλά να αναμένωμε ως δούλοι τον Κύριο μας «**πότε αναλύσει εκ των γάμων**». **Και θα αναλύση και θα φωνάξη τον καθένα· και θα απαντήσωμε και εμείς με καύχημα. «Παρόντες, Κύριε, εδώ είμεθα. Αφ' ης στιγμής μας εκάλεσες, αναμέναμε πότε θα έλθης να μας δώσης την επαγγελία»**. **Οπότεν θα ακούσωμε το: «Ευ, δούλοι αγαθοί και πιστοί»**.

Αυτές είναι πραγματικότητες. Αυτά τα ζήτε και θα τα ζήσετε ακόμη περισσότερο, εάν δώσετε περισσότερη σπουδή στην **μελέτη** και γενικά στην **πνευματική εργασία**. Να κάνετε την διακονία σας με λεπτομέρεια και υπακοή. Να βλέπετε στο πρόσωπο του Γέροντα την πραγματική παρουσία του θείου θελήματος. Ο καθένας να σκέπτεται ότι ζή ο εαυτός του, και ο Χριστός.

Μόλις τελειώσετε την διακονία σας να είστε χαρούμενοι· μεταξύ σας όχι σκυθρωποί και να μην αποφεύγετε ο ένας τον άλλο. Να είσθε ευγενικοί και πρόθυμοι. Μην ομίλητε όμως άσκοπα. Από την πολυλογία «ουκ εκφεύξεταί τις αμαρτίαν». Λέγει ο σοφός **Σειράχ**: «Μεταξύ αρμών λίθων πύγνηται πάσσαλος και μεταξύ **πράσεως** και **αγορασμού** εμφωλεύει αμαρτία». **Πράσις και αγορασμός κατά τους Πατέρας** είναι το «δούναι και λαβείν». Να ακούσω και να ακούσης. Μα αυτά είναι για μας; Αυτά είναι για τους **αργόσχολους** του

κόσμου τούτου, πού ομιλούν περί ανέμων και υδάτων. Εμείς ποια σχέση έχουμε με τον κόσμο τούτο; Για μας είναι τα μυστήρια της Βασιλείας του Θεού. Εκείνα μας απασχολούν. Εμάς μας απασχολεί ο **ουρανός**. Άνω σχώμεν τās καρδίας. Πού; Εκεί «όπου, υπέρ ημών εισήλθεν Ιησούς, εις τα Άγια αιωνίαν λύτρωσιν ευράμενος»

Εκεί, στο ουράνιο καταπέτασμα, εκεί να αποβλέπουμε, εκεί είναι η πατρίδα μας. «Ουκ έχομεν ὡδε μένουσαν πόλιν ἀλλά τὴν μέλλουσαν ἐπιζητούμεν». Είμαστε **Ουρανοπολίται**. «Μνήσθητι τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἵνα ἡ ἐπιθυμία αὐτῆς κατὰ μικρὸν - μικρὸν ἐλκύσῃ σε», λέγει ο **Ἀββᾶς Ἡσαΐας**. Και αὐτὴ **ἡ μνήμη αὐξάνει μέσα μας τὸν ζήλο**.

Αὐτὰ ἤθελα νὰ σας υπενθυμίσω τὴν περίοδο αὐτὴ τῆς περιεκτικῆς μετανοίας. Ἐτσι προχωροῦμε «αφορώντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν», τὸ κέντρο τῆς ἀγάπης μας, πού μας ἐκάλεσε καὶ μας ἔδωσε τὴν οσμή τῆς ευωδίας τῆς κλήσεως **Του** καὶ μας ἔβαλε στὸν δρόμο τῶν Ἁγίων.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ – ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Ερωτ.: Γέροντα, μας μιλήσατε προηγουμένως για το ατελές του Απ. Πέτρου, προ της Πεντηκοστής. Λόγω της ατέλειας του αρνήθηκε τον Κύριο μας;

Απαντ.: Το θέμα της ἀρνήσεως τοῦ Πέτρου, κατὰ τὶς κρίσεις τῶν Πατέρων, εἶναι **οικονομία**. Διότι δὲν ἦτο δυνατό ο Πέτρος, ὁ ὁποῖος εἰς ὅλη τὴν περίοδο πού ἦταν μαζί με τὸν Χριστό καὶ ἔδειξε τόσο ζήλο καὶ τόση ταπεινοφροσύνη, νὰ πέση σε τόσο μεγάλο λάθος, νὰ ἀρνηθῆ τρεῖς φορές τὸν Δεσπότη Χριστό. Δὲν εἶναι **λογικὸ** αὐτό. Θυμηθεῖτε τὴν ὁμολογία τοῦ Πέτρου! Ὅταν ὁ Ἰησοῦς μας ἐρώτησε: «Ὑμεῖς δε τίνα με λέγετε εἶναι;» ὁ Πέτρος ὠμολόγησε καὶ εἶπε: «Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζώντος». Καὶ ὁ Ἰησοῦς μας ἐγύρισε καὶ τοῦ εἶπε: «Μακάριος εἶ, Σίμων Βαριωνά, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψε σοι, ἀλλ' ὁ Πατὴρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Καγὼ δε σοι λέγω ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταῦτα τὴ πέτρα οἰκοδομήσω μου τὴν Ἐκκλησίαν». (Ματθ. 16,16-18).

Ὁ **Πέτρος** κατὰ φύσιν ἦταν πολὺ ζηλωτὴς καὶ ἀσυμβίβαστος. Μέσα στὴν πανσοφία Τοῦ ὁ Θεός, μετὰ τὴν θερμὴν τὴν ὁμολογία, τὸν ἔθεσε θεμέλιο Γῆς Ἐκκλησίας. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ Ἐκκλησία θὰ ἀγκάλιαζε ὅλη τὴν ἀνθρώπινη φύσιν, ὅλους τοὺς χαρακτήρες, ὄχι μόνο τοὺς ζηλωτὲς καὶ ἰσχυροὺς ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀσθενεῖς καὶ ἀδυνάτους, **ἐπιτρέπει ὁ Κύριος τὴν τριπλὴ ἀρνήσι**. Διότι, μὴν ξεχνάμε· οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι εἶναι ἀσθενεῖς καὶ ἀδύνατοι. Οὔτε στοὺς πέντε ἀνά εκατὸ δὲν θὰ εὔρωμε ἰσχυροὺς χαρακτήρας, οἱ ὅποιοι ἀγάπησαν τὸν Θεὸ ἐξ ολοκλήρου

και με την ορμή της αγάπης τους έδειξαν αυταπάρνησι. **Γι' αυτούς λοιπόν τους υπολοίπους ασθενείς έγινε οικονομία.** Ο Πέτρος όμως ως ζηλωτής και ισχυρός, πού δεν είχε μέσα του νόημα συγκαταβάσεως, δεν θα το καταλάβαινε αυτό.

Επομένως κάνει μια οικονομία ο Θεός και επιτρέπει να τον αρνηθή. **Ύστερα τον θεραπεύει μόνος Του.** Τον πλησιάζει και του λέει: **«Πέτρε, φιλείς με; Πέτρε, αγαπάς με;»** Ελυπήθη ο Πέτρος, δεν το κατάλαβε. **Αλλά οι τρεις ερωτήσεις ήταν η θεραπεία της τρισσής αρνήσεως.**

Με την **τριπλή Ομολογία**, ο Πέτρος, **εξήλειψε την ενοχή.** Έμαθε όμως εκ πείρας, **ότι και οι ζηλωταί ακόμη έχουν ανάγκη επεικειάς.**

Το ίδιο κάνει ο Θεός και στον **Απ. Παύλο.** Επειδή ήταν η σπονδυλική στήλη της Εκκλησίας, τον αφήνει στην αρχή να γίνη διώκτης, εχθρός· και ύστερα τον παίρνει· και αυτός με συναίσθησι βαθυτάτης **ταπεινοφροσύνης** λέγει: **«Ουκ ειμί ικανός καλείσθε Απόστολος, διότι έδιωξα την Εκκλησία του Χριστού».** Έχω όμως ένα ελαφρυντικό, ότι «αγνοών εποίησα».

Βλέπετε με πόση πανσοφία ο Θεός **οικονομεί** για να δώση και σε μας παρηγοριά. **Διότι αυτοί οι κορυφαίοι εάν έμπαιναν με την δύναμι της ορμής τους μέσα στην Εκκλησία, που θα ήξεραν ότι εμείς οι αδύνατοι δεν ημπορούμε τώρα να κρατήσωμε;** Με αυτό τον τρόπο συγκαταβαίνει η θεία αγαθότης προς τις αδυναμίες των ανθρώπων, ώστε να ημπορέσωμε και εμείς να φθάσωμε εις αυτή. Κατεβαίνει ο Θεός για να σηκωθούμε εμείς.

Ερωτ.: Γέροντα, μερικές φορές είμαστε κουρασμένοι από το διακόνημα και παρεξηγούμεθα μεταξύ μας. Τι γίνεται τότε;

Απαν.: Όταν είστε κουρασμένοι, να είστε περισσότερο προσεκτικοί. Πάντοτε να προηγείται η μεταξύ σας αγάπη, παρά οτιδήποτε άλλο. Και αν συμβή αυτό, με πραγματική, όχι υποκριτική αγάπη, να πείσης τον αδελφό σου ότι παρεφέρθης χωρίς να το καταλάβης. «Συγχώρεσε με, αδελφέ μου, διότι παρεφέρθηκα.». **Όταν έχετε αλληλεγγύη και «εύχεσθε υπέρ αλλήλων» και γενικά καλλιεργήτε την μεταξύ σας αγάπη και ενότητα, αυτός είναι ένας ισχυρός δεσμός πού κάνει ανίσχυρο τον σατανά.**

Ευρίσκομε πολλά παραδείγματα στους Πατέρες, πού φανερώνουν ότι εκείνοι πού αγωνίζονταν με την χάρι της αγάπης υπέρ των άλλων, εγίνοντο **αφορμή να σωθούν οι άλλοι** από τις αδυναμίες πού είχαν. Σας υπενθυμίζω το παράδειγμα του αδελφού εκείνου, πού επολεμήθη στην σάρκα και δεν ημπορούσε να αντέξη. Ήσαν **δύο μαζί**· και είπε ο ένας στον άλλο. **«Αδελφέ μου, να με συγχώρησης.**

Εγώ δεν μπορώ να μείνω άλλο εδώ. Αγωνίστηκα όσο άντεχα, άλλο δεν μπορώ, θα φύγω να πάω στον κόσμο να νυμφευτώ».

Ο αδελφός αφού τον ενουθέτησε αρκετά, δεν ημπούρεσε να τον πείσει. Όταν ήλθε η ώρα πού θα έφευγε, του λέγει: **«θα έλθω και εγώ μαζί σου. Επειδή είμαστε πνευματικοί αδελφοί και εζήσαμε τόσα χρόνια μαζί, δεν κρίνω σκόπιμο να σε αφήσω μόνο σου».**

- Μα ξέρεις τι κάνεις; Εγώ πάω τώρα να εύρω γυναίκα να αμαρτήσω μαζί της. Εσύ θάρθης μαζί μου;

- Δεν θα αμαρτήσω αλλά θα έρθω. Δεν θα σε αφήσω μόνο σου.

Και πράγματι τον ακολούθησε, και όταν έφθασε στον τόπο εκείνο πού υπήρχαν τέτοιες γυναίκες, πήγε αυτός μέσα να ικανοποιήσει την επιθυμία του. Ο άλλος εκάθησε απ' έξω και παρεκάλει τον Θεό. **«Θεέ μου, αν και είναι η τελευταία ώρα, εσύ ημπορείς να τον σώσης».** Και πράγματι όταν εμπήκε μέσα να κάνει την αμαρτία, μετεμελήθη. Ανεχαίτησε ο Θεός την δύναμι του πολέμου και συνήλθε και είπε: **«Μα τι κάνω τώρα; Τόσα χρόνια στην έρημο, δεν εχόρτασα ψωμί και νερό και ήλθα τώρα για μια μικρή ηδονή, να γίνω ακάθαρτος, να αρνηθώ τον Χριστό μου και να χάσω τον κόπο μου όλο και να πάω με τον διάβολο στην κόλασι;» Και εγύρισε πίσω. Δεν αμάρτησε.** Πήγε έξω στον αδελφό του λέγοντας; **«Μετανόησα. Δεν πωλώ την σωτηρία μου για τόσο φθινό πράγμα».** Και επέστρεψαν στον τόπο τους. **Και απεκάλυψε ένας από τους Γέροντες, ότι δια τον κόπο αυτού πού τον ηκολούθησε επήρε ο Θεός τον πόλεμο από τον άλλο.**

Βλέπετε; Και εσείς όταν έχετε μεταξύ σας αγάπη, τότε γίνεται φραγμός σωτηρίας. Η αγάπη των άλλων προφυλάσσει, σκεπάζει και καλύπτει όποιον είναι μακριά και όποιον είναι αδύνατος, και έτσι δεν ημπορεί ο εχθρός να μας κάνει κακό. Τόσο μεγάλο πράγμα είναι η αγάπη! Πραγματικά «ουδέποτε εκπίπτει».

η πρακτική εκδήλωση της αγάπης προς τον Θεό

(Μνήμη Αγίων Παύλου τον Θηβαίου και Ιωάννου τον Καλυβίτου)

Τιμά η Εκκλησία μας τους δύο μεγάλους Πατέρες, τους **Αγ. Παύλο τον Θηβαίο** και **Ιωάννη τον Καλυβίτη**, των οποίων η ζωή είναι κάπως παράξενη, αλλά είναι αυτή που ταιριάζει σε μας τους μοναχούς. Ο μεν ένας, είναι σχεδόν από τους πρώτους που ξεκίνησαν να γίνουν μοναχοί, αφού απαρνήθηκαν **πραγματικά** τον κόσμο και εβγήκαν μόνοι τους έξω στην έρημο. Έζησαν **μόνοι με μόνο** τον Θεό, πρωτάκουστο στις ημέρες τους και σπάνιο φυσικά. Τρόπον τινά,

ήταν οι πρωτοπόροι που εχάραξαν τον δρόμο αυτό. Ο δε δεύτερος, είναι μεταγενέστερος. Ξεκίνησε μικρό παιδάκι από το σπίτι του, με ζήλο να γίνη μοναχός. Μετά από μερικά χρόνια έφυγε από το μοναστήρι του και επέστρεψε και εκάθησε στην είσοδο της πατρικής του κατοικίας, όπου εκεί ετελείωσε την ζωή με υπεράνθρωπους ασκητικούς αγώνες.

Τώρα διερωτάται κανείς. **Ποιος είναι εκείνος ο παράγων ο οποίος έδωσε την δύναμη αυτή γι' αυτούς τους υπερφυσικούς αγώνες;** Διότι πραγματικά αυτό είναι και το κέντρο του γενικού ενδιαφέροντος μας.

Διότι και εμείς πολλές φορές λέμε: **«Γιατί δεν μπορούμε; Και πώς αυτοί ημπόρεσαν;»** Μέχρι του σημείου που ερευνούμε ακόμα και στα μαρτύρια των Αγίων, πως ημπόρεσαν, αφού ήσαν πήλινες σάρκες **σαν και εμάς** και υπέμειναν τους τρομερούς αυτούς αγώνες, που μόνο η ακοή των προκαλεί φρίκη! Να πη κανείς ότι είναι υπερβολές αυτά; Αλλοίμονο κάτι τέτοιο και να το σκεφθούμε. **Ποιο είναι όμως το μυστικό τους;** Εν ονόματι τίνος κατώρθωσαν αυτοί οι άνθρωποι, οι πήλινοι, να φθάσουν στην κατάσταση αυτή; Ασφαλώς, πρώτος λόγος είναι, ότι το κατώρθωσαν **διά της Χάριτος του Θεού**. Τώρα όμως διερωτώμεθα.

Καλά ο Θεός ήταν μόνο για αυτούς; Για άλλες γενεές δεν είναι; Ο Θεός μεροληπτεί; Άλλους διαλέγει και άλλους προωθεί και ενισχύει, ενώ άλλους αφήνει; Τα ερωτήματα αυτά είναι πάντοτε επίκαιρα. Ο Θεός μεν είναι αυτός που δίνει την Χάρι Του, που κάνει «σημεία και τέρατα», **ο άνθρωπος δε είναι εκείνος που θέτει σε ενέργεια αυτή την επίδραση της Χάριτος**. Ύστερα αυτός ο άνθρωπος με αυτή την Χάρι μαζί κατορθώνει αυτά τα υπερφυσικά πράγματα. **Ποιος είναι λοιπόν ο κυριώτερος παράγων;** Ποια είναι η αιτία που προκαλεί αυτού του είδους την Χάρι; Θα το βρούμε πάλι από τους Πατέρες μας. Κάποτε είχε γίνει ένας διάλογος μεταξύ του **Οσίου Παύλου του Θηβαίου** και

του **Μεγάλου Αντωνίου**. Ερώτησε ο Όσιος Παύλος τον Μέγα Αντώνιο: «Πώς εγώ αφού έχω κάνει μεγαλύτερους αγώνες από σένα, το όνομα σου εκυκλοφόρησε περισσότερο από το ιδιόν μου;» Και φυσικά ο διάλογος δεν ήταν τόσο γι' αυτούς, όσο για να μείνη σε μας. Και λέει ο Άγιος Αντώνιος, χαριεντιζόμενος. «Απλούστατα, γιατί εγώ αγαπώ πιο πολύ από σένα τον Θεό. Και ακριβώς επειδή αγαπώ τον Θεό πιο πολύ από σένα, αυτή είναι η αιτία πού εξαπλώθηκε πιο πολύ το όνομα μου».

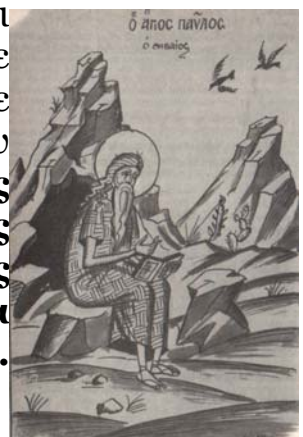
Πιο πολύ, τώρα, αρχίζει να ξεδιπλώνεται το μυστήριο. **Εκείνος ο οποίος έχει μεγαλυτέραν απόδοσι, εκείνος είναι πού αγαπά περισσότερο τον Θεό και σε τούτον επιδρά πιο πολύ η θεία Χάρις. Να το κλειδί!** Πώς και εμείς μπορούμε να αγαπήσωμε πρακτικώτερα, κατά αυτό τον τρόπο τον Θεό, ούτως ώστε να αυξηθή και σε μας περισσότερο η Χάρις, για να ημπορέσωμε να δρασκελίσωμε αυτές τις ελεεινότητες πού μας περισφιγγουν και να επιτύχωμε την πνευματική μας προαγωγή; Αυτό είναι το πιο επίκαιρο ερωτηματικό που ημπορούμε να προβάλωμε και απασχολεί ιδιαίτερα εμάς τους μοναχούς. Για να δείξωμε πρακτικά πόσο αγαπούμε τον Θεό, πρέπει **να τηρούμε τις εντολές Του**. «ο μη αγαπών με, τους λόγους μου ου τηρεί» (Ίωάν. 14,23) και πάλι «**εκείνος εστίν ο αγαπών με, ο έχων τας εντολάς μου και τηρών αυτάς**» (Ίωάν. 14,21). Εκείνο το οποίο πρακτικώτερα μπορώ να πω, πού το ακούομε και από τους Πατέρες μας και είναι άξιο εφαρμογής και προκαλεί σε ένα μεγάλο ποσοστό αυτό το αποτέλεσμα, είναι η εκδήλωσι της αγάπης προς τον Θεό. **Αυτή αρχίζει από την μνήμη του Θεού**. Ένας άνθρωπος ο οποίος λέει ότι αγαπά κάποιον και δεν τον ενθυμάται, είναι σαν να μη λέγη την αλήθεια. Έχουμε πείρα όλοι μας. Ένα πράγμα πού το αγαπούμε, πού μας ενδιαφέρει, σε αυτό σχεδόν κολλάει ο νους μας. Εάν και εμείς πραγματικά θέλωμε να αγαπήσωμε τον Θεό, είμαστε υποχρεωμένοι να **βιάσωμε τον εαυτό μας στην συνεχή μνήμη Του**. Να γίνη αυτό πού λέει ο Αγ. Γρηγόριος ο θεολόγος. «**μνημονευτέον του Θεού μάλλον ή αναπνευστέον**». Να τώρα τα κλειδιά, το ένα πίσω από το άλλο.

Ανοίγουν τα μυστήρια, τα όποια ίσως να ήταν κλειστά για μας. Είναι γεγονός ότι οι Πατέρες των πρώτων αιώνων είχαν **αυστηρότατη φιλοπονία και βία. Εισήλθαν, όπως λένε μόνοι τους, με τέτοια σκληρότητα ζωής, με τέτοια σκληρά φιλοπονία, πού όχι μόνο δεν υπετάχθησαν σε κανένα τρόπο ηδονής και φιλαρέσκειας, αλλά ούτε στους νόμους της χρείας δεν έφθαναν. Με την βία της φιλοπονίας πού είχαν, επόμενο ήτο να εύρουν και ένα αντίκρυ το να κρατούν την μνήμη Του. Γι' αυτό και καλλιέργησαν περισσότερο το θέμα της ευχής και της εσωστρέφειας και ύψωσαν το θέμα της μονολόγιστης ευχής σε περιωπή**. Αυτό παρέμεινε και παρατείνεται μέχρι και σε μας. Και είναι παρήγορο και ευχάριστο γεγονός. Γιατί και εμείς, πραγματικά, περισσότερο από τους προγενεστέρους Πατέρες μας, είμεθα φιλάσθενοι και δεν έχομε ούτε αυταπάρνησι, αλλά ούτε και δύναμι.

Θέλωμε όμως να σωθούμε και το πρόβλημα είναι διπλό. Θέλωμε να σωθούμε - και πρέπει οπωσδήποτε να σωθούμε - αλλά και τα πάθη μας, χάριν του ότι είμεθα αδύνατοι και δεν έχουμε αυταπάρανησι, είναι περισσότερο ισχυρά μέσα μας. Δυστυχώς είμεθα και περισσότερο αμαρτωλοί. Πρέπει λοιπόν οπωσδήποτε να **απαλλαγούμε** από όλα αυτά, διότι **παρόντων των παθών, σωτηρία δεν ημπορεί να γίνη.** Επομένως, πάση σπουδή έχουμε ανάγκη της **επιδράσεως της Χάριτος,** ούτως ώστε αυτή να μας βοηθήση, να μας ελευθερώση από την αιχμαλωσία των παθών και αδυναμιών μας, και να μας οδηγήση στην σωτηρία. Άρα έχουμε μεγαλύτερα ανάγκη από τους προηγουμένους να βρούμε την θεία Χάρι μέσα μας να ενεργή και **ποιοτικά και ποσοτικά.** Γι' αυτό, το μόνο πού μας μένει μετά από όλα αυτά, είναι η εκδήλωσι της αγάπης μας προς τον Θεό μέσω τούτου του τρόπου, **της μνήμης Του. Γι' αυτό επιβάλλεται να πιέζωμε τον εαυτό μας στην ευχή. Δεν υπάρχει καλλίτερος τρόπος από αυτόν, πού να κρατάη ο άνθρωπος την μνήμη του στον Θεό.** Όλες οι αρετές είναι, τρόπον τινά, δρόμοι, μονοπάτια πού οδηγούν στον Θεό, στην μνήμη Του και στην σχέσι μαζί Του. Όλες οι εντολές τηρούμενες, **εκεί οδηγούν. Άλλη όμως αρετή από την ευχή, πού να μας οδηγή κατ' ευθεία και κατ' ενέργεια στην μνήμη του Θεού, δεν υπάρχει.** Αυτός είναι και ο λόγος πού οι Πατέρες μας πού ζήσαμε κοντά τους, επέμεναν πολύ σε αυτό τον τομέα. Αλλά και αν ερωτάτε, και η ιδική μου εντολή σε σας είναι τούτη μόνο, ώστε να μη ξεχνάμε ότι σαν μοναχοί, πέρα από τις υπόλοιπες υποχρεώσεις πού κρατάμε, η ευχή είναι το κεφάλαιο όλων. Στα άλλα όλα υπάρχει μια οικονομία· εδώ δεν υπάρχει κάτι τέτοιο.

Ημπορούμε όλοι μας όταν θέλωμε να επιμένωμε σε αυτό. **Και ιστάμενοι, και καθήμενοι, και άρρωστοι, και δουλεύοντες, και περιπατούντες, και τρώγοντες, και οτιδήποτε κάνοντες όσο είμεθα ξύπνιοι, ώστε να γίνη συνήθεια ακόμη και στον ύπνο μας η ευχή. Γιατί σε εκείνον πού έχει προχωρήσει η ευχή, ενεργεί και στον ύπνο του ακόμα. Πρέπει να σπουδάσετε και να προσπαθήτε. Μην υποχωρήτε κατ' ούδένα τρόπο.**

Πάμε στα κελιά μας τώρα και αρχίζωμε. **Έρχεται φυσικά η αντίστασι, ο πόλεμος. Αυτά τα ξέρωμε.** Ημπορεί μια ή δυο βραδιές, μια εβδομάδα, 15 μέρες, να έχουμε επίδοσι στην ευχή και να αισθανόμαστε ειρήνη. Αυτό είναι αδύνατο να μείνη, θα διακοπή, θα έρθη ο ύπνος, η ακηδία, οι λογισμοί και χίλια δυό κακά, από τα οποία όλοι μας έχουμε πείρα. Είναι παράλογο να μας τρομάζουν αυτά, διότι ξέραμε πλέον ποιοι θα' ρθουν και από πού θα' ρθουν, και τι γυρεύουν. **Αλλά ξέρωμε ότι ο στόχος μας είναι η μνήμη του Θεού και αυτό θα κάνωμε. Δεν μας αφήνει να σταθούμε όρθιοι; θα καθήσωμε. Δεν μας αφήνει καθήμενους και μας φέρνει ύπνο; Πάλι θα σηκωθούμε. Δεν μας αφήνει έτσι; θα περπατήσωμε.**

Έρχεται μας πιέζει, μας πιάνουν λογισμοί, σταματάμε μια στιγμή και κάνουμε διάλογο και λέμε στον εαυτό μας δήθεν, αλλά στην πραγματικότητα αυτόν που μας πολεμά ερωτάμε: «Τι ζητάς από μένα; Δεν πρόκειται να υποχωρήσω. Εδώ δεν ευρέθηκα τυχαία. Έχω πλήρη επίγνωση και αίσθησι της αποστολής μου πώς είμαι μοναχός. Δεν πρόκειται να υποχωρήσω. Το καθήκον είναι αυτό. Αγαπώ τον Χριστό μου, που με εφώναξε να Τον ακολουθήσω και θα συνεχίσω να Τον ακολουθώ. Δεν πρόκειται να με εμποδίσης λοιπόν». **Με αυτό τον τρόπο ενισχύουμε τον εαυτό μας, δίνουμε ξανά θάρρος και συνεχίζουμε την πορεία. Δεν πάει ο νους στην ευχή; Τον συγχύζει η ζάλη, η πίεσι των λογισμών; Πάνε τα χείλη όμως. Τα χείλη δεν θα σιωπήσουν, θα φωνάζουν και θα λένε: «Ναι, δεν αφήνεις τον νου, διάβολε, να πάη; Εγώ θά φωνάξω με το στόμα. Ο Θεός μου ξέρει και με τις κινήσεις ακόμα που κάνω με το χέρι μου. Επιμένω και Τον κράζω και θάρθη να με σώση. «Ισχυρότες ηττάσθε, και αν πάλιν ισχύσητε και πάλιν ηττηθήσεσθε' και ην αν βουλήν βουλευσητε, διασκεδάσει Κύριος, ότι μεθ' ημών ο Θεός» (Ησαΐας 8,9). Αυτός είναι ο τρόπος.** Εάν έτσι επιμένωμε, να είστε βέβαιοι ότι η επιτυχία είναι σε μας, γιατί η ιδική μας ζωή είναι προγραμματισμένη απολύτως από την πρόνοια του Θεού και είναι αδύνατο να παραχαραχθή. Δεν είναι προσβολή για μας, ένα παιδί δώδεκα - δεκατριών χρόνων, μέσα από αριστοκρατική οικογένεια, όπως ήταν ο Άγιος **Ιωάννης ο Καλυβίτης**, να ξεκινήση να γίνη μοναχός και να γυρίση πίσω και να **συντριψη** το κράτος του σατανά με τέτοια αυταπάρνησι, που μόνο η ακοή της προκαλεί φρίκη; Τι ήταν αυτό το παιδί; Μήπως ήταν σαν εμάς, που είμασταν αγρότες και εργάτες και είχαμε πείρα της σκληρής ζωής; Τι ήξερε εκείνο, εκτός από το να ζή μέσα στα πούπουλα; **Και όμως τι κατώρθωσε!** Γιατί με την ειλικρινή του αυταπάρνησι προκάλεσε την θεία Χάρι, και αυτή τον έστειψε με τόσες επιτυχίες.

Αυτή την Χάρι ζητούμε και εμείς. Με αυτή την Χάρι εξεκίνησε και ο **Αγ. Παύλος ο Θηβαίος**, χωρίς να ξέρη, πρώτη φορά. Έκανε το τόλμημα να φυγή μόνος, χωρίς σύμβουλο, χωρίς πείρα, χωρίς γνώσι και να εξέλθη στην βαθύτατη έρημο, να πολεμήση με τα τάγματα των δαιμόνων και να μην λυγίση στους τόσο σκληρούς πειρασμούς που του έκαναν, για να φοβηθή και να γυρίση πίσω. **Αλλά επίστευε και έλεγε: «Δεν είναι δυνατό. Εγώ για τον Θεό εξεκίνησα, πώς είναι δυνατό ο Θεός να με αφήση;».** Και πράγματι επέτυχε.

η ορθή πρόθεση

(Μνήμη Αγίας Αγάθης)

Την προαίρεσι του ανθρώπου πάντοτε την ζητεί ο Θεός «μη εκ λύπης ή εξ ανάγκης· ιλαρόν γαρ δότην αγαπά ο Θεός» (Β' Κορινθ. 9,7) και παραδίδει «το επιεικές υμών γνωσθήτω πάσιν ανθρώποις» (Φιλιπ. 4,5), πού σχεδόν έχει το ίδιο νόημα. Αύριο εορτάζει η Εκκλησία μας την μνήμη της **Αγίας Αγαθής**, η οποία αν και ήτο μικρή κορούλα, ο τρόπος όμως της αθλήσεώς της κατέπληξε τον ουράνιο κόσμο, ώστε άγγελος Κυρίου, μετά το μαρτυρικό της τέλος να γράψη φανερά, μπροστά στον κόσμο πάνω στον τάφο της: «**Νους όσιος αυτοπροαίρετος, τιμή εκ Θεού και πατρίδος λύτρωσις**».

Πώς όμως μπόρεσε αυτό το μικρό κοριτσάκι να κερδίση τόσο τιμητική αίγλη; Ξέρετε τι σημαίνει, αισθητά ο Θεός να **ομολογήση** την ευαρέσκεια Του στο έργο μιας ψυχής; Σκεφθήτε σε πόση τελειότητα είχε φθάσει, ούτως ώστε να απαιτήσει τρόπον τινά να πάρη αυτή την επισφράγισι από μέρους της προνοίας του Θεού. Αν κανείς το αξιολογήση αυτό, επιτυγχάνει αυτό πού λέγεται δωρεά σωτηρία. Χρειάζεται ο άνθρωπος ακριβώς να δείξη την προαίρεσι και την πρόθεσί του, ότι κινήται προς τον Θεό **εξ αγάπης και μόνο και δεν φοβάται ούτε αναγκάζεται «μη εκ λύπης ή εξ ανάγκης»** (Β' Κορ. 9,7), γιατί το θέμα της ανάγκης είναι μεταπτωτικό παράσιτο. **Ο άνθρωπος, σαν κυριότης και σαν εικόνα και ομοίωσι του Θείου, δεν πρέπει ποτέ να υποβιβάζεται σε κανένα όρο ανάγκης, διότι η ανάγκη φανερώνει δειλία, αδυναμία, ατέλεια, φόβο, αβεβαιότητα κτλ.** Να αποφύγουμε όμως απόλυτα τον νόμο της ανάγκης, είναι αδύνατο -λόγω της μεταπτωτικής μας δυστυχίας - αλλά τουλάχιστο στο θέμα της προθέσεως μας εξ επιλογής, ημπορούμε να υπερβούμε τους νόμους της ανάγκης, όσον αφορά την προς τον Θεό προσφορά και θυσία μας. Η διάθεσί μας προς το Θείο, δεν θα πρέπει να είναι ούτε εξ ανάγκης, ούτε από φόβο, ούτε από ιδιοτέλεια. Απλούστατα πιστεύουμε στον Χριστό μας, **γιατί το αξίζει**· τον ακολουθούμε, γιατί του αρμόζει· τον λατρεύουμε, γιατί είναι αυτός το κέντρο πάσης λατρείας, πάσης τιμής και πάσης δόξης. **Όχι για να πάρωμε «τα Αυτού».** Τι είναι **«τα Αυτού;»** Αφού Αυτός έδωκε «εαυτόν υπέρ ημών». Εν τούτοις όμως, μόνο πού ξέρομε ότι η Παναγαθότης Του θα μας χαρίση «Αυτόν και τα Αυτού», κινούμεθα πάντοτε από αγάπη. Έτσι εσκέπτετο και ενεργούσε και αυτό το μικρό κοριτσάκι, η παμμεγίστη αυτή μάρτυς, πού είναι η δόξα της Εκκλησίας μας, και κατέκτησε την θεία ευαρέσκεια, ώστε δημοσίως ο άγγελος, ως προείπαμε, να επισφραγίση τον τάφο της με τον τόσο τιμητικό τίτλο· ακριβώς διότι η πρόθεσί της ευαρέστησε τον Θεό. Ας δούμε όμως τι συμβαίνει στην πρακτική φάσι της ζωής μας, όταν κινούμεθα κατά αυτό τον τρόπο. Εμείς και οι αρχές του σκότους ευρισκόμεθα σε μια τιτανομαχία αδιάκοπη. Δια ποιο σκοπό; **Εμείς για να επισφραγίσουμε την πίστι μας**, την οποία μέσα μας παραδεχθήκαμε· να την

σαρκώσουμε, να την κάνουμε σεσαρκωμένη πίστι. Διότι η πίστι χωρίς σάρκωσι, δηλ. πίστι χωρίς έργα, πίστι νεκρά, αφηρημένη, δεν έχει καμία αξία. Τέτοια πίστι έχουν όλα τα κτίσματα, ακόμα και οι δαίμονες. Εμείς αγωνιζόμαστε να κάνουμε πράξι εκείνο το οποίο πιστεύουμε. Και **έρχονται** οι δυνάμεις του σκότους να μας **φράξουν** τον δρόμο, να μην μας επιτρέψουν να το αποδείξωμε πρακτικά και να μας ελέγξουν ως ψεύστες, δηλαδή ως απίστευτους. Γιατί τούτο είναι το νόημα της κρίσεως, περί πίστεως και απιστίας, κατά τον πνευματικό νόμο. Εκεί ελέγχονται όσοι επίστεψαν και όσοι δεν επίστεψαν. Εμείς όταν ξεκινήσωμε με ζήλο γι' αυτό ακριβώς τον σκοπό, τότε ο διάβολος αποδυναμώνεται, διότι στην πραγματικότητα ο διάβολος δεν έχει πρόσωπο. Σαν υπόστασι, σαν πνεύμα βεβαίως υπάρχει. Υπάρχει στον εαυτό του, αλλά έξω από κάθε τόπο και χώρο και ιδίως από την δική μας περιφέρεια, διότι «αυτού αι ρομφαίαι εξέλιπαν εις τέλος» (ψαλμ. 9,7). Ερχόμενος ο του «κόσμου άρχων», λέει ο Ιησούς μας, «εν εμοί ουκ έχει **ουδέν**» (Ιωάν. 14,30) «ο αρχών του κόσμου τούτου **κέκριται**» (Ιωάν. 16,11), και «ο άρχων του κόσμου τούτου εκβληθήσεται **έξω**» (Ιωάν. 12,31). Αυτά όλα είναι εκείνα τα λάφυρα πού μας εχάρισε ο Ιησούς μας με την παρουσία Του και με τον Σταυρό Του, με τον οποίο κατήργησε τον σατανά. **Η θέσι λοιπόν του εχθρού απέναντί μας είναι καθαρώς υπομνηματική· όχι απ' ευθείας και στα ίσια.** Έρχεται με **δόλο** και **υπουλότητα** να μας **αποπλανήση**, μεταφέροντας και καλύπτοντας τα πάντα. Και χρησιμοποιεί **προφάσεις**, δήθεν ευλογοφανείς, για να μας απατήση, διότι κατ' ευθεία είναι αδύνατο. Και ο πιο λοξός νους είναι αδύνατο ευθέως να δη τον διάβολο και να τον παραδεχθή και έτσι να αρνηθή τον Θεό. Πλανάται όμως ο νους με τις ψευδείς υποδηλώσεις και ευλογοφανείς προφάσεις του εχθρού, μέχρι να απατηθή, να δεχθή το δόλωμα και να γίνη **προδότης**. **Όταν ο άνθρωπος πλανηθή και ακολουθήση τον σατανά, τότε αυτός αποκτά προσωπικότητα**· τότε πλέον δεν έρχεται υπό το νόημα της υπομνήσεως, αλλά υπό το νόημα της εξουσίας, γι' αυτό και λέει ο Ιάκωβος· «αντίστητε τω διαβόλω και φεύξεται αφ' υμών» (Ιάκ, 4,7).

Όταν η **ορθή πρόθεσι** υπάρχει, ο κάθε αθλητής ο,τι συναντήσει μπροστά του, στέκει μια στιγμή και αναλογίζεται.

«Πάω τώρα να κάνω την αγρυπνία μου και αμέσως αισθάνομαι μια παρά φύσι κόπωση, ένα νυσταγμό, μιαν ακηδία, ένα βάρος, ένα συγκλεισμό. Σταματώ, γυρίζω και λέω: Καλά τι είναι τούτο τώρα; Δεν είμαι εγώ αυτός; Ναι, είμαι. Δεν εφύλαξα το πρόγραμμα μου; Ναι, το εφύλαξα. Δεν κοιμήθηκα καταλλήλως, δεν εξεκουράστηκα καταλλήλως, δεν εφύλαξα το υπόλοιπο πρόγραμμα; Ναι. Αυτό λοιπόν τι είναι τώρα; **Άρα αυτός είναι. Αυτόν περίμενα**». **Ορθώνει το ανάστημά του και λέει: «Κακώς ήλθες με εκείνους πού σε έφεραν δεν πρόκειται να κερδήσης τίποτε. Εδώ είμαι· τι θα μου κάνης; Δεν με αφήνεις να πω την ευχή; Δεν την λέω. Δεν με αφήνεις να αγρυπνήσω, δεν με αφήνεις να κάνω τον τύπο της ορθοστασίας μου κατά τον κανόνα μου; Δεν το κάνω. Ακριβώς γιατί δεν είμαι υπό νόμο. Και αν το**

αγωνιστικό μου στάδιο έχει αυτό τον προγραμματισμό, είναι γιατί το ήθελα εγώ και το έκανα με την ιδική μου σκέψι και απόφασι, πιστεύοντας ότι αυτός ο τρόπος ήταν συντελεστικός στο να πετύχω». Όταν όμως αυτός ο κακοήθης έρχεται να προβάλη αντίστασι από την ιδική του αναισχυντία, τα καταργώ όλα και του αποδεικνύω ότι δεν έχω ανάγκη από τους τύπους και δεν ημπορεί να με ελέγξει, διότι οι τύποι και τα προγράμματα είναι ιδικά μου. **Υπό νόμο δεν υπόκειμαι.** διότι «ως υιοίς ημίν προσφέρεται ο Θεός» (Εβρ. 12,7) και **διακείμεθα ως υιοί προς τον πατέρα και κανείς νόμος δεν μας υποβιβάζει. Θέλομε και αγωνιζόμεθα.** Η σωτηρία μας πηγάζη από τον Σταυρό του Χριστού. Αυτού πού ήρθε και εβάστασε την παγκόσμιο αμαρτία· και το πανάγιό Του αίμα αυτό είναι πού σώζει, και όχι τα έργα μας. Και έτσι με την ορθή αυτή πρόθεσι, με αυτή την τοποθέτησι εκμηδενίζεται ο σατανάς.

Όταν όμως μπαινουμε μέσα στο πρόγραμμα μας με χλιαρότητα, με συμβιβασμούς και προσπαθούμε αν ήταν τρόπος να ξεφύγωμε, γιατί δεν τοποθετήθηκαν τα πράγματα καλά, τότε αυτός γίνεται πανίσχυρος εναντίο μας και εφαρμόζεται αυτό πού λέει η Γραφή, ότι «περιπατεί ως λέων ωρυόμενος» (Α' Πέτρ. 5,8) ζητώντας ποιόν να καταπιή. Σε μας όμως δεν είναι ως «λέων ωρυόμενος», σε μας είναι **μύρμηγκας**, γιατί δεν έχει καμία θέσι μαζί μας. Εμείς πρακτικά αυτή την ώρα είμεθα εντός, απόλυτα εντός, δεν αμφιβάλλαμε σε τίποτε, διότι πρακτικά ακούσαμε την κλήσι, το «ακολουθεί μοι» του Ιησού μας. Το ακούσαμε και με ένα πήδημα, όχι με βραδύτητα, εγκαταλείψαμε και πατρίδα και εστία και οικογένεια και φύσι και **αυτοεξοριστήκαμε** και εγίναμε **περίγελως** εις εκείνους πού φαντάζονται ότι περιγελούν, και κατοικούμε στις τρώγλες σαν θηρία, γιατί ακριβώς εφυτεύθηκε μέσα μας το νόημα του «ακολουθεί μοι» και μας έγινε δόγμα στην ζωή. Αυτή την ώρα είμεθα μέσα, δεν ημπορεί ο διάβολος τίποτε να κάνη, δεν έχει τίποτε να πάρη. Τώρα, το εάν δεν εγίναμε «καθαροί τη καρδία» και εάν δεν εφθάσαμε στο σημείο να θεωρούμε τον Θεό και τα του Θεού, αυτό δεν απόκειται σε μας- αυτό απόκειται στην πανάγαθο του Χριστού μας ευσπλαχνία και Χάρι, η οποία θα το δώση όταν θελήση αυτή. **Εμείς πάντως το προσμένουμε**, όχι για την αξία, όχι για την ικανότητα, αλλά **διότι έτσι είναι η έξι της πατρικής Του στοργής**, να χαρίζη αυτά σε εκείνους πού τον ακολουθούν. **Άλλα αυτό πού πρέπει πάντοτε να μας απασχολή, είναι τούτο:** Να μείνωμε πιστοί στην ομολογία, να κρατήσωμε σωστή την πρόθεσί μας απέναντί Του και να συνεχίσωμε την πορεία ακολουθώντας Τον, **εις οποιοδήποτε σημείο** και αν μας καλέση ο προορισμός μας. Και τότε μετά **παρρησίας**, μετά «**ελαινετής αναίδειας**», κατά την γλώσσα των Πατέρων μας, θα ανοίξωμε και εμείς το χέρι μας και θα πούμε: «**Κύριε τον δρόμο ετελειώσαμε, την πίστι ετηρήσαμε· λοιπόν, κλίνον τους Σου, και κατά την αγαθότητα Σου, δος τις επαγγελίες Σου**». Όλα αυτά όμως θα γίνουν αν η πρόθεσί μας είναι σωστή. Εάν η πρόθεσί μας είναι χλιαρή, τότε δεν υπάρχει αυτή η παρρησία. Και δοκιμάστε, με την πείρα να το δήτε. Οσάκις υπάρχει μέσα μας κάποια ηττοπάθεια, χάνεται η παρρησία. Αυτό

είναι και πάλι το παράδοξο. Το θέμα της ήττης δεν είναι εκείνο που μετράει, αλλά ο τρόπος του χειρισμού ο εσφαλμένος. Άλλωστε δεν τίθεται θέμα αναμαρτησίας και αν μια ημέρα είναι η ζωή του ανθρώπου. Δεν είναι δυνατό να υπάρξει άνθρωπος χωρίς να αμαρτήσει. Άρα το θέμα της φιλαμαρτήμονος διαθέσεως είναι γνωστό σε μας και επομένως δεν μας απασχολεί αυτό. Δεν υπάρχει θέμα να μην αμαρτήσωμε ποτέ. Δεν μπορεί να γίνη, δεν υπάρχει στην φύσι μας αυτό· **ούτε και ο Θεός το απαιτεί.** Γι' αυτό και εχάραξε δια της Εκκλησίας Του την απεριόριστη μετάνοια, όχι σε έκταση αλλά σε πλήθος.

Επομένως λοιπόν, **όταν χάνεται το θάρρος και αισθανώμαστε τον Θεό ως οργισμένο,** είναι **λανθασμένη τοποθέτησι.** Ο Θεός αγαπά και τους αμαρτωλούς και τους δικαίους και τους δαίμονες εξ ίσου, διότι είναι **Πανάγαθος Αυτοαγάπη· δεν μεταβάλλεται, δεν αλλοιώνεται.** Πώς αισθανώμαστε εμείς απέναντί Του φόβο;

Και σαν παράδειγμα λέγω το εξής.

Κάποτε σφάλλαμε, κάνομε ζημιά στον πατέρα μας, είτε φυσικό είτε πνευματικό, και αμέσως χάναμε το θάρρος μας απέναντι του, **αρχίζομε να τον ντρεπόμεθα,** να τον **φοβούμεθα** και γενικά όλη μας η παρρησία και θέσι στην αγάπη του **εχάθη.** Τώρα ποιος προκάλεσε όλη αυτή την σύγχυσι; Ο πατέρας καλά καλά δεν ξέρει τίποτε ακόμα, γιατί δεν είδε την ζημιά και όμως εμείς σχεδόν τρέμομε για την ενοχή μας. **Βλέπετε ποιος δημιουργεί τον φόβο; Η ενοχή του σφάλματος, όχι ότι ο Θεός μετέβαλε την αγάπη Του σε οργή.**

Αυτό το θέμα όμως της ενοχής δεν είναι αυτό που προκαλεί. **Είναι ο τρόπος του χειρισμού λανθασμένος.** Από εκεί χάνει ο άνθρωπος την σωστή, την ακέραια προαίρεσι, την αγνή πρόθεσι. Χάνεται από εκεί **και γι' αυτό χάνει την παρρησία του, ενώ δεν υπάρχει λόγος αυτή να χαθή.**

Παρ' όλο που υπάρχει αμαρτωλότης, δεν οργίζεται ο Θεός που αμαρτάνει ο άνθρωπος - εφ' όσον δεν υπάρχει στην φύσι του αναμαρτησία - αλλά όταν ο άνθρωπος αλλάζει τον τρόπο της προθέσεώς του. Και αυτό είναι η πλάνη του σατανά από τα δεξιά, να προβάλλη την απογοήτευσι σαν ανάγκη.

Πάντως πρέπει να προσέχετε, ότι η δύναμι του σατανά στο να μας προκαλέση να σφάλλωμε, δεν είναι στο να μετρήση την έκτασι της αμαρτίας. Δεν κερδίζει τίποτε από εδώ. **Ο σκοπός του είναι το να κάνη παραδεκτή την απογοήτευσι.** Αυτό το διαβολικό σκοτεινό νέφος που θολώνει τον νου, σβήνει την προαίρεσι και παραδίδει τον άνθρωπο άνευ όρων.

Καλά, εντάξει, «**τω Θεώ επιταίσαμεν, τω Θεώ απολογούμεθα**». Ο σατανάς τι δουλειά έχει στην μέση; Να μας γίνη **δικαστής;** Αυτός να **κρίνη** εμάς; Ο

«αναμάρτητος»(!) εμάς τους αμαρτωλούς; Μα για μας τους αμαρτωλούς ο Υιός του Θεού εκρεμάσθη στον Σταυρό, εμάς μεν να σώση και αυτόν να απολέση. Που βρίσκεται η παρρησία του; **Εσφαλμένη η κρίσι.** Βλέπετε;

Να ακόμη άλλη απόδειξι. Οσάκις συμβαίνει σφάλμα, σταματάει ο άνθρωπος και κάνει ένα έλεγχο και λέει: **«Καλά, απεφάσισα εγώ να αρνηθώ τον Χριστό; Να αλλάξω το ιδίωμα της πνευματικής μου ζωής; Να οπισθοχωρήσω από την χριστιανική γραμμή; Όχι. Αφού δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο, άρα το σφάλμα ήταν ατύχημα».** Η προαίρεσι δεν ελύγισε, δεν άλλαξε, αλλά είναι από τα συμπτώματα της μεταπτωτικής μας αθλιότητος, πού εξ αιτίας της ο άνθρωπος έχασε την προσωπικότητα. Υποκείμενος στην πίεσι των τρομερών αλλοιώσεων, τις οποίες προκάλεσε η πτώσι, **δεν τα καταφέρνει** και γλυστράει, όπως εκείνος πού βαδίζει σε ανώμαλα μέρη και είναι αδύνατο να μην γλιστρήση και να μην κατασχιστή.

Αφού είναι έτσι η πραγματικότης, **δεν υπάρχει πλέον θέμα απογοητεύσεως** και ,αποθαρρύνσεως. **Πρέπει λοιπόν αναπεπταμένη να είναι η προαίρεσι, ακέραια, σωστή. Είμεθα έτοιμοι για την αγάπη του Χριστού μας να υποστούμε τα πάντα. Κανείς δεν μας σταματά, δεν μας αναχαιτίζει. Κανένα δεν φοβούμεθα, γιατί ακριβώς είναι «μείζον ο εν ημίν ή ο εν τω κόσμω» (Α' Ιωάν. 4,4).**

Αυτή είναι η **πραγματικότης.** Και πολύ με παρακίνησε ο βίος αυτής της μικρής κορούλας, αλλά μεγάλης μάρτυρος, πού κατόρθωσε να συντρίψη τον σατανά και να σώση την πατρίδα της.

Αμήν

η μαρτυρική ομολογία

(Μνήμη των Αγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων)

Εις ένα τροπάριο της ακολουθίας των εορταζομένων Αγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων, λέγεται: **«Φέροντες τα παρόντα γενναίως, χαίροντες τοις ελπιζομένοις έλεγον οι Άγιοι Μάρτυρες».**

Από την αρχή φαίνεται η **ετοιμότητα** της εφαρμογής του ομολογιακού χαρακτήρα του Χριστιανισμού.

«Φέροντες τα παρόντα». Ποια είναι αυτά; Οτιδήποτε μπορεί να φαντασθή η διαβολική διάνοια, πού επινοεί τρόπους για να **εμποδίση** τους πιστούς να συνεχίσουν το δρόμο τους. Και αρχίζει από τις παραμικρές **ενοχλήσεις**, είτε εσωτερικές είτε εξωτερικές και φθάνει στο τέρμα των κακών, τον **θάνατο**. Γι' αυτό οι χριστιανοί πρέπει να είναι έτοιμοι ακριβώς εις αυτή την έκτασι των κακών, ούτως ώστε να φέρουν «τα παρόντα» **γενναίως**, όχι με μικροψυχία. **Και αυτό θα το κατορθώσουν, εάν ευρίσκονται «χαίροντες τοις ελπιζομένοις».**

Πραγματικά, εάν υπολογίσωμε το τι περιμένει τους πιστούς από την θεία αμοιβή, **«ουκ άξια τα παθήματα του νυν καιρού προς την μέλλουσαν δόξαν αποκαλυφθήναι»** (Ρωμ, 8,18). Ποία δόξα; Αυτή πού λέει ο αθλητής της αγάπης. «Νυν τέκνα Θεού έσμεν, και ούπω εφανερώθη τι εσόμεθα' οίδαμεν δε οτι εάν φανερωθή, όμοιοι αυτώ εσόμεθα» (Α' Ιωάν. 3,2). Και τότε θα ευρίσκεται ο Ιησούς μας, Θεός εν μέσω Θεών. Δικαίως λοιπόν λέγει· «Εγώ είπα θεοί εστέ και υιοί Υψίστου πάντες».

Εις αυτά τα **ελπιζόμενα χαίροντες, αλληλοπαρεκινούνται οι Άγιοι Τεσσαράκοντα Μάρτυρες** και έλεγαν. **«Εάν τώρα δέν αποθάνουμε, τεθνηξόμεθα πάντως».** Εάν τώρα, στην ώρα της ομολογίας για την πίστι μας, τώρα πού ήλθε ο διάβολος να μας φράξη τον δρόμο πού οδηγεί στον Χριστό, αρνηθούμε να πεθάνωμε, δεν θα πεθάνωμε ούτως ή άλλως ύστερα από λίγο καιρό; Έτσι και αλλιώς ο θάνατος υπάρχει και είναι αδύνατο να τον αποφύγωμε. **Τι θα κερδίσωμε, λοιπόν, αν παρατείνωμε την ζωή μας για λίγο μέσα εις αυτό το χάος, την κόλασι πού ζούμε;** θα πεθάνωμε για την αγάπη του Χριστού, ώστε να κερδίσωμε την ιδική Του αγάπη. Βλέπετε σύνεσι; Και άντεξαν στο φοβερό εκείνο κρύο και τα τόσα άλλα δεινά πού τους υπέβαλαν. Δεν παρήλθαν όμως τα δεινά εκείνα; Πόσο εκράτησαν;

Από τότε όμως, από τον 2ον αιώνα, πού άθλησαν οι Άγιοι Μάρτυρες και απέδειξαν την αγάπη τους προς τον Θεό, μέχρι σήμερα, ποσά εκατομμύρια γόνατα δεν

ελύγισαν μπροστά στην εικόνα τους, μέσα στους Ιερούς ναούς, κατά την μνήμη τους και τους επεκαλέσθησαν με βάθος ταπεινοφροσύνης, να συγκατέβουν και να επιβλέψουν ευμενώς και εις αυτούς; Και αυτή είναι η επί γης αίγλη πού έχουν, η εν ουρανοίς πόση, αφού έγιναν υιοί Θεού;

Έτσι πρέπει και εμείς να **ερεθίζουμε** τον εαυτό μας. Γιατί, όπως είπε ο Ιησούς μας, «το μεν πνεύμα πρόθυμον, η δε σαρξ ασθενής» (Ματθ. 26,41). Αυτά τα δύο, το πνεύμα και η σαρξ, παρ' όλο πού είναι δύο, εν τούτοις είναι κατά τέτοιο τρόπο ενωμένα, πού επηρεάζει το ένα το άλλο. Εάν στην «σάρκα», τον εξωτερικό άνθρωπο, ο οποίος είναι περισσότερο αισθητός, δεν **δίνουμε τρόπους για να τον παρακινούμε** και μένει μόνος του μέσα στα συναισθήματα του τα βαριά και συγκεχυμένα, τα μετά την πτώσι, τότε αυτή η κατάσταση επιδρά και στο πνεύμα του, και δεν τον αφήνει να προχωρήσει μπροστά παρ' όλες τις καλές προθέσεις πού έχει. Επιδρά και σπρώχνει τον άνθρωπο στη νωχέλεια και την αδιαφορία και έτσι εμποδίζει τον καλό σκοπό.

Ο άνθρωπος είναι αγαθό κτίσμα και έχει **ροπή προς το αγαθό**, έχει όμως εξαιτίας της πτώσεως μεγάλη ροπή **και προς το κακό**, γι' αυτό ωφελούν πάρα πολύ οι **διάφοροι τρόποι και υποκινήσεις, λόγω του ότι χαρακτηριστικό της φύσεως μας είναι η μιμητικότητα. Με διαφόρους τρόπους και επίνοιες παρακινούμε και σπρώχνουμε τον εαυτό μας να αποκτήσει συνήθεια του καλού και να αποφεύγει το κακό με τον φόβο και την απειλή.** Αυτό το βρίσκουμε πολλές φορές στους βίους των Πατέρων μας και εις αυτούς τους Μάρτυρες. Κατά την ώρα του μαρτυρίου, ενώ ευρίσκονται μέσα στο στάδιο, είτε παρηγορεί ο ένας τον άλλο, είτε ενθαρρύνουν οι ίδιοι τον εαυτό τους. Ξέρουν ότι η φύσι μετά την πτώσι έχει αποκτήσει βαρύτητα και **αν δεν την σπρώξης δεν ανεβαίνει.** Πολλές αγαθές μνήμες και παραδειγματισμούς αναφέρουν οι Πατέρες μας και ιδιαίτερα ο Αββάς Ησαΐας. Ας επιστρέψουμε όμως στο μαρτύριο των Αγίων.

Στο τέλος, όταν ο ένας εξ αυτών ελύγισε και αρνήθηκε την ομολογία του, τότε έκαναν προσευχή οι Άγιοι να τους αξίωση ο Θεός όπως ήταν πιο πριν σαράντα τον αριθμό, σαράντα και να μαρτυρήσουν. Και αμέσως συνεπληρώθη η θέσι του πεπτωκότος και έτσι έμεινε ο αριθμός τους, όπως παρεκάλεσαν. Αφού με διαφόρους τρόπους εθανατώθησαν οι μάρτυρες, διετάχθη, όσα σώματα ήσαν νεκρά, να φορτωθούν σε άμαξες και να πεταχτούν μέσα στο ποτάμι για να εξαφανισθούν, ή να ριχθούν στη φωτιά.

Όταν εδόθη η εντολή, άρχισαν να μαζεύουν τα λείψανα. Ένα όμως εφαινετο ότι ήτο ακόμη ζωντανό. Αυτό το παραμέρισαν, γιατί η διαταγή ήτο μόνο τα σώματα των νεκρών να καταστρέψουν. Στον τόπο του μαρτυρίου παρευρίσκετο και η μητέρα του ζωντανού μάρτυρος. Ευσεβέστατη μητέρα, η οποία, όταν ήκουσε ότι το παιδί της συνελήφθη και εμαρτυρούσε, έτρεξε εκεί για να το καμάρωση και να καυχηθή για την χριστιανική της ιδιότητα, αλλά και να το ενίσχυση συγχρόνως, μην τυχόν και λυγίση σαν άνθρωπος. **Πραγματική ηρωίδα!** Όταν είδε λοιπόν, ότι οι στρατιώται άφησαν το σώμα του παιδιού της, γιατί ήταν ακόμα ζωντανό και έφευγαν, αυτή εφώναξε να το πάρουν, αλλά δεν την ήκουσαν. Τι κάνει λοιπόν; Δια να ολοκληρώση πράγματι τον ηρωισμό της σαν χριστιανή μητέρα, το φορτώνεται και τους ακολουθεί, θέλει να το ρίξη πάνω στα άλλα λείψανα, να συντελειωθή και αυτός με τους άλλους, **μήπως και παραμείνει πίσω και υστερηθή την δόξα που του ανήκε.** Εδώ, μόνο με την σιωπή ημπορεί να σταθή κανείς.

Πώς να χαρακτηρίση τους παλμούς αυτής της χριστιανικής καρδιάς; Μητέρα αυτή, να βλέπει το πολτοποιημένο παιδί της να σπαράζει και **αντί να επινοήση τρόπους να το παρηγόρηση και απαλύνη τους πόνους, αντί να επινοήση τρόπους παρηγοριάς της πληγωμένης καρδιάς της από το αίσθημα της φρίκης, φοβάται μήπως δεν ολοκληρωθή η αγάπη αυτής και του παιδιού της προς τον Χριστό.** Ξεχνά όλους τους πόνους, την γυναικεία αδυναμία και ασθένεια και τρέχει μήπως και υστερηθή το παιδί της της ολοκληρωτικής αξίας των συμμαρτυρησάντων. Ιδού χριστιανική καρδιά, ο οποία αγαπά υπεράνω όλων τον Θεό και μόνο!

Τελειότατο παράδειγμα, πού πρέπει να συγκινή τον καθένα και ιδίως εμάς τους μοναχούς, οι όποιοι ετύχαμε τέτοιας κλήσεως, της ιδιαιτέρας προνοίας του Θεού. Μας ελύτρωσε από την αιχμαλωσία της ματαιοφροσύνης γενικά και μας εκάλεσε ειδικά στο στάδιο εκείνο, πού εστάθησαν όσοι τον αγάπησαν ολοκληρωτικά και εθυσίασαν το πάν, ακόμα και αυτή την ζωή τους, για να ολοκληρώσουν την αγάπη τους προς Αυτόν.

Είμεθα οι συνεχισταί και συναθληταί των Σαράντα μαρτύρων και όλων εκείνων, οι οποίοι κληθέντες από τον Ιησού μας, αφού ελκύσθησαν από τον Πατέρα Του και ενισχύθησαν από την Χάρι του Παναγίου Πνεύματος, κατώρθωσαν να αποδείξουν ότι ηγάπησαν εξ ολοκλήρου τον Θεό και το απέδειξαν με κάθε είδος αυταπαρνήσεως και φιλοθεΐας, όση περιείχε η φύσι των. Δεν είναι καθόλου υπερβολή, όταν βάζομε και εμείς την ευτέλεια μας εις αυτή την γραμμή. Ναι, σαν ανθρώπινα όντα των δυστυχισμένων τούτων καιρών, μας λείπουν πάρα πολλά. Και ναι μεν εις εμάς συνέβη δυστυχώς αυτή η εξέλιξι προς τα **κάτω, ο Θεός όμως δεν άλλαξε την θέσι του απέναντι μας.** Παραμένει η απόλυτος πατρική στοργή και αγάπησε και εμάς όπως αγάπησε και τους προηγούμενους αθλητές· εκείνους τους μεγάλους μάρτυρες και ομολογητές. **Έβαλε και εμάς**

στην ίδια μερίδα, στο ίδιο στάδιο, και περιμένει και από μας στο μέτρο των δυνάμεων μας, να αποδείξωμε ότι προτιμούμε την αγάπη Του παρά οτιδήποτε άλλο. «Μηδεμίαν εν μηδενί δίδοντες προσκοπήν, ίνα μη μωμηθή η διακονία, άλλ' εν παντί συνιστώντες εαυτούς ως Θεού διάκονοι» (Β' Κορ. 6,3.4).

Και έτσι να είστε βέβαιοι, ότι η θεία Χάρι, πού δεν κάνει λάθος ποτέ, η οποία προείδε ότι είμεθα ασθενή όντα, ευτελή και ουτιδανά υποκείμενα, κατεδέχθη στην θεοπρεπή της μεγαλοσύνη να μην μας υστερήση της ευλογίας και να μας κατατάξη στην μερίδα των εκλεκτών. Έχομε προς τούτοις και την πρεσβεία των προαπελθόντων θεωμένων Μαρτύρων, πού καταδέχονται εμάς τους ευτελείς, παρακαλούντες την αγάπη του Θεού να βαστάξη τις αδυναμίες μας, να ενισχύση τις ελλείψεις μας και να μην μας αφαιρέση την καλή κλήσι την οποία μας προσέφερε, παρ' όλες τις προδοσίες μας.

Με **καλή πρόθεσι** λοιπόν, όλοι μας να γυρίσωμε και να παρακαλέσωμε τους **Μάρτυρες** σήμερα, και αύριον τους **Οσίους** και μεθαύριο τους **Ομολογητάς** και εν συνεχεία πάντας τους **Άγιους**, οι οποίοι μας αναμένουν, να εντείνουν την προσπάθεια τους, την πατρική τους στοργή, να ικετεύσουν την παναγαθότητα του Χριστού μας να μας ανεχθή και να δώσουν σε μας ζήλο, **μόρια του ζήλου**, από αυτά πού είχαν εκείνοι στην ψυχή τους και κατώρθωσαν να τελειώσουν την μεγάλη τους αποστολή. Πράγματι, θα γίνη και σε μας, σαν τα παιδιά εκείνα τα οποία είχαν πλουσίους γονείς και παρ' όλο, πού αυτά ούτε εργάσθησαν, ούτε για να εργασθούν ήσαν ικανά, εν τούτοις απέκτησαν ευμάρεια κληρονομική. **Εάν το κατά δύναμι καταθέσωμε και εμείς, τότε θα καταδεχθούν οι Πατέρες μας, οι Μάρτυρες, οι Άγιοι, να μας δώσουν με την πρεσβεία τους αυτό πού μας λείπει και έτσι θα επιτύχωμε και εμείς.**

Όλοι μας λοιπόν, **είμεθα υποχρεωμένοι να αποδεικνύωμε** όντως, ότι όχι μόνο δεν μεταμεληθήκαμε για την κλήσι μας, αλλά στενάζομε κάθε ημέρα με συνείδησι της αδυναμίας μας, **ομολογούμε την ευτέλεια και κηρύττομε την ανικανότητά μας, αλλά όμως δεν υποχωρούμε κατά πρόθεσι.** Επιθυμούμε και εμείς να συνεχίσωμε τον δρόμο και να τον τελειώσωμε εν Χριστώ.

Αμήν

το ταπεινό φρόνημα

(Μνήμη Αγίου Ιωάννου τον Σιναΐτου)

Ο σήμερον εορταζόμενος Φωστήρ, **κορυφαίος** Πατέρας της μοναστικής μας ιδιότητος, **Ιωάννης ο Σιναΐτης**, είχε ως εξαίρετο αρετή - εκτός των άλλων πού επλούτιζαν και επροΐκιζαν την μακαριά ψυχή του - την **ταπεινοφροσύνη**. Κατά την κούρα του εις μοναχό, ένας εκ των πνευματοφόρων Πατέρων, ελθών εις έκστασι, είπε στον Γέροντα του Μαρτύριο. «**Βαβαί, Αββά Μαρτύριε, οίδας ότι σήμερον ηγούμενον του Σινά εκούρευσας;**»

Μέσα στην βαθύτατη ταπεινοφροσύνη του ο Όσιος Ιωάννης, δεν απεκάλυψε τίποτε για τον εαυτό του. Το μόνο πού γνωρίζομε είναι, ότι **δεκαεξαετής** μπήκε στην μοναχική πολιτεία. Εκάθησε υπό τον Γέροντα του περί τα δεκαοκτώ έτη και μετά απεσύρθη στην βαθύτερα **έρημο**, στην οποία έζησε περί τα **40** έτη. Μόνος εκεί με τον μαθητή του Μωυσή. Ίσως και με άλλους. Στο βαθύ του γήρας, περίπου εβδομηκοντούτης, εξελέγη **ηγούμενος** της Ιεράς Μονής Σινά.

Πλήρης αρετών, εστήριξε γενικά την περιφέρεια αυτή τον τότε υπάρχοντα μοναχισμό, αφήνοντας και εις εμάς τους ευτελείς, ως κληρονομία την περίφημό του Βίβλο, την ονομαζόμενη «**Κλίμακα**». Αρχίζει από την ξενιτιά και κλιμακωδώς αναφέρει όλες τις καταστάσεις των αρετών, μέχρι της απάθειας και της θεώσεως.

Εκείνο το οποίο συνιστά, είναι το **ταπεινό φρόνημα**, σαν το πλέον απαραίτητο στοιχείο, **ως καθήκον απόλυτο σε κάθε χριστιανό**. Αναφέρεται στον βίο του, ότι οι Πατέρες, για να δοκιμάσουν το ταπεινό του φρόνημα του **επέταξαν**, όπως ρίχνομε στα σκυλιά, ένα κομμάτι ψωμί και αυτός ο μακάριος έσκυψε, **επερπάτησε** με τα τέσσερα και το επήρε, για να τους αποδείξει πού απεδέχθη αυτό πού του έκαμαν σαν πείραμα. Αυτό ήταν το δείγμα της προκοπής του.

Θα ήθελα να αναφερθώ στο θέμα της **μακροθυμίας** πού πρέπει να έχωμε ως μοναχοί. Σας ανέφερα το όραμα πού είδε πνευματοφόρος Πατέρας για τον όσιο Ιωάννη, ότι έμελλε να γίνη ηγούμενος του Σινά. Πότε όμως έγινε αυτό; **Μετά από πενήντα πέντε χρόνια**. Αυτό το γεγονός είναι σοβαρό και απασχολεί και εμάς με την είσοδό μας στην μοναχική ζωή. Αν και κάποιος δεν ευρίσκεται να μας το πη εσωτερικά όμως η συνείδησι και η βαθεία πίστι μας το ομολογούν συνεχώς. **Ποιο;** Το ότι εφ' όσον εκλήθημε στην ζωή αυτή, ασφαλώς είμαστε προορισμένοι στο

απόλυτο της επιτυχίας μας, **δια του ελέους του Θεού**. Αυτό όμως πότε θα γίνη; Στο τέρμα της ζωής μας; Κανείς δεν ξέρει πόσο θα ζήσωμε.

Ενδέχεται να μακροβιώσωμε. Εκείνο πού γνωρίζομε είναι ότι, «ο καλέσας ημάς Θεός» είναι αψευδής στις επαγγελίες Του, καθώς είναι «πιστός εν πάσι τοις λόγοις Αυτού». Άρα μας ετοίμασε τόπο και θα μας τον χαρίση. Χρειάζεται όμως μια **υπομονή** πολλών ετών και τότε θα εκπληρωθή η επαγγελία. Αυτός είναι ο τρόπος πού ο Θεός εκτελεί τις επαγγελίες Του.

Ας επανέλθωμε τώρα στο θέμα της **ταπεινοφροσύνης**. Κάθε αρετή είναι επωφελής και αναγκαία, διότι εξυψώνει την προσωπικότητα μας, η οποία κατερρακώθη με την πτώσι, και εγέμισε την εικόνα με **κηλίδες**. Πρέπει αυτές οι κηλίδες, μία-μία να **εξαλειφθούν** και να επανέλθη η εικόνα και η μορφή στην αρχική της αξία. **Οι κηλίδες είναι η παρά φύσι ζωή**, δηλ. τα **πάθη** και οι **αμαρτίες**, τα οποία μας προκάλεσε η πτώσι και η **αμελημένη** μας ζωή. Από τότε πού εγνωρίσαμε την ευσέβεια, έως αυτή την ώρα, δεν ημπορέσαμε να εφαρμόσωμε αυτά πού απαιτεί το θείο θέλημα. Και δεν είμεθα αμαρτωλοί μόνο στην περίοδο της αγνοίας μας. **Δυστυχώς εμείναμε αμαρτωλοί και στην περίοδο της γνώσεως**. Και η εικόνα ευρίσκεται καταρρακωμένη.

Τώρα, επιβάλλεται με την πτωχή μας προσπάθεια και με την απόλυτο συνεργασία της θείας Χάριτος να αποκτήσωμε, αντί των κακών και των παθών, τις αρετές, οι οποίες έχουν αυτήν ακριβώς την ιδιότητα. **Αντικαθιστούν την δυσμορφία της εικόνας**, και αφού σιγά-σιγά χάριτι Χριστού, αναζωγραφίσομε και **επαναφέρουμε** την εικόνα στην πρώτη της αίγλη και κατάστασι, στο αρχαίο απλούν, τότε φαίνεται ο χαρακτήρας, τίνος είμεθα, από πού καταγόμενα. Είμεθα, φυσικά του Πατρός μας, γι' αυτό και φέρομε το επίθετο «**χριστιανοί**», διότι καταγόμεθα από τον Χριστό.

Όλες λοιπόν οι αρετές είναι χρήσιμες, απαραίτητες, αναγκαίες και κάθε μια ακριβώς ξεριζώνει την αντίστοιχη κακία και θεραπεύει την κατάλληλη πληγή.

Υπάρχει όμως και μια άλλη αρετή, η οποία και μόνη αυτή μπορεί να αντικαταστήση όλες τις άλλες και να αποκαταστήση την μορφή της εικόνας ασυγκρίτως λαμπρότερη από ό,τι φυσιολογικά θα εγίνετο. Αυτή συνιστούν οι Πατέρες. Και δεν είναι παράξενο. Διότι αυτή η αρετή, είναι ακριβώς ο γνήσιος χαρακτήρας του Πατρός μας, του Χριστού. Αυτός ο οποίος ενομοθέτησε και έγινε για μας άνθρωπος, όχι γιατί Του εχρειάζετο, αλλά για το πλήρωμα της παναγάπης Του προς τον άνθρωπο. Δεν ηρκέσθη να του μιλήση από

μακρυνά, αλλά εφόρεσε τον ίδιο τον άνθρωπο, έζησε μαζί μας και μας έδειξε πρακτικά, σαν κλίμακα, ένα - ένα το σκαλοπάτι, πώς να βαδίσουμε, ανακτούντες τις αρετές και καταστρέφοντας τις κακίες.

Με όλα αυτά ηθέλησε να μας πη και κάτι παραπάνω: **«Θέλετε να σας πω ποιος είμαι; Μάθετε απ' εμού ότι πράος ειμί και ταπεινός τη καρδία»** (Ματθ. 11,29). Εδώ ελύθηκε το μεγάλο μυστήριο. Τώρα εμάθαμε όχι μόνο εξωτερικά την μορφή, αλλά το βάθος της καρδίας, το κέντρο της υποστάσεως Αυτού. **Αυτός είναι ο Θεός και Πατέρας μας!** Ποιος θέλει τώρα λοιπόν να πάρη επάνω του τον τίτλο της κληρονομιάς, πού θα έχει ως αποτέλεσμα να παραμερισθούν τα εμπόδια και οι θυρωροί, δια να εισέλθω με δόξα και παρρησία και να πέση στην πατρική αγκάλη; Αυτός ο οποίος είναι έξυπνος, θα προσπαθήσει στην ζωή αυτή να περισυλλέξη επάνω στην μορφή του ολόκληρο τον χαρακτήρα του Πατρός. Και αυτός είναι ο **ταπεινός**.

Είναι όμως φυσιολογική η ταπείνωσι, ή μήπως είναι κάποιο πράγμα υπέρ φύσι και είναι δύσκολο να το συλλάβωμε και διανοητικά ακόμα;

Τι είναι ταπείνωσι; Ταπείνωσι είναι η πραγματικότητα. Μήπως μας χρειάζονται όμως επίνοιες για να ανακαλύψωμε μέσα μας την πραγματικότητα, ότι όντως είμαστε ευτελείς και **ουτιδανοί, ανίκανοι** στην αθλιότητα πού ευρισκόμαστε; Δεν νομίζω, ότι αυτό είναι δύσκολο.

Εάν ακούσωμε από την Γραφή την καταγωγή μας και βάλωμε δίπλα στο πρότυπο την μορφή μας, αμέσως θα εντραπούμε. Ακούσαμε, ότι η κατασκευή μας εξ αρχής έγινε κατά ιδιαίτερο τρόπο, με την πρόνοια του Θεού **«κατ' εικόνα και ομοίωσιν»** Του. Εγίναμε κατά την θείαν απόφασι ένας **«κατά χάριν»** Θεός, όμοιος με τον κατά φύσι Θεό. Αυτή είναι η καταγωγή μας, και τώρα ευρίσκομε, ότι εκαταντήσαμε **«σπήλαια ληστών»**. Η **κακουργία, η εγκληματικότητα, η πονηρία και η ποικιλόμορφη αμαρτία, περιστρέφονται μέσα μας ελεύθερα και μόνο εξωτερικά διαφέραμε από τα κτήνη.** Αυτή η διαπίστωση είναι η πραγματικότητα. Και άρα από τούτο το παράδειγμα, ημπορούμε να βάλωμε αρχή για να κατακτήσωμε την **ταπείνωσι**. Μετά την διαπίστωση, ότι είμαστε ελεεινοί, πιάναμε αυτό το φρόνημα και ησυχάζομε. **Όταν κρατούμε αυτό το φρόνημα, πώς είναι δυνατό να θυμώσωμε κατά του αλλού;** Ένας τέτοιος χαρακτήρας σκέφτεται για πλεονεξίες, αρπαγές, εκδικήσεις και κακουργίες; Ουδέποτε γίνεται αυτό. Ένας τέτοιος άνθρωπος, πάλι δεν είναι άξιος, χάριν της ελεεινότητός του, να πάσχη και όχι να δοξάζεται;

Αυτά όλα τα είπα, για να δώσω ύλη στο πόσο είναι εύκολο, αν θελήσωμε, από αυτές τις πρόχειρες διαπιστώσεις, να αρπάξωμε αυτή την εργασία και να ξεκινήσωμε ο καθένας μας με άμιλλα ευσεβή, ποιος να περάση τον άλλο. Εδώ επιτρέπεται η άμιλλα. **«Καλόν το ζηλούσθαι έπ' αγαθώ»**.

Να όμως και δεύτερη επίγνωσι της ταπεινώσεώς μας. Όταν ήλθε το πλήρωμα του χρόνου και επεδήμησε ο Θεός Λόγος, έσβησε τα παλιά, έσχισε το **χειρόγραφο**, ανέσυρε την εικόνα από το βάθος και την εσφράγισε με τα ημαγμένα Του δάκτυλα. Την **επανάφερε** στο αρχαίο κάλλος και της έδωσε την δύναμι της **υιοθεσίας**· και την επήραμε στο βάπτισμα, **αλλά και πάλι κατηντήσαμε στα ίδια**. Ελεεινότης χωρίς σύνορα και περιγραφή.

Είναι λοιπόν, δύσκολο αυτές τις διαπιστώσεις να τις κρατά ο καθένας και να αγωνισθή να αποκτήση αυτή την παναρετή, πού είναι ο γνήσιος χαρακτήρας του Πατρός μας, πού μόλις την ιδούν οι Άγγελοι αμέσως παραμερίζουν; Και η φλογίνη ρομφαία ακόμα, αν έμενε στη θέσι της και δεν κατηργείτο από τον Σταυρό του Ιησού μας, μόλις αντίκριζε την μορφή αυτή, θα παρεμέριζε αμέσως. Διότι πώς θα σταθή, όταν βλέπη τους υιούς του πατρός των να βαδίζουν με παρρησία να κληρονομήσουν την επαγγελία τους; Με παράδειγμα τον σημερινό Όσιο Πατέρα και όλους τους Αγίους, αλλά περισσότερο το **πρότυπό** μας, τον **αρχηγό της σωτηρίας** μας «τον της πίστεως αρχηγόν και τελειωτήν *Ιησούν*» (Εβρ. 12,2), ας συνεχίσωμεν «τον προκείμενον ημίν αγώνα» και να είσθε σίγουροι ότι η επιτυχία μας είναι βεβαία.

αμήν

ο τροπαιοφόρος της αγάπης

(Μνήμη Αγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου)

Σήμερα η Εκκλησία μας εορτάζει μαρτυρική εορτή. Εάν επιχειρήσουμε να εκθειάσουμε τον εορταζόμενο Άγιο, μάλλον θα τον μειώσουμε. Ο Άγιος αυτός είναι η **δόξα** των Μαρτύρων, το **καύχημα** των Αγίων, η τιμή του ουρανού και της θριαμβευούσης Εκκλησίας. Είναι ο παμμέγιστος **Γεώργιος**. Δεν υπάρχει στόμα χριστιανικό από την νηπιακή ηλικία μέχρι του τελευταίου επιθανάτιου παλμού της καρδιάς, πού να μην επικαλεστεί το γλυκύτερο του όνομα. Δεν υπάρχει χώρα χριστιανική πού να μην υπάρχουν έστω και ερείπια ναού, πού εκτίσθη στην μνήμη του.

Ο φωστήρ αυτός κρύβει ένα μεγάλο μυστήριο, πού δεν εξερευνήθη καταλλήλως. **Που** οφείλεται η τόση αγάπη του λάου προς αυτόν; Αλλά και η δική του αγάπη προς τον λαό είναι τόσο μεγάλη, πού μας εμποδίζει να τον ξεχνούμε, αλλά συνεχώς να τον επικαλούμεθα. Μέσα σε τρεις ή τέσσερις χριστιανικές οικογένειες, θα υπάρχει οπωσδήποτε το όνομα Γεώργιος. Γιατί, δεν υπάρχει οικογένεια στην οποία δεν επενέβη η αγάπη αυτού του Αγίου, για να βοηθήσει. Αυτός ο ήρωας επέτυχε να ολοκληρώσει την χριστιανική του ιδιότητα, όχι μόνο δια της ομολογίας της πίστεως, αλλά και δια του μαρτυρίου. Και την συνεχίζει και μετά το μαρτύριό του. Αγκάλιασε την Εκκλησία, τους πιστούς όλων των αιώνων στα τετραπέρατα της οικουμένης. Και εκεί, πού δεν υπάρχει ακόμα Ορθοδοξία, πού υπάρχει η ομίχλη της ειδωλολατρίας και εκεί προφθάνει απρόσκλητος και δίνει την παρουσία της αγάπης του. Δικαίως ωνομάσθη από την Εκκλησία, «**Αθλοφόρος**», «**Τροπαιοφόρος**» και «**Μεγαλομάρτυς**». Όλοι οι Μάρτυρες είναι μεγάλοι, διότι όλοι θυσιάσαν την ζωή τους και φανέρωσαν την τελεία αγάπη τους προς τον Χριστό μας. Αλλά το «**Τροπαιοφόρος**» και «**Μεγαλομάρτυς**» δεν ανήκει τόσο στην γενναιότητα πού επέδειξε στα βασανιστήρια, αλλά κατά την γνώμη μου, **στο πλήρωμα της αγάπης του**, πού υπήρξε όχι μόνο στην περίοδο πού έζησε, αλλά και μετέπειτα μέχρι ακόμα της συντέλειας των αιώνων, ούτως ώστε να προλαμβάνει κάθε παλμό πόνου και να στηρίζει οποιόν επικαλεστεί το όνομα του.

Για μας τους μοναχούς, ο Άγιος Γεώργιος είναι κουροτρόφος και προστάτης. Στην Θ' ωδή του κανόνος του Αγίου λέγεται: «Και συ κατ' εξαίρετον σκιρτά, το Όρος το Άγιον χόρευε νυν και αγάλλου φαιδρώς εύρες και γαρ κράτιστον τον Μέγα Γεώργιον, οροφύλακα». Μετά την Κυρία Θεοτόκο έρχεται αυτός ως προστάτης του τόπου τούτου και των μοναχών. Τέσσερα μοναστήρια και αρκετά κελλιά και καλύβες είναι αφιερωμένα στο άγιο όνομα του.

Στον βίο του αναφέρεται ότι ο πατέρας του, **Γερόντιος**, ήτο χριστιανός και ετελειώθη ως **Μάρτυς**. Και ο Γεώργιος από μικρός ήτο χριστιανός. Σε ηλικία **22** ετών αγόρασε το αξίωμα του κόμητος. Όταν επήγε να πάρει τον τίτλο για να προβιβαστεί, είδε ότι έφτιαχναν οι ανώτεροι του το διάταγμα διωγμού κατά των χριστιανών. Απόρησε γιατί τόσο αναίσχυντα διατάσσουν την καταστροφή των

χριστιανών χωρίς να τους πταίσουν. Έβγαλε την ζώνη του, την επέταξε στους αρχηγούς του και φώναξε: **«Είμαι χριστιανός. Δεν θα πειθαρχήσω στο διάταγμα σας»**. Από αυτή την στιγμή αρχίζει το μαρτύριο του. Και αυτός ο Μεγαλομάρτυς, παρ' όλο το νεαρό της ηλικίας του, υπέμεινε αβοήθητος όλες τις ύβρεις και τις ατιμώσεις, χωρίς να παραφερθεί. Με πατρική αμνησικακία και στοργή υπέμεινε τα τρομερά εκείνα μαρτύρια και εθαυματοουργούσε για να τους πείσει - αν και γνώριζε ότι δεν θα πιστεύσουν - αλλά για να μην υποβιβάσει την δύναμη της Χάριτος. Έκανε το θαύμα και έλεγε: **«Εγώ θα το κάνω, αλλά εσείς δεν θα πιστεύσετε»**. **Και ανέστησε ένα νεκρό πού είχε αποθάνει πριν τριακόσια έτη.**

Και εκείνο πού μας συγκινεί πραγματικά είναι το αμνησικάκο πού είχε, ενώ μπορούσε να τους επιτίμηση. Ημπορούσε να τους φερθεί με ένα άγριο ύφος, και αυτός τους ομιλούσε με πολλή συμπάθεια.

Εμείς σαν μοναχοί, παραδειγματιζόμεθα από την γενναιοψυχία και την αυταπάρνησί του, γιατί ενισχυόμεθα και στο ιδικό μας αναίμακτο μαρτύριο συνειδήσεως. Στους μάρτυρας έλεγαν: «Η αρνείσθε ή ομολογείτε». Και δεν αρνήθηκαν και απέθαναν. Σε μας τώρα δεν υπάρχει αυτή η φάση. Υπάρχει όμως ο μυστηριώδης πόλεμος του **νοητού τυράννου**, ο οποίος συνεχώς μας πειράζει. Είναι σαν να λέει: «Η θα προσκύνησης το πολύμορφο είδωλο της αμαρτίας, ή θα σου φέρω πειρασμό, ή ασθένεια, ή ταραχή». Και εμείς απαντούμε με υψωμένη την φωνή: «Κύριον τον Θεόν μου προσκυνήσω και Αυτώ μόνω λατρεύσω. Ούτε τους θεούς σου λατρεύω, ούτε την εικόνα σου προσκυνώ». Πραγματικά αντλούμε από αυτόν τον γίγαντα μεγάλο θάρρος. Είμαστε ομοϊδεάται. Για την αγάπη του Χριστού δεν εφείσθη, όχι μόνο της παρουσίας, των αξιών, των τίτλων, της χλιδής, τα οποία ανοίγονταν μπροστά του, αλλά και αυτής της ζωής του, την οποία και εθυσίασε.

Και εμείς στις δύσκολες ήμερες πού περνάμε, πιστεύομε ότι ο ίδιος Θεός πού ήταν τότε είναι και τώρα, με την ίδια πατρική στοργή και συμπάθεια και ενισχύει την μικρότητα μας. Και εμείς με την ίδια πρόθεση προτιμούμε την αγάπη του Χριστού μας, την πίστη και υποταγή προς Αυτόν, έναντι των υπολοίπων. Χάριν ούτου και εμείς με τις πτωχές μας δυνάμεις εδρασκελίσαμε τον βίαιο ποταμό της κοσμικής συγχύσεως και ματαιότητος. Αρνηθήκαμε τους οικογενείς και αυτήν ακομα την φύσι και ευρισκόμεθα αυτοεξόριστοι σε αυτό τον τόπο, με την ίδια προσδοκία· φεύγοντας από τας αφορμάς των αιτίων, **μακράν των σκανδάλων**, μέσα στα πλαίσια της ελευθερίας πού διαθέτομεν δια της Χάριτος του Χριστού μας, να αποδείξωμε πρακτικά ότι τον Χριστό μας αγαπούμε γνησίως, τον δε διάβολο και την αμαρτία βδελυσσόμεθα αξίως.

Μερικές φορές δεν επιτυγχάνομε από απειρία, από αγνωσία, από αδυναμία αλλά ουδέποτε προδίδωμε την πρόθεσι. Συνεχώς και εμείς ομολογούμε, ότι «Κύριον τον

Θεόν ημών προσκυνούμε και Αυτῶ Μόνῳ λατρευόμεν», και ἔνεκα της αγάπης Του, «τα πάντα ηγούμεθα σκύβαλα», αντλούντες θάρρος και από το νέφος των Μαρτύρων, πού εβάδισαν αυτό τον δρόμο και μας τον ἄφησαν σαν κληρονομιά. Πιστεύουμε ακράδαντα πως οπωσδήποτε θα μείνη μαζί μας η Θεία Χάρις και θα **επιτύχωμε** και εμείς τον σκοπό μας. Ἐτσι επιτυγχάνομε δυο μεγάλα καλά. Πρώτα την ιδική μας σωτηρία και δευτερό, αποτελούμε ἓνα στήριγμα στους εν Χριστῶ αδελφούς μας, πού μένουν μέσα στην κοινωνία και σηκώνουν τον σκληρό και βαρὺ ζυγὸ του κοινωνικοῦ βίου και παλεύουν με τόσα αντίθετα και αντίξοα, με τόσες ταλαιπωρίες, για να ημπορέσουν και αυτοί να μην αρνηθούν, αλλά να ομολογήσουν στο μέτρο της δυνάμεώς τους. **Φως** για μας είναι οι Ἄγγελοι και **φως** για τους χριστιανούς του κόσμου είναι οι μοναχοί, διότι σήμερα δεν ημπορούν να εὔρουν τον Μ. Αντώνιο, τον Παΐσιο, τον Παχώμιο, αυτοί παρήλθαν. Σήμερα στην θέση αυτή ευρισκόμεθα εμείς οι ταπεινοί, κρατούντες τα ίδια εμβλήματα, τις ίδιες γραμμές, την ίδια παράδοσι, συνεχίζοντας την ίδια πορεία.

Όλοι μας, με σωστή πρόθεσι ας προσπέσωμε στην αγάπη του Αγίου Γεωργίου, διότι **αυτές τις αφορμές ζητεί να προβάλη την πανίσχυρη του πρεσβεία και να ενισχύση τον αγώνα μας.** «Μακάριος ὅς ἔχει γνωστούς εν Σιών και οικείους εν Ιερουσαλήμ». Ἴδού και εμείς· ἔχομε γνωστὸ και οικείο τον Ἅγιο Γεώργιο, πού με ελάχιστα λόγια εγκωμιάσαμε, για να του δώσωμε την αφορμή και πρόφασι να πληρώση την θεοπρεπή του αγάπη και να μας χαρίση τον ουρανὸ.

αμήν

ο ἅγιος Αθανάσιος ο αθωνίτης

Ο Ἅγιος Αθανάσιος, ὅπως αναφέρεται στον κατά πλάτος βίο του, κατήγετο από

τα μέρη της Ανατολής, από την Τραπεζούντα. Μόλις ετελείωσε την έξωθεν παιδεία - ήτο φιλόλογος - ελκυσθείς υπό της Θείας Χάριτος, εγκατέλειψε τα εγκόσμια και προσεχώρησε στο μοναχισμό από νεαράς ηλικίας, υπό την πρόνοια του κατά σάρκα θείου του, του οσιωτάτου πατρός Μιχαήλ του Μαλεήνου.

Όταν κάποτε, επεσκέφθησαν οι νεαροί στρατηγοί Νικηφόρος και Λέων, οι διαδραματίσαντες μετέπειτα σπουδαίο ρόλο στην Βυζαντινή Αυτοκρατορία, τον όσιο Μιχαήλ το Μαλεήνο, τον πνευματικό πατέρα του Αγίου Αθανασίου, για να εξομολογηθούν, ο Όσιος Μιχαήλ τους ωδήγησε στο μέρος όπου ησύχαζε ο Άγιος Αθανάσιος, τριακοντούτης τότε, λέγοντας τους ότι θέλει να τους επιδείξη ένα θησαυρό. Και μετά την συνάντησι και συνομιλία πού είχαν μαζί του, εθαύμασαν, διότι πραγματικά επρόκειτο περί ενός μεγάλου θησαυρού.

Από τότε έλαβαν εντολή **«αυτώ τουτώ τω μοναχώ αναθέσθαι τους λογισμούς δια βίου παντός»**. Έκτοτε συνέχισαν οι, δύο μεγάλοι άνδρες να έχουν ως πνευματικό οδηγό τον Όσιο Αθανάσιο, έως τέλους του βίου τους.

Με τον Νικηφόρο δε τόσο συνεδέθησαν, ώστε έδωσαν αμοιβαία υπόσχεση να ζήσουν πάντοτε μαζί σαν μοναχοί. Η υπόσχεση εκ μέρους του Νικηφόρου παρέμεινε ατελής, διότι ως στρατηγός εκλήθη να απελευθέρωση την Κρήτη από τους πειρατές, υστέρα όμως εβασίλευσε δια της βίας και εδολοφονήθη, χωρίς να κατορθώση να φυλάξη την υπόσχεσί του. Δεν έπαυσε όμως να προνοή της Μεγίστης Λαύρας του Αγίου Αθανασίου. Ο Όσιος Αθανάσιος, φεύγοντας από τα μέρη της Βιθυνίας, έρχεται στον Άθωνα. Επισκεφθείς τις Καρυές, κέντρο της τότε μοναστικής ζωής, δεν απεκάλυψε ποίος ήτο, αλλά προσεποιήθη τον αγράμματο και τον αγροίκο. Πολλές φορές ο Γέροντας του προσπαθούσε να του μάθη το αλφάβητο, για να διαβάξη την ακολουθία του. Αυτός όμως προσεποιείτο ότι δεν έχει τέτοια ικανότητα προς μάθησι. Στους γέροντες του Πρωτάτου πού παρακινούσαν τον γέροντα να μάθη τον υποτακτικό του γράμματα, απαντούσε με απλότητα, ότι είναι στενοκέφαλος και δεν μπορεί να μάθη. Τέλος όμως, απεκαλύφθη ποιος ήτο, από αυτούς που τον εγνώριζαν και ηναγκάσθη να ομολογήση ότι ήτο περιβόητος Αθανάσιος. Εφ' όσον πλέον έγινε γνωστός και δεν ημπορούσε να συνεχίση στην αφάνεια που τόσο αγαπούσε, εξεκίνησε περιερχόμενος το Άγιο Όρος, αναζητώντας κατάλληλο τόπο. Έφθασε μέχρι τα ανατολικότερα μέρη του Όρους, στα λεγόμενα **Μελανά**, όπου στην αρχή έμεινε για λίγο διάστημα εις ένα σπήλαιο τας ησυχαστική ζωή. Μετά όμως, επιμόνως παρακινούμενος από τον Νικηφόρο, άρχισε την ανέγερσι της **Λαύρας**. Πριν όμως καλά-καλά τελειώσει η ανοικοδόμησι της Μονής, ήλθε είδησι στον Άγιο, ότι ο Νικηφόρος έγινε αυτοκράτωρ. Με πολλή λύπη τότε ο Άγιος, διότι αυτό σήμαινε την εκ μέρους του Νικηφόρου αθέτησι της υποσχέσεως του πού είχε δώσει στον Θεό να γίνη μοναχός, αλλά και από ταπεινώσι, μισοδοξία και αγάπη προς την ησυχία, εγκαταλείπει την Λαύρα, στέλλει στον Νικηφόρο μια ελεγκτική επιστολή και με ένα μαθητή του, τον Αντώνιο, αναχωρεί για την Κύπρο. Ευρισκόμενος όμως στην Κύπρο λαμβάνει πληροφορία από τον Θεό να γυρίση πίσω, να αποτελειώση

το έργο του. Γυρίζει λοιπόν πάλι πίσω και συνεχίζει το προηγούμενο του έργο. Και οικοδομώντας την Λαύρα ο Άγιος, έγινε **στυλοβάτης** της Αθωνικής μοναστικής ζωής.

Κατώρθωσε να φέρη τα διάφορα μονήδρια, Σκήτας, και ησυχαστήρια πού ήσαν σε μια κατάσταση απομονώσεως, σε κοινωνία μεταξύ τους, αλλά και με τους ιδικούς του μαθητάς, πού ευρίσκοντο εντός της Μονής. Έτσι σιγά-σιγά ήρχοντο και υπετάσσοντο εις αυτόν. Έμεναν φυσικά στα ησυχαστήρια τους, αλλά πνευματικά εξηρτώντο από αυτόν. Και τότε πραγματικά προεκάλεσε την μεγάλη αυτή ισορροπία, επάνω στην οποία συνίσταται, εάν θέλωμε να είμεθα ειλικρινείς, η μακροβιότης του Αθωνικού μοναχισμού. Γι' αυτό και δικαίως πρέπει να ονομάζεται ο αναντικατάστατος, τρόπον τινά, ρυθμιστής, ηγούμενος και κυβερνήτης του Αθωνικού μοναχισμού. Επέτυχε, όπως είπα, το απρόσιτο, το διχασμένο και το μεμενωμένο των Πατέρων μέσα στον Άθωνα, να το ενώση υπό μίαν γνώμη, να αποδώση την ελευθερία στην προσωπικότητα, να πείση τον καθένα ότι μπορεί να γίνη μοναχός τηρώντας κατά δύναμι την Πατερική φιλοσοφία.

Και εφήρμοσε πραγματικά το παρεμφερές ρήμα του Παύλου: «ο διακονών εν τη διακονία, ο προϊστάμενος εν σπουδή» και τρόπον τινά, «ο ησυχάζων εν τη νήψει». Γι' αυτό για μας τους αγιορείτας μοναχούς, ο Όσιος Αθανάσιος, δεν είναι ένας απλός Άγιος, από τους τόσους πολλούς, αλλά είναι κατ' εξαίρεσι ο πνευματικός Πατήρ πάντων. Στην προσωπικότητα του, στην πατρική του στοργή και πρόνοια, στην πεφωτισμένη του διάνοια, στην διακριτικότητα του, ευρίσκει ο κάθε ένας από μας, εις όλας τας γενεάς, αυτό πού του αναλογεί και μπορεί κάλλιστα και απρόσκοπτα να συνεχίξη την πορεία του με την μακαριά ελπίδα ότι επιτυγχάνει στην μοναστική ζωή.

Δύο πράγματα χαρακτηρίζουν κατ' εξαίρεσι τον μεγάλο αυτό φωστήρα. Το μεν ένα είναι η **άκρα φιλοπονία, η συνεχής άρσι του σταυρού, την οποία θεωρεί ως το πλέον απαραίτητο στοιχείο, ως την σπονδυλική στήλη της μοναστικής αγωγής.** Μέσον ως επί το πλείστον, της ησυχαστικής αγωγής, την οποία συνέχιζε από την αρχή πριν να αναλάβη τις μεγάλες του ευθύνες. Τόσο δε εθέλγετο από την ασκητική διάθεσι πού πολλάκις παρεπονείτο ότι, χωρίς να είναι ο πόθος του αυτός, εμβήκε σε τόσες κοινωνικές μέριμνες, του μοναστικού φυσικά ιδιώματος. Και επιθυμούσε διακαώς να ευρεθή πάλι χωρίς μέριμνες, και να συνεχίση κατά τον πόθο του, κατά μονάς την ησυχαστική ζωή, την οποία πολλές φορές εφήρμοζε στο σπήλαιο του, πού ευρίσκεται έξωθεν προς τα νοτιοανατολικά μέρη της Λαύρας, στην λεγομένη Βίγλαν.

Το δεύτερο είναι το στοιχείο της **αγάπης, τη κοινωνικότητας και της αλληλεγγύης.** Αν καί ευρίσκετο ως προς τον εαυτό του αυστηρότατος ασκητής και φιλοπονώτατος, ως προς τον πλησίον του ήτο πάντοτε φιλόστοργος και πλήρης αγάπης. Και η πολλή του αγάπη και στοργή, πραγματικά συνέδεσε και συνεχίζει

να συνδέη τον Αθωνικό μοναχισμό και αυτό πιστεύομε θα συνεχιστή έως της συντέλειας, από όσα αποδεκνύει η θεία πρόνοια, μέσω της ακοιμήτου πρεσβείας του μεγάλου τούτου φωστήρος. Φυσικά αν επιχειρήσωμε εμείς να τον περιγράψωμε, θά τον μειώσωμε. Άλλα τα ελάχιστα τούτα, σαν ένα χρέος απαραίτητο τα αναφέραμε, για να αφυπνίσωμε ο καθένας τον εαυτό μας και να μιμηθούμε κάτι από τις ποικίλες και πολλαπλές του αρετές. Τόση ήτο η πρόνοια του στο να στηρίξη το ποίμνιό του ούτως ώστε εκάθητο στο αριστερό μέρος του Αγίου Βήματος και κατά την ώρα της ακολουθίας ακόμη, εδέχετο εκεί προς εξομολόγησι τους αδελφούς, όχι μόνο της μονής του, αλλά και πολλούς άλλους.

Μέσα στο πανελεύθερο πνεύμα της πατρικής του στοργής, για να αναπαύση όλες τις φυσιολογικές και να αυταρκέση εις όλους τους χαρακτήρες, και στους πλέον αδυνάτους και στους πλέον ισχυρούς, δεν παραμέλησε να χρησιμοποιήσει και την ανθρώπινη γνώσι, μέσα στην εφευρετικότητα, στο να μεταβάλη και να κάνη ανετώτερη την ζωή, ούτως ώστε και οι ασθενέστεροι και αδύνατοι στο χαρακτήρα να καυχώνται για την μοναστική τους ιδιότητα, και να μην αποθαρρύνονται. Εδημιούργησε, μέσα στην ευρύτητα της πατρικής του προνοίας, ένα πρόγραμμα, πού τότε όχι μόνο δεν υπήρχε, αλλά και κατά τα έθιμα του απομονωμένου τρόπου της μοναστικής ζωής στον Άθωνα, εθεωρείτο ως κατακριτέο. Κατεσκεύασε λιμάνια, δρόμους, αποθήκες, αμπελώνες, κήπους και ό,τιδήποτε άλλο μπορούσε να προκαλέση μέσα στα επιτρεπτά μέσα, την στοιχειώδη άνεσι εις όλους τους ανθρώπους, πού ημπορούσαν και ήθελαν να γίνουν μοναχοί. Αλλά τούτο εδημιούργησε παρεξηγήσεις και όπως αναφέρεται στον βίο του, **εθεωρήθη ως «εισάγων καινά δαιμόνια»· εν συνεχεία εσυκοφαντήθη και εκινήθη ενάντιο του η διοικητική αρχή του Αγίου Όρους.** Επρόκειτο δε να τον δικάσουν, διότι δήθεν παρεβίασε τα προγράμματα και τον τύπο της ησυχίας των Πατέρων.

Τότε ακριβώς επενέβη προσωπικά η Δέσποινα μας Θεοτόκος και αυτούς μεν καθυσύχασε, αυτόν δε ενεθάρρυνε να συνέχιση και να μην ολιγοψυχήση και εγκατάλειψη το έργο του. Στις παρουσιαζόμενες μάλιστα δυσχέρειες, όταν οικονομικώς δεν ημπορούσε να φέρη εις πέρας το τεράστιο έργο το οποίο εξεκίνησε, τότε παρίστατο η Δέσποινα μας, και του έδιδε θάρρος. Τόσο δε οι υποσχέσεις Της ήταν ζωντανές, αισθητές και βέβαιες, ώστε κάποτε, όταν δεν υπήρχε πλέον τίποτε μέσα στην αποθήκη και μέσα στο οικονομείο, επαρουσιάσθη μόνη Της και είπεν ότι, **«εγώ θα είμαι η Οικονόμος της Μονής πλέον, για να μην έχετε μέριμνα».** Και πράγματι, πολλές φορές έδωσε την ευλογία Της και εγέμισαν πάλι οι αποθήκες τρόφιμα, σε μια δυσχέρεια όπου οι πολλοί εργάτες και το πλήθος και οι μοναχοί δεν ημπορούσαν να αυταρκέσουν. Και έκτοτε η Αγιωτάτη αυτή Μονή δεν έχει ποτέ οικονόμο, όπως είναι το σύστημα των Μονών, αλλά

παραοικονόμο. Και μία των εικόνων της, η οποία ευρίσκετο τότε στο οικονομείο και έδειξε το θαύμα, η λεγομένη Οικονόμισσα, υπάρχει ακόμα εκεί και μπροστά εις αυτή την εικόνα και θαύματα πολλά έχουν γίνει και με ιδιαίτερα ευλάβεια οι μοναχοί απευθύνουν τις ευχαριστίες τους· πολλές φορές εφάνη να ευλογή και να πληθύνη τα υποστατικά και τις διάφορες ύλες και ανάγκες της Μονής.

Αυτά είναι, εν ολίγοις, πού σας ενθύμισα απόψε και τα οποία γνωρίζετε και σεις. Περισσότερο όμως τώρα να στρέψετε την προσοχή σας και τον σεβασμό σας σε τούτο, ότι δηλαδή, αν και υπάρχουν εδώ τυπικά και διάφοροι ευλαβείς γέροντες, μυστηριωδώς για όλους μας και για ένα έκαστον, ο μέγας Γέρων και προστάτης και ηγούμενος και πνευματικός πατήρ, είναι ο οσιώτατος πατήρ ημών Αθανάσιος, ο οποίος είναι ο συνεχιστής, προνοητής του τόπου τούτου, για να μην ειπούμε και όλου του ανατολικού μοναχισμού.

Ταις αυτού αγίαις πρεσβείαις και της Πανάχραντου Δεσποίνης ημών Θεοτόκου, Κύριε Ιησού Χριστέ ο Θεός ελέησον και σώσον ημάς.

αμήν

η συμπάθεια προς τον πλησίον
(Μνήμη Αγίου Αβραμίου)

Το θέμα της **μετανοίας** είναι εκείνο που πραγματικά μας συγκλονίζει στον βίο του **Αγ. Αβραμίου**, ο οποίος ήτο πολύ μεγάλος ασκητής. Αυτός είχε κληρονομήσει από τον αδελφό του ένα μικρό κοριτσάκι δύο ετών. Το επήρε και το εμεγάλωσε. Το είχε σε ένα κελλάκι, έξω από αυτό που έμενε ο ίδιος και το υπηρετούσε. Κάποτε αυτό έφυγε. Κάποιος επιτήδειος το παρέσυρε και το έρριξε στην αμαρτία. Αυτό έχασε το θάρρος του και δεν ημπόρεσε να γυρίση πίσω. Και όταν ο Άγιος επληροφορήθηκε στην προσευχή του να το επιστρέψη, μετεχειρίσθη ένα πολύ **παράδοξο** τρόπο.

Αυτός ο ασκητής, που τόσα χρόνια δεν εχόρτασε ψωμί και νερό, προσεποιήθη τον στρατιώτη, εφόρεσε στρατιωτική στολή, ενοικίασε ένα άλογο περίφημο και έφυγε στην πόλι δήθεν για να γλεντήσει. Εκεί ερευνούσε τους οίκους των ελευθέρων ηθών για να εύρη το θήραμα του, γιατί σε αυτούς τους τόπους είχε καταστήσει. Αφού την ευρήκε κατώρθωσε να την φέρη πάλι πίσω και να την κρατήσει στην μετάνοια, να της αναπτέρωση το θάρρος, να μην χάση το ηθικό της και να τελειώσει οσιακά.

Επισημαίνει κανείς το μέγεθος της Θείας φιλανθρωπίας, της Θείας ευσπλαχνίας, αλλά και την **τέχνη** των Πατέρων στο πώς να αρπάξουν πίσω μια ψυχή πεπλανημένη και να την οδηγήσουν στην σωτηρία. Αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό. Όταν το σχολιάση κανείς στην ζωή του, βγάζει πολύ βαθειά νοήματα.

Πρώτο μεν, η ευσπλαχνία του Θεού πόσο απέραντη είναι κοντά στην ανθρώπινη αδυναμία και δεύτερο, ότι ο άνθρωπος ποτέ δεν πρέπει να υποχωρή, ούτε να ενδίδη, αλλά με οποιονδήποτε τρόπο ημπορεί, να εξαντλή όλη την δύναμι της αγάπης και της στοργής, στο να ανακαλέση το θάρρος του πλανεμένου ανθρώπου και να τον επαναφέρει στην εν Χριστώ ζωή. Αυτό είναι πραγματικά και το νόημα της κενώσεως του Θεού Λόγου και γενικά ολοκλήρου του μυστηρίου της Εκκλησίας μας στην ζωή αυτή· **στο πώς δηλ. να επιστρέψη κανείς το πεπλανημένο, το απολωλός, να βοηθήση τον άνθρωπο να εύρη τη γνώσι, να εντοπίση τα πάθη του και να σωθή.** Γι' αυτό πόσο χρειάζεται μακροθυμία, πόσο χρειάζεται ανοχή, ιδιαίτέρως στο να μην κρίνωμε ποτέ κανένα άνθρωπο.

Και ιδού η απόδειξι:

Φεύγει αυτό το κοριτσάκι, που από δύο ετών ήταν μοναχή, και ζει τώρα μέσα στον κόσμο αμαρτάνοντας, πουλώντας το σώμα της, όπως οι κοινές γυναίκες. Δύο ετών το επήραν το παιδάκι, επειδή ήταν ορφανό και δεν είχε κανένα άλλο στην ζωή- και εκείνοι που ήξεραν ότι ζει ο θειος της και ήταν μοναχός, του το παρέδωσαν να το αναθρέψη. Και σκεφθήτε από τέτοιο ύψος αρετής, που δεν εγνώρισε ποτέ, κακό, που κατήντησε. Δεν είναι δύσκολο να κατατρακυλήση κανείς, Και όμως κοιτάξετε

την μακροθυμία του Θεού, αλλά και την σύνεσι του γέροντος. **Δεν απελπίστηκε και να πη,** όπως εμείς καμιά φορά: «**Άφησέ τον αφού είναι δύσκολος και αφού δεν ακούει, άσε να φύγη**». Ή «**αφού είναι σκληρός και ανυπάκουος, καλλίτερα να φεύγη να τελειώνωμε**». Και αυτά έγιναν πολλές φορές στους Πατέρες μας και η σκληρή αυτή θέσι δυστυχώς εφαρμόστηκε.

Είναι γεγονός ότι είναι οδυνηρά αυτά, όμως εκείνο το οποίο πραγματικά επρόδωσε την φύσι του και εξέπεσε και εθεωρήθη το απολωλός και το πεπλανημένο, κατά την παραβολή του Ιησού μας, είναι ολόκληρος η ανθρώπινη φύσι. Και ο Ιησούς μας δεν την απέρριψε, αλλά προτίμησε να συγκαταβή, να κενώση τον εαυτό Του, να «**συμμορφωθή**» Αυτός με την ιδική μας ασθένεια και ταλαιπωρία και να μας επιστρέψει πίσω, όπως και μας επέστρεψε. Αυτή λοιπόν η εικόνα είναι τόσο συγκλονιστική, που δεν είναι δυνατό να περιγραφή από κτιστά όντα η έντασι της Θείας αγαθότητας.

Έχοντας υπ' όψι αυτά όλα, πρέπει να **είμεθα συμπαθείς και επιεικείς στην αδυναμία του άλλου**· και όσο και αν φαίνεται η αδυναμία του άλλου προδοτική, εμείς δεν πρέπει να λυγίζωμε, να εξαντλούμε την μακροθυμία μας. Αλλά να επιμένωμε κινούμενοι από τους όρους της συμπαθείας, περιμένοντας την σύμπραξι της αγαθότητας του Θεού, ώστε ο καθένας μας, ο κάθε αμαρτωλός να επανεύρη τον εαυτό του· και αυτό είναι το κατ' ευδοκία Θειο θέλημα. Και τις δύο φορές που εξέφρασε ο Ιησούς μας την ευαρέσκεια Του προς το αποτέλεσμα του τελειότερου Του θελήματος, ιδίως στον Απ. Πέτρο, είπε: «**Συ δε επιστρέψας στήριζον τους αδελφούς σου**» (Λουκ, 22,32)· και «**Ει φιλείς με, Πέτρε, ποιμάινε τα πρόβατα μου, βόσκε τα αρνία μου**» (Ιωάν. 21,16).

Και έδωσε την απεριόριστη μορφή της μετανοίας, ούτος ώστε και «**εβδομηκοντάκις επτά**» εάν πταιή ο άνθρωπος να μην απορρίπτεται ποτέ οπό την θύρα της μετανοίας, και φυσικά και από τα όργανα της μετανοίας που είμεθα εμείς οι ρασοφόροι. Από εμάς εκφράζεται το νόημα της Εκκλησίας, η οποία εκπροσωπεί την Θεία αγαθότητα και ευσπλαχνία, διότι όπως λέει και ο Ιησούς μας: Δεν είναι ευδοκία έμπροσθεν του Πατρός μου να απολεσθή κανείς από τους μικρούς
τούτους.

Το κατ' ευδοκία θέλημα του Θεού είναι, **κάθε άνθρωπος όχι απλώς μόνο να σωθή, αλλά να μπη μέσα στην τελειότητα της γνώσεως, δηλαδή της Θεώσεως, που είναι το απόλυτο θέλημα του Θεού, για το οποίο και επεδήμησε ο Θεός Λόγος.** «**Πάντας ανθρώπους σωθήναι και εις επίγνωσιν αληθείας ελθειν**» (Τιμ. Α' 2,4). Εάν λοιπόν αυτό είναι το Θείο θέλημα, σκεφθείτε πόση πρέπει να είναι η προσπάθεια μας μέσα στους όρους της συμπαθείας, και η επιμονή μας στο να επιτύχωμε αυτό τον σκοπό, χάριτι Θεού, και για τον εαυτό μας, αλλά και να τον μεταδώσωμε και στον συνάνθρωπο μας σε οποιεσδήποτε συνθήκες και περιστάσεις και αν ευρίσκεται.

Πραγματικά η βιογραφία αυτού του μεγάλου Πατρός είναι τόσο συγκλονιστική και να μην πη κανείς ότι η κόρη αυτή, η Μαρία, ήταν ανεψιά του και γι' αυτό το έκανε ο Άγιος. Γιατί αν αποδώσωμε τέτοια μομφή στους Αγίους, ότι δηλαδή έχουν συγγενικές διακρίσεις, φυσικά μειώνομε την μορφή του αγιασμού, της τελειότητας. Διότι η πραγματική αγάπη **«πάντα στέγει πάντα υπομένει, ου λογίζεται το κακόν, ου ζητεί τα εαυτής»**. Οι Άγιοι δεν αγαπούν τους συγγενείς τους, διότι δεν υπάρχουν συγγενείς γι' αυτούς· αγαπούν τον συνάνθρωπο τους. Άρα την Μαρία ο **Αβράμιος** δεν την συμπάθησε γιατί ήταν συγγενής του, αλλά την συμπάθησε ως πνευματικός άνθρωπος, ως λειτουργικό μέλος της Εκκλησίας, που διέκρινε ότι έπρεπε αυτή η ψυχή να σωθή, και η σωτηρία της δεν θα εγίνετο κατά άλλο τρόπο παρά μόνο με την τόσο μεγάλη θυσία του πατρός. **Έτσι αναγκάστηκε στα βαθειά του γηρατιά, αυτός που δεν εχόρτασε ποτέ ψωμί, να φάη κρέας, να πih κρασί, να προσποιηθή τον μεθυσμένο, να προσποιηθή τον ερωτύλο, να ταξιδεύη με άλογα, να ευπρεπισθή, να θεωρηθή ως νέος, μέχρι του σημείου που τον εβδολεύθησαν στο χαμαιτυπείο και εδέχθηκε τόσες ειρωνείες, γιατί έπρεπε να σωθή μια ψυχή, και εσώθη με την θυσία του αυτή.**

Αύτη είναι η **απόλυτος συμπάθεια**, η οποία πρέπει να ευρίσκεται στην ψυχή μας, παρ' όλο που πολλές φορές αγανακτούμε με την στάσι των συνανθρώπων μας απέναντι μας. **Εν τούτοις πρέπει τουλάχιστον, αν γίνεται αυτό, να είναι παροδικό, στιγμιαίο, να εκφράζεται μόνο με τα χείλη, διότι ο συνάνθρωπος μας, που έχει αυτή την στάσι, αυτή την στιγμή πλανάται. Τι περιμένεις δε από ένα πεπλανημένο άνθρωπο; Ο σκοπός είναι πώς αυτός ο πεπλανημένος να επανέλθη στην βάσι του και να γίνη πάλι πρόβατο Χριστού. Αυτό δε θα γίνη εάν ο άνθρωπος βάλη σαν βάσι την συμπάθεια και την αυτοθυσία υπέρ του αδελφού του. Τότε ο Θεός βλέποντας την πρόθεσι αυτή, συνεργεί και στον αδύνατο.**

Μήπως δεν έχωμε τέτοια παραδείγματα που με την συγκατάβασι και την οικονομία των δυνατών εσώθησαν οι αδύνατοι; Ευρίσκομε στην διήγησι του Οσίου Πατρός ημών **Ιωαννικίου** του μεγάλου, ότι μια πνευματική μητέρα είχε πνευματική θυγατέρα, που επολεμήθη ισχυρά και δεν ημπορούσε να νικήση τον σαρκικό πόλεμο. Ήτο αδύνατη. Δεν την αλώθησε όμως η πνευματική της μητέρα, να της πη **«όπου θέλεις πήγαινε, άφησε με ήσυχη»**, αλλά συγκατέβη να πάη μαζί της. Την συνώδευσε. Έφυγε από το μοναστήρι και επήγαινε μαζί της στον κόσμο να βρή ένα όργανο να κάνη την επιθυμία της. Και για την συγκατάβασι της αυτή, χάριν της αγάπης που δεν την εγκατέλειψε και την ακολούθησε μέχρι του σημείου εκείνου που υπετίθετο ότι θα ήτο η πτώσι, οικονόμησε ο Θεός και εθεραπεύθη η ασθενής. Εφωτίσθηκε ο Άγιος **Ιωαννίκιος** γι' αυτό το πράγμα, κατέβηκε στον δρόμο, την συνάντησε και εθεράπευσε την μικρή.

Άλλοτε πάλι ευρίσκομε σε αδελφούς μοναχούς που κατοικούσαν μαζί, ότι ο ένας ο νεώτερος, επολεμήθηκε και δεν ημπορούσε να νικήση το πάθος. Έφυγε λοιπόν για να ικανοποιήση το πάθος του αυτό, όπως τον οιστρηλατούσε η επιθυμία. Και ο αδελφός του ο πνευματικός που ήταν μαζί, δεν τον εγκατέλειψε. «**Θα πάω και εγώ μαζί σου**» είπε, και πράγματι, τον συνόδευσε μέχρι την πόρτα και όταν εισήλθε εκεί, τότε για την θυσία του άλλου αδελφού, ο Θεός επήρε τον πόλεμο από τον πάσχοντα.

Δεν πρέπει να ζητά κανείς πολλά από αυτόν που είναι ασθενής, διότι την ώρα που ευρίσκεται υπό την επίδρασι του πάθους του, δεν είναι ολοκληρωμένη προσωπικότης και έτσι ο,τι κάνει δεν είναι καλά, είναι εσφαλμένα. Αλλά δεν μπορεί να κάνει αλλοιώς. Επομένως είναι άξιος συμπαθείας και επιεικίας. Αυτή την ώρα χρειάζεται η πρακτική επιείκεια του άλλου που είναι υγιής και τότε πραγματικά εφαρμόζεται το «αλλήλων τα βάρη βαστάζετε» (Γαλ. 6,2). Και έτσι αναπληρώνεται ο νόμος του Χριστού.

Αυτό τον όρο της επιεικίας, της συμπαθείας, ήθελα να σας ενθυμίσω με βάσι την βιογραφία του μεγάλου πατρός **Αβραμίου** και να επικαλεσθούμε όλοι τις ευχές του, για να έλθη και σε μας αυτό το νόημα της συμπαθείας και της αγάπης του Χριστού μας, που είναι η **ολοκλήρωσι** του προορισμού μας.

αμήν

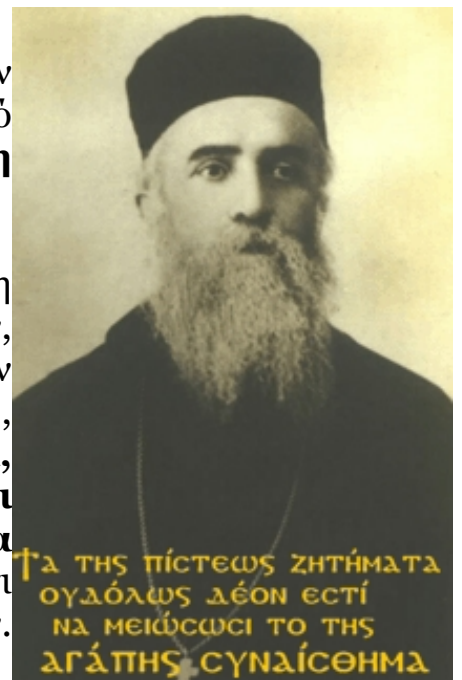
η ολοκλήρωση στον μοναχισμό

(Μνήμη Αγίου Νεκταρίου)

Ο σήμερον εορταζόμενος Άγιος με το μέγεθος της αγιαστικής του καταστάσεως, που απεκόμισε δια της ορθής του πολιτείας, συνεκλόνησε τον κόσμο ολόκληρο. Είναι δε πραγματικά ένα παρήγορο όνομα εις όλα τα στόματα των πιστών. Για την Εκκλησία μας αυτό δεν είναι παράδοξο, διότι οδηγεί τα τέκνα της εις αυτό το ύψος και σ' αυτές τις διαστάσεις. Σε μας όμως, που πραγματικά μας περισφίγγουν οι τόσες μας αδυναμίες, είναι ένα παρήγορο σημείο, το ότι και στις δύσκολες αυτές ημέρες βρίσκονται ομοιοπαθείς με μας άνθρωποι, οι όποιοι όχι μόνο απλώς κατενίκησαν τα πάθη τους, επέρασαν από την παρά - φύσι στην κατά φύσι ζωή, αλλά επέρασαν και τις φυσικές διαστάσεις και έφθασαν στην υπέρ - φύσι, μέσα στον αγιασμό, στο τέρμα της τελειότατης επαγγελίας που είναι αυτή η **υιοθεσία**. Ο σημερινός λοιπόν Άγιος είναι ακριβώς αυτού του ύψους.

Εκείνο το οποίο εχαρακτήριζε πάντοτε αυτό τον ουρανομήκη φωστήρα της Εκκλησίας μας, ήτο ότι από την μικρή του ηλικία **επερίσσευσε μέσα του η αγάπη προς τον πλησίον** και η πίστι προς τον Θεό.

Κάποτε, όταν εταξίδευε με το καράβι, συνέβη μεγάλη τρικυμία. Αυτός ήτο πολύ νέος. Οι άλλοι εφοβήθησαν, αυτός όμως με την παιδική του απλότητα και την ακεραία του πίστι προς τον Θεό, είπε σαν προσευχή, αλλά και σαν απορία προς τους συμπλέοντας: **«Καλά, πώς είναι δυνατό ο Θεός τον οποίο πιστεύομε και επικαλούμεθα, να μας αφήση να χαθούμε και να μην μας σώση;»** Και πράγματι δεν διεψεύσθη, διότι όντως εκινδύνευσαν αλλά εσώθησαν.

Εκείνο το οποίο, όπως είπα, τον εχαρακτήριζε ήταν η **αγάπη** προς τον πλησίον. Αυτή τον παρακινούσε, ούτος ώστε εάν κάτι εμάνθανε από την Γραφή, ή από κάποιο πατερικό κείμενο το οποίο συντελούσε προς μετάνοια και σωτηρία, ήθελε να το μεταδώση και στον πλησίον του. **Και έγγραφε την πρότασι σε χαρτάκια και την έβαζε, κάπου, ή την εσκόρπιζε σε σημεία που επίστευε ότι θα μπορούσε κάποιος να την διαβάση.** Με αυτό τον τρόπο τότε, της παιδικότητός του, εφήρμοζε την προς τον πλησίον αγάπη. Ήτο ένα δείγμα, του τι περιείχε μέσα στην αγία του ψυχή, διότι βλέπετε, αγκάλιασε όλο το πλήρωμα των πιστών, στα τετραπέρατα της οικουμένης.

Όπου επικαλούνται το γλυκό του όνομα, εκεί παρίσταται με την θαυματουργική του ενέργεια. Σαν ποταμός ρέουν τα θαύματα, τα οποία ακριβώς πηγάζουν από την πλήρη αγάπης καρδιά του, που συνεχώς θέλει να συμπαρίσταται στον πανανθρώπινο πόνο.

Αυτός, διαπιστώνοντας την παχυλή αγνοία που ευρίσκετο η φυλή μας,πίστευσε ότι εάν κατορθώση να μάθη γράμματα, θα ημπορούσε να οφελήση τον πλησίον του. Έτσι λοιπόν μέσα στην φροντίδα του αυτή, ευρέθησαν τα κατάλληλα εκείνα όργανα που εβοήθησαν σιγά-σιγά στις κλιμακώσεις της παιδείας, να μεταφερθή από την στοιχειώδη παιδεία στην μέση. Και όταν ετελείωσε τις γυμνασιακές του σπουδές, που ήταν περισσότερο ανώτερες από τις σημερινές, εξασκούσε το επάγγελμα του δημοδιδασκάλου στην νήσο Χίο. Περισσότερο επεδίδετο, όχι τόσο στο να μάθη γράμματα τους μικρούς μαθητές, όσο στο να μεταδώση στους χριστιανούς το νόημα της πίστεως, της χριστιανικής μας αγωγής. Εκεί ήτο ο πόθος του.

Αφού διεπίστωσαν οι χριστιανοί της περιφέρειας εκείνης τον πόθο του νέου αυτού μέσα στην παιδεία, εφρόντισαν και τον έστειλαν να προχωρήση σε πανεπιστημιακές σπουδές. Και αφού ετελείωσε, εξεδηλώνετο με τον τρόπο αυτό η πεποίθησί του, ότι ήθελε οπωσδήποτε να πληρώση την γεμάτη χριστιανική αγάπη καρδιά του και να ημπορέση να μεταδώση με όλες του τις δυνάμεις στον συνάνθρωπο του τα μέσα της σωτηρίας, της σωστής πίστεως και του βιωματισμού. Αυτό ενόμιζε, ότι θα ημπορούσε να το πετύχη δια της μαθήσεως και του λόγου. Έτσι η νεανική του τότε και αγνή ψυχή επέστρεψε, ότι αυτό το εργαλείο της χρειαζόταν. Γι' αυτό και επεδόθη μέσα στην έκτασι της παιδείας.

Όταν στο Πανεπιστήμιο ετελείωσε την Θεολογία, όπως επιθυμούσε, εγύρισε κατ' ευθεία προς την Εκκλησία. Προσελήφθη από το Πατριαρχείο Αλεξανδρείας όπου έγινε Επίσκοπος μιας Μητροπόλεως, της λεγομένης Πενταπόλεως. Και η μεγάλη του δράσι ήταν ότι δεν υπεχώρησε ούτε στο παραμικρό, αλλά όλες του τις δυνάμεις τις διέθετε συνεχώς στο στήριγμα της Εκκλησίας. Εφρόντισε ακόμα και τους ναούς να **καλλωπίση**, είτε με αγιογραφίες, είτε με τα υπόλοιπα τελετουργικά και λειτουργικά μέσα που τους εχρειάζοντο, ούτος ώστε με αυτό τον τρόπο να ελκύωνται περισσότερο οι πιστοί και να καταρτίζονται.

Αλλά εδώ ακριβώς απεδείχθη ένα γεγονός· ότι μόνο η προσφορά της προσπάθειας και μόνο το εργαλείο της μαθήσεως, τα οποία διέθετε τότε, δεν ήταν ικανά να ολοκληρώσουν τον πόθο της φλεγόμενης προς το Θεό καρδιάς του. Αναζητούσε συνεχώς να εύρη αυτό τον τρόπο, τον οποίο επέστρεψε μεν ότι υπάρχει, αλλά δεν τον κατείχε, ούτε στον ζήλο τον θερμό, ούτε στην μάθησι. **Κάπου άλλου ήτο.** Βλέποντας τις ατασθαλίες των ανθρώπων και την σύγκρουσι της εξουσίας και τον υπέρμετρο εναντίο του φθόνο που έφθασε μέχρι διωγμού, φεύγει από την

επισκοπική του θέσι και επιδίδεται περισσότερο μέσα στην προσπάθεια του αυτή, την οποία συνεχίζει στο να οφελήση τον συνάνθρωπο του.

Διωκόμενος ήλθε στην Ελλάδα. Άρχισε ως ιεροκήρυξ από τον άμβωνα, συγγραφών και εκφωνών πύρινους λόγους περί μετανοίας. Ερμήνευε τα δόγματα και γενικά ολόκληρο την εκκλησιαστική μας παράδοσι. Και εις αυτό τον τομέα επέδειξε ολόκληρο τον ζήλο του, πιστεύοντας ότι μέσω αυτού του τρόπου θα εύρισκε αυτό το οποίο περιείχε μέσα στην δίψα της αναζητήσεως του. **Εζητούσε** να εύρη κάτι, που και αυτός ο ίδιος να ολοκληρωθή και μέσω εκείνου να επιτύχη ολόκληρο την αποστολή του. Έπειτα υπηρέτησε μέσα στην εκκλησιαστική εκπαίδευσι και συγκεκριμένα στην **Ριζάρειο** σχολή. Προσέφερε πολλούς καρπούς, όπως ήδη αναφέρουν και ζωντανά πρόσωπα, που υπήρξαν μαθηταί του. Ο ζήλος του, η ευσέβεια του δεν εμειώθη ούτε εις αυτό το σημείο· όμως δεν συνήντησε το μυστικό εκείνο το οποίο **αναζητούσε** η ψυχή του. Ούτε ως ιεροκήρυξ, ούτε ως υπεύθυνος της Ριζαρείου Σχολής επλήρωσε αυτό τον πόθο. Και τότε άλλαξε πάλι, αναζητώντας συνεχώς τους καταλλήλους εκείνους τρόπους που θα ολοκληρωνόταν και αυτός ως προσωπικότης, αλλά και θα ημπορούσε να μεταδώση και στον πλησίον του εξ ολοκλήρου πλέον αυτό το οποίο εχρειάζετο.

Και τότε επίστευσε στις πατερικές γραμμές, ότι αυτό θα το επετύγχανε δια της απολύτου συνεργασίας της Χάριτος. Θα μου πείτε έως τότε δεν υπήρχε μαζί του η Χάρις; Ασφαλώς υπήρχε. Δεν υπάρχει χριστιανός πιστός που να μην έχη μαζί του την Θεία Χάρι. Όμως δεν είχε ακόμη εκείνη την Χάρι, την οποία οι Πατέρες μας ακριβώς επέτυχαν στο τέρμα της αγωνιστικής τους ζωής· εκείνη η οποία πηγάζει από την πράξι και οδηγεί τον άνθρωπο στην θεωρία, στον τέλειο βαθμό του αγιασμού, στο πλήρωμα της Θείας επαγγελίας που είναι η υιοθεσία.

Τότε εγκατέλειψε πλέον όλες τις προσπάθειες αυτές και αποσύρθηκε στην ησυχία. Ιδού πάλι ο θρίαμβος της πατερικής μας παραδόσεως. Ο φλογερός ρήτωρ, ο επιτυχής ιεράρχης, ο άριστος συγγραφεύς, διεπίστωσε ότι δια της ησυχίας θα έφθανε από την πράξι στην θεωρία, αλλά τον εμπόδιζε ο τρόπος εκείνος του κοινωνισμού. Έτσι απεσύρθη στην ησυχία και εκεί ίδρυσε μικρό μονήδριο, στο οποίο έγινε και πατήρ και προστάτης των μοναζουσών. Μαζί με αυτές, εξασκώντας την ησυχία και εφαρμόζοντας απόλυτα το πατερικό πνεύμα της μοναστικής μας ιδιότητος, επέτυχε το πλήρωμα και ολοκληρώθηκε σαν προσωπικότης.

Εδώ όμως χρειάζεται μια διευκρίνησι. Όπως είπα και πριν, δεν του έλειπε το εφόδιο της εισόδου προς τον αγιασμό και το ευρήκε τότε μόνο. Το κρατούσε, το συνέχιζε. Αλλά εκεί το **ολοκλήρωσε. Μέσα λοιπόν στην ησυχία ολοκλήρωσε την προσωπικότητά του· επέτυχε τον θρίαμβο του αγιασμού· έγινε φωστήρας τέλειος· ετέθη επί την λυχνία και έκτοτε και μέχρι της συντέλειας θα είναι ο πραγματικός λύχνος της σημερινής μας Εκκλησίας,**

το παρήγορο σημείο όλων των πιστών, ο θρίαμβος της Ορθοδοξίας. Εκεί είναι το πλήρωμα της ολοκλήρωσής του.

Πέρασε όλα τα στάδια της κοινωνικότητας της Εκκλησίας. Εις όλα προσέφερε και επέτυχε. Το πλήρωμά του όμως, το επέτυχε μέσα στην πραγματική ησυχία, όπου η πατερική μας παράδοσι ευρίσκει το θρίαμβο της. Και ακριβώς εδώ ευρίσκομε τον Άγιο Νεκτάριο ως **μοναχό**. Χωρίς να υστερηθή της Ιεραρχικής του αξίας και όλης της προσφοράς του, με το πλήρωμα της αγάπης του προς τους πιστούς, ολοκληρώθηκε μέσα στην ησυχία σαν ησυχαστής μοναχός. Βλέπετε λοιπόν την συνέχεια της πατερικής μας παραδόσεως; Υπάρχουν πολλά περιστατικά που δεν εσχολίασα, τα οποία πραγματοποιήθηκαν κατά την διάρκεια της ησυχαστικής του ζωής, στους αγώνες που έκανε στο κελλί του, αγωνιζόμενος με τους λογισμούς, με τους δαίμονες, με τα πάθη και με την ευχή.

Θα αναφέρω ένα ελάχιστο που ενθυμούμαι, από την επαφή του με τον αείμνηστο π. Ιωακείμ Σπετσιέρη, που τον πρόφθασε πολύ καλά και ήταν και φίλοι. Όταν ερωτούσε ο π. Ιωακείμ τον Άγιο Νεκτάριο για το θέμα της ευχής, του έλεγε: «**π. Ιωακείμ, όταν λες την ευχή να συγκλονίζεσαι ολόκληρος. Να βγαίνει η ευχή μέσα από την καρδιά σου, να μην την λες μόνο με τα χείλη**». που αυτό ήταν το απαύγασμα της εσωτερικής του καταστάσεως στο πώς αυτός εβιούσε την εσωστρέφεια, την **νήψι** και την ευχή, την οποία ολοκλήρωσε μέσα στην ησυχαστική του περίοδο σαν Νεκτάριος μοναχός. Βλέπετε πόσο χρήσιμος, πόσο τελεία και πόσο βεβαία είναι η ιδική μας αγωγή, και πώς την παρέδωσαν οι **Πατέρες** εις εμάς τόσο εξονυχιστικά και λεπτομερώς οργανωμένη, καθορισμένη, εσφραγισμένη και επιτυχή; Λοιπόν τώρα με θάρρος περισσότερο στην ζωή μας αυτή, τίποτε να μην μας λείψη. Με τα παραδείγματα των παλαιότερων αλλά και των προσφάτων, οι οποίοι μέσα εις αυτή την ζωή επέτυχαν το πλήρωμα τους, **θα συνεχίσουμε και εμείς** με πολύ θάρρος και ελπίδα στον Χριστό μας, έχοντας σαν άγκυρα βεβαιότητας την πρεσβεία του μεγάλου αυτού αγίου.

Αυτά θα σας ενθύμιζα, που είναι για μας καύχημα. Έχοντας παρησία στην πρεσβεία των Αγίων μας και ατενίζοντες στην πατρική τους στοργή, πιστεύομε ότι θα συνδράμουν την ευτέλειά μας και θα μας βοηθήσουν να επιτύχωμε.

Γιατί ο Πανάγαθος Δεσπότης μας, που εκάλεσε και εμάς όπως και αυτούς, δεν έχει κάνει λάθος στην απόφασί της αγαθότητός Του. Οποσδήποτε θα δώση και εις εμάς το βραβείο της επιτυχίας.

αμήν

Οι δύο πόλοι της πνευματικής ζωής

(Μνήμη Αγίου Ιωάννου τον Ελεήμονος)

Εορτάζει η Εκκλησία μας σήμερα την μνήμη του Αγίου Ιωάννου του Ελεήμονος, Πατριάρχου Αλεξανδρείας. Ο Άγιος Ιωάννης κατήγετο από την Κύπρο. Υπήρξε τέκνο ευσεβών και πλουσίων γονέων. Αν και ανετράφη μέσα στην άνεση, έστρεψε όλη του την διάθεση και προσοχή στην ευσέβεια. Διαβλέποντας η Θεία Χάρις μέσα στην αγνή ψυχή του, ότι θα απέδιδε πολύ πνευματικό καρπό στο μέλλον, τον προώρισε και τον ανεβίβασε στον θρόνο του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας, πού ήκμαζε τότε. Στον βίο του αναφέρεται ένα σύμβολο, πού έδειξε η Χάρις για την μέλλουσα του διαγωγή. Είδε στον ύπνο του μια ωραία κόρη στεφανωμένη με κλάδο ελαίας, η οποία του είπε: «*Εγώ είμαι η πρώτη θυγάτηρ του βασιλέως. Αν με αγαπήσης, έχω την δύναμι να σε οδηγήσω εις αυτόν*». Ο Άγιος συνεπέρανε ότι αυτή ήτο η Χάρις της **συμπαθείας** και της **ελεημοσύνης**.

Πράγματι. Το κεντρικώτερο σημείο πού ευρίσκεται μέσα στην θεοπρεπή μεγαλωσύνη, είναι η συμπάθεια. Αυτή εκίνησε τρόπον τινά τον Θεό να δημιουργήση τον κόσμο εκ του μηδενός. Αλλά και όταν εχρεωκόπησε ο κόσμος με την ιδική του απροσεξία, και εγκατέλειψε την ισορροπία, πάλι από συμπάθεια και ελεημοσύνη έκανε την «κένωσί» Του ο Θεός Λόγος. Επεδήμησε στον κόσμο αυτό, εφόρεσε την ιδική μας «πτώχεια» και ενεκάλεσε στην ισορροπία την διασαλευθείσα κτίσι. Μονογενής θυγάτηρ του Θεού, η ελεημοσύνη. Αυτή, δια να επανέλθωμε στον βίο του Αγίου, προεκάλεσε τον νέο τότε και του είπε: «*Εάν με αγαπήσης, εγώ θα σε οδηγήσω στον βασιλέα, διότι έχω πολλή παρρησία εις αυτόν*». Όταν προεχειρίσθη Πατριάρχης Αλεξανδρείας, η πόλι, αλλά και ολόκληρη η περιοχή της δικαιοδοσίας του είχε υποστεί πολλές δοκιμασίες, διότι ήταν η περίοδος πού άρχισε να εξαπλώνεται το Ισλάμ. Άρχισαν επιδρομές στα μέρη εκείνα, πού επίεζαν τον χριστιανικό κόσμο. Προστέθηκαν εις αυτά και διάφορες θεομηνίες, όπως ανομβρίες, πού προκαλούσαν φτώχεια, πείνα και δυστυχία. Η περιοχή ήταν καταδικασμένη, επειδή ο Νείλος ποταμός δεν πλημμύριζε, λόγω της ανομβρίας των χωρών όπου ευρίσκοντο οι πηγές του. Και μέσα εις αυτές τις συμφορές, οι χριστιανοί εζητούσαν καταφύγιο, ελεημοσύνη, τροφή και συμπάραστασι στην μεγάλη πόλι της Αλεξανδρείας. Τότε ο Άγιος Ιωάννης, πού ήταν ο κατάλληλος άνθρωπος στην κατάλληλη στιγμή και θέσι, επέδειξε τις διαθέσεις της ψυχής του. Εφάνέρωσε την πολλή **συμπάθεια** πού είχε. Τότε η Εκκλησία ήταν ανεξάρτητη οικονομικά. Είχε πόρους ιδικούς της και δεν είχε ανάγκη συμπαραστάσεως της πολιτείας. Σε δύσκολες μέρες ημπορούσε να κυβέρνηση τον λαό. Δημιουργούσε νοσοκομεία, θεραπευτήρια, εκπαιδευτήρια και πρακτικά εβοηθούσε τους ανθρώπους. Σ' εκείνες τις ημέρες έδειξε τόσο πολύ την αμίμητη ελεημοσύνη του ο Άγιος, ώστε δικαίως ωνομάσθη «**Ελεήμων**». Τον μεν

βίο του ημπορεί να μελετήσει ο καθένας μας· εκείνο όμως πού θέλομε να τονίσωμε και πού είναι ωφέλιμο για μας» είναι ο ακριβής τρόπος της συμπάθειας προς τον πλησίον, πού είναι ο ένας πόλος του προορισμού του ανθρώπου.

Δύο είναι οι πόλοι στους οποίους κινείται ο άνθρωπος σαν ένα τέλειο και λογικό όν. Ο μεν ένας είναι το να αγαπήση **τον Θεό «εξ όλης ψυχής, εξ όλης ισχύος, εξ όλης καρδιάς»** και ο δεύτερος να αγαπήση **«τον πλησίον ως εαυτόν»**. Εάν επιτύχη το πρώτο, οπωσδήποτε θα επιτύχη και το δεύτερο.

Πώς θα κινηθή ο άνθρωπος για να αγαπήση «Κύριον τον Θεόν του;

Για να αγαπήση κανείς τον Θεό και να Τον λατρεύση, πρέπει να Τον πιστεύση σωστά. Για να Τον πιστεύση σωστά, πρέπει να Τον γνωρίση. Προηγείται εδώ η εισαγωγική γνώσι. Η εισαγωγική γνώσι, γεννά την εισαγωγική πίστι. Αν η εισαγωγική γνώσι δεν διαφθαρή από επιδράσεις ξένων θεωριών, αυτομάτως γεννά την πίστι. **Διότι η πίστι είναι υπόστασι ψυχική.** Δεν είναι επινόησι, όπως προσπαθούν να μας αποπλανήσουν οι διάφοροι υλιστές σήμερα. Η πίστι είναι υπόστασι του πνευματικού κόσμου. Είναι συμφυής της πνευματικότητας των λογικών όντων.

Όταν ο νους είναι υγιής, ο άνθρωπος δεν ημπορεί παρά να πιστεύση, να παραδεχθή, ότι δεν είναι δυνατό να υπάρχει αυτή η αρμονία στο σύμπαν, χωρίς να υπάρχει κάποια δύναμι, κάποια εξουσία, η οποία έχει βάλει στην γραμμή όλα αυτά και τα προνοεί. Σύμφωνα με τους κανόνες της φυσικής, τίποτε δεν είναι αυθύπαρκτο. Παρά τις τόσες έρευνες και παρά το πείσμα της απιστίας, δεν απεδείχθη το αντίθετο.

Με την εισαγωγική πίστι αρχίζει κανείς να πιστεύη, ότι πραγματικά υπάρχει Θεός. Το θέμα της πραγματικής πίστεως λύνεται με την αποκάλυψη. Εμείς σήμερα, δεν έχομε ανάγκη να ψηλαφίσωμε, να ανακαλύψωμε τον Θεό. Με την «κένωσι» του Θεού Λόγου, με την παρουσία του ενός προσώπου της Μακαρίας Τριάδος, εισερχόμεθα μέσα στην πίστι αυτή πού παραδίδει η Εκκλησία μας, το κέντρο της Αποκαλύψεως. Διότι εμείς δεν ενδιαφερόμεθα να μάθωμε εάν υπάρχει Θεός, αλλά αποβλέπομε στο να ρυθμίσωμε τις σχέσεις μας μαζί Του.

Εμείς, ως μεταπτωτικοί άνθρωποι, δεν ημπορούμε να υπάρξωμε χωρίς την παρουσία του Θεού. Υποκείμενοι τώρα μέσα στον θάνατο, τη φθορά, την ροή, τον πόνο και τόν όλεθρο, πρέπει να ελευθερωθούμε από αυτά. Καμμία δύναμι δεν ημπορεί να μας ελευθέρωση εκτός από τον Θεό. Χωρίς την μυστηριώδη παρουσία της προνοίας Του, δεν ημπορούμε να υπάρξωμε, ούτε εμείς, ούτε κανένα στοιχείο. Έχομε ανάγκη της προσωπικής μας σωτηρίας, διότι το φάσμα του θανάτου επικρεμμάται επάνω μας. Δεν ημπορούμε να απαλλαγούμε από αυτό. Αγόμεθα μέσα στον μύλο του θανάτου προς καταστροφή και απώλεια. Πρέπει οπωσδήποτε να απαλλαγούμε. Για να γίνη αυτό, πρέπει να έχωμε σχέσεις με

Αυτόν, πού είναι η απόλυτη Αυτοζωία. Μόνο η απόλυτη αυτοζωία ημπορεί να καταργή τον θάνατο και να ελευθερώνη δυναμικά όσους καταφεύγουν εις Αυτόν. Τότε, μεταφερόμεθα από την εισαγωγική πίστι στην πίστι της θεωρίας. Στην πραγματική πίστι πού σημαίνει υποταγή στο Θείο θέλημα. Εμείς είμεθα έτοιμοι να προσφέρωμε ό,τι θέλει ο Θεός. Αυτή η υποταγή στο Θείο θέλημα, είναι αυτό πού περικλείεται στην εντολή «αγαπήσεις Κύριον τον Θεόν σου εξ όλης ψυχής, εξ όλης καρδίας, εξ όλης διανοίας».

Με την υποταγή στον Θεό, εφαρμόζομε την αγάπη μας πρακτικά. **Η υποταγή είναι το όργανο της αγάπης.** Αγάπη αφηρημένη δεν είναι δυνατό να υπάρξη. Η αγάπη είναι συγκεκριμένη. Πώς θα μεταδώσης πρακτική αγάπη εάν δεν κινηθής να υπηρετήσης αυτόν πού λέγεις ότι αγαπάς; Αφού λοιπόν πιστεύσης στον Θεό θα εφαρμόσης και αυτά πού ζητά από σένα, με όλη σου την ψυχή. Όχι «κατ' οφθαλμό-δουλεία» αλλά εκ προθέσεως ολοκλήρου. Αποδεικνύοντας ότι εξ ολοκλήρου αγαπάμε τον Θεό και προτιμούμε Αυτόν και το θέλημα Του, περισσότερο και από την ιδική μας ζωή, πείθομε τον Θεό και έρχεται και ενώνεται μαζί μας. Γίνεται η πραγματική ένωσι Θεού και ανθρώπου, αυτό πού ονομάζομε «Θεανθρωπισμό», που με την παρουσία Του ο Θεός Λόγος μας edίδαξε πρακτικά. Και όταν εμείς δώσωμε στον Θεό ότι υπάρχει μέσα στο περιθώριο της αγάπης μας, τότε και Αυτός δίδει ότι έχει προς εμάς. Την ιδική Του αγάπη, τις ιδικές Του υποσχέσεις. Εφαρμόζεται αυτό που λέγει ο Ιησούς μας. «Εκείνος εστί ο αγαπών με, ο έχων τας εντολάς μου και τηρών αυτάς» και τότε «ο αγαπών με αγαπηθήσεται υπό του Πατρός μου και εγώ και ο Πατήρ ελευσόμεθα και μονήν παρ' αυτό ποιήσομεν». Ο άνθρωπος **μετέχει**, όταν φθάση εις αυτή την θέσι, στις **Θείες ιδιότητες**. Συμβαίνει ότι και με το σίδερο πού το βάζομε μέσα στην φωτιά. Γίνεται και αυτό φωτιά. Κοκκινίζει και παίρνει όλες τις ιδιότητες της φωτιάς, χωρίς να αλλάξη. Μένει σίδερο, αλλά καίει και φωτίζει όπως η φωτιά. Το ίδιο συμβαίνει με τον άνθρωπο πού επήρε τις Θείες ιδιότητες. Γίνεται όλος αγάπη και τότε αγαπά «τον πλησίον ως εαυτόν». Δεν ζή για τον εαυτό του. Γίνεται ακριβώς αυτό πού λέγει ο **Απόστολος Παύλος**. «Έκαστος τω πλησίω αρεσκέτω εις το αγαθόν προς οικοδομήν». Και ο **Ιωάννης** λέγει ένα τολμηρότερο. «Τας ψυχάς ημών οφείλομεν υπέρ των αδελφών ημών τιθέναι». Εις αυτή την θέσι, εις αυτή την κληρονομιά έφθασαν οι Πατέρες μας και αφού κατά μονάς κατόρθωσαν να αγαπήσουν τον Θεό, εξ όλης ψυχής, εξ όλης καρδίας, εξ όλης διανοίας και edέχθησαν τις Θείες ενέργειες, εστράφησαν ύστερα σε μας τους ασθενείς και αδυνάτους, μεταδίδοντας όλη την συμπάθεια και αγάπη πού τους έδωσε ο Θεός. Ο **Άγιος Ιωάννης ο Ελεήμων** είναι ένας εξ αυτών των τόσων πολλών πού η Εκκλησία μας πλουτεί. Με τις πρεσβείες του εύχομαι να ξεκινήσωμε με καλή πρόθεσι, αγαπώντας πρώτα τον Θεό και μετά τον πλησίον μας.

Αμήν

Έλεγχος λογισμών και φυλακή αισθήσεων

(Μνήμη Αγίου Σάββα του Ηγιασμένου)

Σήμερα πανηγυρίζει ένας εκ των γιγάντων της μοναστικής μας πολιτείας, ο Μέγας Σάββας, πού εδώ στο Άγιο Όρος δεν είναι και τόσο πολύ γνωστός. Αυτός ο μεγάλος φωστήρας, είναι για μας η μεγαλύτερη παρηγοριά. Στο πρόσωπο του ευρίσκαμε τούς κεντρικότερους παράγοντες της μοναχικής μας ιδιότητας. Μερικούς από αυτούς θα αναφέρωμε.

Εξεκίνησε μικρό παιδί αγαπήσας εξ ολοκλήρου τον Θεό. Εφήρμοσε το προφητικό, Μακάριος ος αίρει ζυγόν εκ νεότητος αυτού. Οι γονείς του παρ' όλο πού ήταν ευκατάστατοι, δεν τον εμπόδισαν να ακολουθήση τον μοναχισμό. Ήλθε στα μέρη της ανατολής ως μοναχός. Εκράτησε την παιδαγωγία της νεαρής δοκιμαστικής ζωής άριστα, έως ότου κατέληξε στην Παλαιστίνη και προσελήφθη στην Λαύρα του Αγίου Ευθυμίου και υπό την πρόνοια των μεγάλων Πατέρων πού ήκμαζαν τότε στην ανατολή, ανεδείχθη όχι μόνο τέλειος μοναχός, αλλά και ένας μεγάλος αναμορφωτής του μοναχισμού.

Μέχρι των ημερών του, το οργανωμένο σύστημα του μοναχισμού ήταν άγνωστο στην Παλαιστίνη. Ήτο γνωστό στα μέρη της Αιγύπτου, στους Ταβερνησιώτας, όπως ελέγοντο οι μοναχοί του Αγίου Παχωμίου. Σε αυτόν παρεδόθη, εξ αποκαλύψεως δια παρουσίας Αγγέλου, ο οργανωμένος μοναχισμός. Στα κοινόβια αυτά που ωνομάζοντο Λαύραι, είχαν κοινό ταμείο, κοινή ακολουθία και εξάρτησι από τους πνευματικούς πατέρες υπήρχε μόνο ελευθερία και ιδιαιτερότητα στην ασκητικότητα. Είχαν ευλογία οι μοναχοί από τους πνευματικούς ηγέτες να αγωνίζονται κάθε ένας όσο ημπορούσε.

Επειδή ήτο νεαρός ο Όσιος Σάββας, τον έβαλε ο Μ. Ευθύμιος μεταξύ των νέων. Είχε δε ως παιδαγωγό των νέων, ένα σεβάσμιο γέροντα, τον Αββά Θεόκτιστο. Στο πρόσωπο του νεαρού Σάββα απεδείχθη το γνήσιο της φιλοθεΐας. Πόσο θαυμάσιο είναι το να ξεκινά κάποιος από τα σπάργανά του, από την νεαρωτάτη ηλικία, αγαπώντας τον Θεό και αφιερώνοντας τον εαυτό του εις Αυτόν. Βλέπομε στον Άγιο Σάββα το απόλυτο της υποταγής και εξαρτήσεως και ιδιαίτερα την αγάπη και την φιλαλληλία του. Μέσα στην βιογραφία του αναφέρεται, ότι εκινδύνευσε ο ίδιος από την αγάπη προς τον πλησίον. Κάποτε ο αρτοποιός του μοναστηριού σε καιρό χειμώνας, άπλωσε τα βρεγμένα ενδύματά του στο βάθος του ζεστού φούρνου για να στεγνώσουν, διότι δεν φαινόταν καθόλου ήλιος. Εκεί τα εξέχασε. Μετά από μία ημέρα πού έλειψε το ψωμί, μερικοί Πατέρες επήραν ευλογία και άρχισαν να εργάζονται στο φούρνο. Μαζί με αυτούς ήταν και ο Άγιος Σάββας. Ο αρτοποιός

επήρε είδησι από τον καπνό και ενεθυμήθη τα ρούχα του. Εταράχθη τότε και ανησύχησε και εθλίβετο, διότι η φλόγα ήταν μεγάλη και είχε αρκετά ζεσταθή ο φούρνος, και κανείς από τους μεγάλους δεν ετόλμησε να μπη μέσα διότι θα εκαίετο. Βλέποντας ο νεαρώτατος Σάββας την θλίψη του αδελφού, ώρμησε μέσα στην φλόγα, για την φιλαδελφεία πού είχε, και άρπαξε τα φορέματα χωρίς να καή ούτε αυτός, ούτε εκείνα. Ενίκησε η πυρά της πραγματικής αγάπης, την αισθητή πυρά.

Πριν όμως από αυτό το κατόρθωμα, έκανε ένα άλλο μεγαλύτερο άθλο. Παρά το νεαρό της ηλικίας του, είχε μπει στο νόημα του πνευματικού νόμου. Εγνώριζε ότι προτού γίνει μια πράξι, προηγείται η διανοητική της συγκατάθεσι. Εάν αυτή δεν προηγηθή, είναι αδύνατο να γίνη η πράξι. Κάποτε ευρίσκετο στον κήπο του μοναστηρίου και ηργάζετο. Του ήλθε η επιθυμία να φάγη ένα ωραίο μήλο. Η επιθυμία τον ωδήγησε να το κόψη. Είπε αμέσως η εύλογη πρόφασι: Δεν είναι κακό να το φάγω αφού εργάζομαι εδώ». Το εσκούπισε και το έφερε στο στόμα του. Τότε εξύπνησε ο αθλητής- ενεθυμήθη - όπως είχε συνήθεια να ελέγχη τις πράξεις του - και εσταμάτησε και είπε: Πώς θα το φάγω τώρα αυτό; Εάν το φάγω δεν είναι λαθροφαγία; Πώς μου ξέφυγε και έφθασα σε τέτοια συγκατάθεσι; Πώς δεν το εκατάλαβα από την πρώτη προσβολή του λογισμού της επιθυμίας, πού μου είπε κόψε το και φάγε; Γιατί δεν αντέδρασα από τότε; Αυτό είναι ήττα για μένα. Δεν πρέπει να επαναληφθή, διότι αν γίνη και δευτέρα και τρίτη φορά να νικώμαι από τις ευλογοφανείς προφάσεις, εγώ δεν θα γίνω μοναχός. Και για κανόνα μήπως και εξαπατηθώ, δεν θα φάω μήλο στον αιώνα. Το έρριψε κάτω, και το επάτησε και μαζί με αυτό, επάτησε και τον δράκοντα της επιθυμίας και δεν ηττήθη από την φιλαυτία και την φιληδονία. Και όπως η παράδοσι αναφέρει, δεν έφαγε ξανά μήλο, ενθυμούμενος την μικρή αυτή υποχώρησι έναντι της επιθυμίας.

Παρ' όλο το νεαρό της ηλικίας του, εμπήκε στο σωστό νόημα του τι σημαίνει μοναχός, τι σημαίνει πνευματικός άνθρωπος, και πώς ημπορή να γίνη πνευματικός εάν ελέγχη τις προφάσεις μέσω των οποίων προσβάλλει ο λογισμός και απατά τον άνθρωπο. Διότι ποτέ η αμαρτία δεν παρουσιάζεται γυμνή, να πή στον άνθρωπο, «αμάρτησε». Τέτοιο πράγμα δεν γίνεται. Ο διάβολος είναι πονηρός. Ενεργεί σαν τον ψαρά, ο οποίος κρύβει το αγκίστρι κάτω από το δόλωμα. Το ψάρι αγνοώντας ότι είναι αγκίστρι, βλέποντας μόνο την τροφή, απατάται, το καταπίνει και έρχεται ο θάνατος. Μας edίδαξε με αυτό ο Μέγας φωστήρ, ότι δεν πρέπει ο μοναχός να κινήται σε πράξι, εάν προηγουμένως δεν την ελέγξη. Κάθε πρόφασι, η οποία μας παρακινεί σε κάτι, πρέπει να ελέγχεται. Στην Παλαιά Διαθήκη, ο Ιησούς του Ναυή, όταν συνήντησε κάποιον άγνωστο τον ερώτησε Ημέτερος ει ή των υπεναντίων; Ακριβώς έτσι θα κάνωμε και εμείς. Όταν ο μοναχός δέχεται λογισμό, να συμπεριφερθή κατά τον ίδιο τρόπο· ημέτερος ει ή των υπεναντίων; και τότε αποκαλύπτεται. Ή θα δραπετεύση αμέσως να κρυβή, ή θα εξαναγκασθή να πη ότι ξεκινά εν ονόματι αυτού του πάθους, ή εκείνης της επιθυμίας.

Ευρίσκομε και δεύτερο παράδειγμα ακριβείας του ελέγχου των λογισμών. Κάποτε περιπατούσε με ένα μαθητή του στον δρόμο από την Ιεριχώ προς τον Ιορδάνη. Ο Άγιος τον παρακολουθούσε για να ιδή σε ποιο επίπεδο ευρίσκεται της φυλακής των αισθήσεων.

Στον δρόμο συνήντησαν μια ομάδα κοσμικών, μεταξύ των οποίων ήτο και μια νέα γυναίκα. Ο νέος μοναχός κοίταζε με περιέργεια. Τότε για να τον ελέγξει και να τον αναγκάσει να πη την αλήθεια - διότι πολλές φορές από εντροπή κρύβει κανείς την αλήθεια και λέγει ψέμματα - έκανε το εξής μεθόδευμα. Του είπε: Ποια είναι αυτή η νέα κόρη, πού πέρασε και είναι μονόφθαλμη; Και ο αδελφός του είπε: Όχι, Γέροντα, έχει και τα δυο της μάτια.. Ο Γέροντας απάντησε: Απατήθηκες, παιδί μου, μονόφθαλμη είναι. Εκείνος τον διαβεβαίωσε ότι γνωρίζει πολύ καλά, ότι όχι μόνο δεν είναι μονόφθαλμη αλλά αντίθετα ότι έχει και τα δύο της μάτια. Και είπε ο Γέροντας: Από πού το γνωρίζεις τόσο καλά; Και αυτός απεκρίθη: Εγώ Γέροντα, την πρόσεξα καλά και το είδα. Τότε ο Γέροντας του είπε: Και πού έβαλες μέσα σου το παράγγελμα πού λέγει να μην αφήσης το βλέμμα σου να την περιεργασθή, και να μην συναρπασθούν τα μάτια σου; Όστε λοιπόν, η έγνοια σου είναι να κοιτάς και να περιγράφης τα πρόσωπα και ιδίως των γυναικών; Άλλη φορά μαζί μου δεν θα έλθης, μέχρι να μάθης να συστέλλης τις αισθήσεις σου. Και τον έστειλε στο Καστέλλιο. Αυτό ήταν ένα άλλο μοναστήρι πού το είχαν για σωφρονιστήριο των μοναχών, μέχρις ότου μάθουν να μαζεύουν την γλώσσα τους, να μαζεύουν τα μάτια τους και ότι άλλο, είναι και λέγεται περιέργεια και απροσεξία.

Βλέπετε πόση προσοχή είχαν οι Πατέρες σε αυτά; Από αυτά εξαρτάται η προκοπή ή η πτώσι. Όπως δεν γίνεται κάποια πράξι αν δεν προηγηθή νόημα, δεν υπάρχει και μεγάλη πτώσι αν δεν προηγηθή μικρή. Αν αρχίση ο άνθρωπος να μην κρατάη το στόμα του και συνεχώς ομιλή, ύστερα ξεκινά να λέγη αστεία και μετά αρχίζει να αντιλέγη, δήθεν από μια καλή πρόφασι. Τότε σκληρύνεται και επικρατεί ο θυμός, οπότε αρχίζουν τα πείσματα, οι έριδες και οι συγκρούσεις.

Απομένει σε μας να στρέψωμε την προσοχή μας σε αυτά τα οποία οι Πατέρες μας, με τόση ακρίβεια μας παρέδωσαν. Στην μονή του Αγίου Σάββα, ετέθησαν τα θεμέλια όχι μόνο της μοναστικής ζωής και ιδέας, αλλά ολοκλήρου της εκκλησιαστικής παραδόσεως. Το τυπικό και τελετουργικό της Εκκλησίας, ξεκινά από αυτή την μονή. Σε αυτή ασκήθηκε και ετελειοποιήθη ο Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός, ο οποίος εδημιούργησε την Οκτώηχο, τα μέλη και τους ύμνους της Εκκλησίας μας. Σε αυτή ήκμασε ο Άγιος Κοσμάς, Επίσκοπος Μαΐουμά, αυτός ο μεγάλος μελωδός. Σε αυτή έζησαν οι κατά σάρκα αδελφοί Άγιοι, Θεοφάνης και Θεόδωρος οι Γραπτοί. Από αυτή την μονή μετεφέρθη η παράδοσι και το τυπικό στην Κωνσταντινούπολι και το ετελειοποίησαν οι Στουδίται μοναχοί. Αυτό κατέχει σήμερα το Άγιο Όρος, όπως το μετέφερε ο Άγιος Αθανάσιος, ο ιδρυτής της Μεγίστης Λαύρας.

Αυτά ήθελα να σας υπενθυμίσω και έτσι όλοι μας με προθυμία, να παρακαλέσουμε τον Όσιο Πατέρα μας Σάββα, με τις πρεσβείες και την παρρησία που έχει, να μας ενίσχυση και να μεταφέρει μέσα μας το Πατερικό πνεύμα. Πνεύμα αυταπαρνήσεως, πνεύμα ακριβείας, πνεύμα εσωστρεφείας και φόβου Θεού. Ας επικαλεσθούμε τις ευχές του Μεγάλου αυτού φωστήρα, για να επιτύχουμε και εμείς ανάλογα με το προορισμό μας.

Αμήν

ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΟΥ ΜΑΡΤΥΡΙΟΥ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

(Προοίμιον εορτής Χριστουγέννων και μνήμη Αγίου Διονυσίου της
Ζακύνθου)

Θαυμάσια η Εκκλησία μας προβάλλει ήδη από τα προοίμια των εορτών των Χριστουγέννων, τους Τρεις Παίδας και Δανιήλ τον προφήτη, οι οποίοι, αν και δεν ήσαν μέσα στο δένδρο της γενεαλογίας των προπατόρων του Ιησού, εν τούτοις κατηριθμήθησαν εις αυτό, χάριν της εναρέτου ζωής των, χάριν της φιλοθεΐας των και ιδίως χάριν του δράματός των, πού ευρίσκομε στο βίο τους. Υπήρξαν πραγματικά η αναπαράστασι και η προαπόδειξι του τρόπου, πώς ο Θεός Λόγος θα επιδημήση στον κόσμο. Αλλά γενικά και από την προσωπική τους ζωή, αντλούμε τεράστια παραδείγματα φιλοθεΐας και αυταπαρνήσεως, όπως πολλές φορές ετονίσαμε.

Συνέλεσε να εορτάζεται και ο Άγιος Διονύσιος, ένας εκ των νεωτέρων φωστήρων της εκκλησίας μας, του οποίου το άφθαρτο λείψανο ευρίσκεται στην περιφέρεια των επτανήσων. Και αυτός μας αφήνει από την βιογραφία του άριστα και ενισχυτικά για την ζωή μας παραδείγματα. Ένα δε από τα σπουδαιότερα πού μας προβάλλει είναι το θέμα της αμνησικακίας.

Όπως ενθυμείσθε, όταν ήτο επίσκοπος ο Αγ. Διονύσιος, ένας λαϊκός είχε παρωξυνθή και εσκότωσε τον αδελφό του Αγίου. Τρέχοντας να κρυφθή από την δικαιοσύνη πού τον είχε αντιληφθή, κατέφυγε στο σπίτι του ιδίου του Επισκόπου και εζήτησε άσυλο και στοργή από τον μητροπολίτη, λέγοντάς του. *Εγώ, Δέσποτα, εσκότωσα τον τάδε άρχοντα και τώρα με κυνηγούν θέλω να με προστατεύσης.* Και αυτόν πού εσκότωσε ήταν ο αδελφός του Αγίου. Και έδειξε τόση αμνησικακία και μεγαλοψυχία ο αληθινός αυτός ποιμένας και δεν εφάνη ότι γνωρίζει τον φονευθέντα, αλλά επροστάτευσε τον φονέα, κρύβοντάς τον στην μονή. Και όταν σε λίγο έφθασε η δικαιοσύνη, αρνήθηκε ο Επίσκοπος να ομολογήση ότι εγνώριζε τίποτε περί του φονέως. Αυτό πραγματικά για μας, οι οποίοι αγωνιζόμεθα μέσα στην πρακτική του πώς να καθарίσωμε τον εαυτό μας και να απαλλαγούμε από τα πάθη μας και τον παλιό άνθρωπο, είναι ένα ζωντανό και μεγάλο παράδειγμα, αφού εμείς με την παραμικρή πρόφασι του θύμου εξαγριωνόμεθα και δεν ημπορούμε να συγκρατηθούμε.

Ας επανέλθωμε όμως στο προκείμενο θέμα των μεγάλων προπατόρων του Χριστού μας, όπου εκεί θα βρούμε περισσότερα και λαμπρότερα παραδείγματα αυταπαρνήσεως και ομολογίας, πού ιδίως χαρακτηρίζουν το ιδικό μας βίωμα. Η περιπετειώδης ζωή αυτών των τεσσάρων φωστήρων της Εκκλησίας της

Παραδόσεως, της εκκλησίας του Νόμου, είναι τόσο μεγάλη και ποικίλη, πού δεν μπορεί φυσικά να περιγραφεί από μας τους ευτελείς, αλλά θα δανειστούμε ελάχιστα για παραδειγματισμό.

Ωνομάσθη ο μεν Δανιήλ **ανήρ επιθυμιών**, γιατί ουδέποτε ηττήθη από καμμία επιθυμία. Αυτός κατήγετο από βασιλική οικογένεια και ένεκα της χάριτος πού του έδωσε ο Θεός, έγινε σύμβουλος των διαφόρων κατακτητών και βασιλέων η συνέχεια δε της ζωής του ήτο βασιλική. Ευρισκόμενος στην βασιλική αυτή χλιδή και έχοντας τόση μεγάλη εξουσία, ουδέποτε ηττήθη από κανένα πάθος. Ιδίως στο ζήτημα της ηδονής, τόσο ήτο εγκρατής και τόσο επεβάλλετο στον εαυτό του, ώστε απέκτησε ιδιαιτέρως το χάρισμα να λέγεται ανήρ επιθυμιών. Μαζί με αυτόν ήσαν και τρεις άλλοι Παίδες. Παίδες κατά την γλώσσα του τότε καιρού δεν εσήμαινε παιδιά, ούτε πάλι δούλους. Κατά την τότε συνήθεια των επικρατούντων, edιάλεξαν εκλεκτά παιδιά από τους αιχμαλώτους, τα οποία ανέτρεφαν βασιλικά και αυτά εζούσαν μέσα στα ανάκτορα και ήσαν θεοί πρίγκηπες και είχαν ιδιαίτερη παρρησία και ηγετικές θέσεις στα βασίλεια.

Εις αυτές τις θέσεις ευρίσκοντο οι τρεις σύντροφοι του Δανιήλ. Ο Ανανίας, ο Αζαρίας και ο Μισαήλ οι οποίοι, χάριν της μεγάλης τους ανδρείας και θεοφιλίας, ωνομάσθησαν από τον Ναβουχοδονόσορα, Σεδράχ, Μισάχ και Αβδεναγώ, πού εσήμαινε στην γλώσσα τους, θείες κλήσεις, θείες ιδιότητες. Τότε λοιπόν τους εφθόνησαν οι υπόλοιποι μέσα στην επικράτεια, στην οποία αν και ήσαν ξένοι, είχαν τόση αίγλη και αξία, ώστε ηθέλησαν να τους κακοποιήσουν, αλλά όμως δεν μπορούσαν με κανένα άλλο τρόπο, ει μη να εύρουν κάποια μομφή εναντίον τους, ως παραβάτες των νόμων. Έτσι τους κατήγγειλαν ότι δεν δείχνουν σεβασμό εις όσα εσέβετο ή επικροτούσε ο βασιλεύς και αυτό ήταν μια πρόφασι πού ημπορούσε να τους επιβάλη τιμωρία. Και έτσι ερεθίσαντες τον τύραννο, ο οποίος ήτο κοσμοκράτωρ, οι περί αυτόν αυλοκόλακες τον έπεισαν, ότι οι Σεδράχ, Μισάχ και Αβδεναγώ δεν επροσκυνούσαν τους θεούς τους, ούτε τους ελάτρευαν, αλλά ούτε αυτό τον ίδιο υπελόγιζαν. Ο Ναβουχοδονόσορ τότε, είχε στήσει στην πόλι την εικόνα του, την μορφή του, πού ήταν ένα πανύψηλο άγαλμα, ένας ανδριάντας και διέταξε όλους να προσκυνούν και να προσφέρουν θυμίαμα, σαν να επρόκειτο περί κάποιας θεότητας διότι επίστευε ότι, μετέβη πλέον από την ανθρωπινή στην θεία αξία και ότι, με την παντοδυναμία και ισχύ του κατώρθωσε τα τόσα μεγάλα, με το να καταστρέψη και κατασφάξη τους λαούς.

Έτσι ευρήκαν αυτή την πρόφασι οι εχθροί, γιατί ήξεραν ότι ήτο αδύνατο να προσκυνήσουν αυτοί - σαν γνήσιοι θεοσεβείς Ιουδαίοι - είδωλα και αγάλματα και εικόνες. Κατήγγειλαν λοιπόν τους Τρεις Παίδες επισήμως ότι: Ιδού, κύριε, τώρα στην εορτή την οποία κάνεις, αυτοί οι τρεις, παρ' όλο πού τους έχεις άρχοντας και ηγεμόνας, δεν θα προσκυνήσουν. Τότε τους εκάλεσε ιδιαιτέρως ο βασιλεύς να τους ερωτήσει προσωπικά, ει αληθώς ούτως έχει Σεδράχ, Μισάχ και Αβδεναγώ, ότι τη εικόνη τη χρυσή, ην έστησα εν παιδίω Δεηρά, ου προσκυνείτε, ουδέ τους θεούς μου

λατρεύετε; (Δαν. 3,14). Προσέξατε μόλις αρχίσουν τα σύμβολα, οι σάλπιγγες, τα μουσικά όργανα και οι χορδές να δίδουν το σύνθημα της προσκυνήσεως και εσείς αμέσως να προσκυνήσετε, αλλιώς θα σας ρίξω μέσα στην κάμινο του πυρός, την οποία έχω αναμμένη για να τιμωρήσω τους απειθείς.

Εδώ εφάνη το μεγαλείο εκείνων των ηρωικών ψυχών. Τότε μετά παρρησίας και οι τρεις, οι οποίοι φυσικά δεν ήσαν παίδες, όπως είπα, αλλά μεγάλοι άνδρες, ηγεμόνες, του απήντησαν με υπερηφάνεια, όχι όμως με εγωισμό. Επί του ρήματος τούτου ουκ έχομεν χρεία αποκριθῆναι σοι ω βασιλεύ (Δαν. 3,16).

Έτσι κάθε ευγενής ψυχή αποκρίνεται, όταν κρούουν στην θύρα των αισθήσεών της τα ποικιλόμορφα αίτια της πολύμορφης αμαρτίας. Ανίσταται μεγαλοπρεπώς και φωνάζει, «κάτω τα χέρια. Επί του ρήματος τούτου ουκ έχομεν χρεία αποκριθῆναι σοι, ω βασιλεύ. Έστιν ο Θεός ημών εν τω ουρανώ ος δύναται εξελέσθαι ημάς εκ των χειρών σου» (Δαν. 3,16-17). Αλλά και αν ο Θεός τον οποίο πιστεύομε και πού είναι παντοδύναμος, δεν μας ελευθέρωση από τα ιδικά σου χέρια και από οτιδήποτε άλλο, γνώριζε πώς δεν θα μας κακοφανή πλην όμως σου λέγομε και τούτο, ότι, και αν ακόμη ο Θεός δεν θελήση να μας απαλλάξη από την παρούσα δοκιμασία, γιατί έτσι θέλει Εκείνος, εμείς ούτε την εικόνα σου προσκυνούμε ούτε τους θεούς σου λατρεύομε. Και αν μας απειλής με την κάμινο και με το πυρ, μόνοι μας θα εισέλθωμε, για να καταλάβης ότι οι πραγματικά θεοφιλείς δεν φοβούνται τον θάνατο». Καμμία περίστασι ούτε κανένας παράγων μπορεί να τους αποτρέψη από την φιλοθεΐα και το προς τον Θεό καθήκο τους, εάν όντως είναι ευσεβείς.

Και τότε επλήσθη θύμου και ηλλοιώθη η όψι του και διέταξε να δέσουν ισχυρά τους Σεδράχ, Μισάχ και Αβδεναγώ, με τις σαρβάρες και τις περικνημίδες και με αυτές να πλησιάσουν την βροντώσαν κάμινο, από την οποία εξεχύνετο **σαρανταενιά** πήχες η φλόγα. Και έτσι ατάραχοι προσήλθαν και αυτά πού είπαν τα επραγματοποίησαν χωρίς να φοβηθούν. Δεν εδειλίασαν, αλλά επήγαν με προθυμία και όχι μόνο εδέχθησαν αλλά συνετέλεσαν και οι ίδιοι με το να προχωρήσουν μόνοι τους μέσα στην βροντώσαν κάμινο, πού δεν ημπορούσε να πλησίαση κανείς. Και απέδειξαν πραγματικά ότι δεν προσκυνούν ξένα είδωλα αλλά μόνο τον θείο νόμο, το θείο θέλημα, αυτό πού ανήκει σε κάθε ευσεβή ψυχή.

Ο ίδιος Ναβουχοδονόσορ πού ήταν τότε, είναι και τώρα. Φυσικά, όχι ο ιστορικός εκείνος, αλλά ο νοητός ο οποίος και τότε εις αυτού τον νου ήταν και εν συνεχεία εις όλους τους κακοήθεις και κακούργους μέχρι δε της συντέλειαις, θα είναι μέσα στα όργανα της απείθειας και απώλειαις. Αυτός ο νοητός Ναβουχοδονόσορ και σε μας ακριβώς το ίδιο κάνει τώρα και σε κάθε ευγενή ψυχή, είτε μεμονωμένα, είτε συνολικά.

Συνεχώς μας απειλεί, μας φοβίζει, μας προκαλεί. Ή θα προσκυνήσωμε το εκάστης προφάσεως και αμαρτίας είδωλο, ειδ' άλλως θα εγειρή εναντίον μας πειρασμό.

Αυτό είναι το νόημα. Και εμείς εάν πράγματι είμεθα μαθηταί του Ιησού μας, εάν είμεθα κατά τον Παύλο οι του Χριστού, τότε είμεθα έτοιμοι, ίνα την σάρκα σταυρώσωμεν συν τοις παθήμασι και ταις επιθυμίαις και να μην κλίνωμε γόνυ τω Βάαλ δηλαδή προς την πολύμορφο αμαρτία.

Και κοιτάξετε τα μυστήρια της Χάριτος πώς γίνονται. Επέτρεψε ο Θεός να πειρασθούν. Και όταν τους έρριξαν μέσα στην κάμινο, τότε επαρουσιάσθη η Χάρις. Ενώ μπορούσε και προτύτερα να δείξη την παρουσία της και να φοβήση τους εχθρούς και έτσι να απαλλαγούν από την ατιμία οι πραγματικοί δούλοι του Θεού. Όμως δεν το έκανε, ακριβώς για να αποδείξη ότι η υπερβολή της δυνάμεως εκ Θεού εστί και ουκ εξ ημών (Β' Κορ. 4,7).

Επέτρεψε να εισέλθουν στην κάμινο για να αποδειχθή η ομολογία τους και τότε να παρουσιασθή για να τους σώση και να τους μεγαλύνη. Τότε και στους τρεις λύθηκαν τα δεσμά και άρχισαν να περιπατούν μέσα στην κάμινο, και η βροντώσα φλόγα έγινε ως δρόσος. Και άρχισαν εκεί μέσα να εξομολογούνται* και να ψάλλουν.

Και πάλι δεύτερο θαύμα, του πρώτου μεγαλύτερο. Μέσα στην αισθητή παρουσία της Χάριτος όντες οι δίκαιοι, δεν υπερηφανεύθησαν, αλλά με βάθος ταπεινοφροσύνης εξομολογούντο στον Θεό και έλεγαν. Πανάγαθε, αυτό πού επάθαμε μας άξιζε, γιατί και εμείς και οι πατέρες μας δεν εφυλάξαμε τον νόμο Σου και δικαίως τώρα μας παρέδωσες εις έθνη άπιστα και εις βάρβαρο και αποστάτη άνθρωπο και δικαίως παθαίναμε τις ατιμίες αυτές για τις ιδικές μας αμαρτίες. Και Συ δίκαιος ει, και δικαιοσύνην ηγάπησας, ευθύτητας οίδε το πρόσωπον Σου.

Κοιτάξετε βάθος ταπεινώσεως. Και ύστερα, ενώ έβλεπαν ότι δεν τους κατακυριεύει το πυρ, αυτοί επιζητούσαν να καούν και έλεγαν, προσδεχθείμεν ενώπιόν Σου ως θυσία και έστω η θυσία ημών ως αρνών μυρίων. Άφησέ μας να καούμε και πες ότι τα τόσα και τόσα αρνιά και σφάγια πού έπρεπε να θυσιάσουν οι πατέρες μας για Σένα και τα εγκατέλειψαν από ασέβεια και ραθυμία, άφησε εμάς να ψηθούμε και δέξου την ιδική μας θυσία και εξιλέωσε τους προγόνους μας και ελευθέρωσε την φυλή μας.

Κοιτάξετε μεγαλείο. Τους απαλλάσει η Χάρις και αυτοί δεν θέλουν να λυτρωθούν, αλλά θέλουν να καούν και να γίνη η θυσία τους ελευθερία της φυλής. Βλέπετε τις υγιείς ψυχές; Βλέπετε ανδρεία, βλέπετε φιλοθεΐα; Βλέπετε θέωσι; Όπως ο Θεός είναι πάντοτε ευσπλαχνία, πάντοτε παναγαθότης, πάντοτε φιλανθρωπία, έτσι και οι κατά μέθεξι θεωμένες ψυχές επιθυμούν αυτές οι ίδιες να φθαρούν, για να ζήσουν αντί αυτών οι άλλοι.

Αυτός είναι ο τέλειος όρος της αγάπης για τον οποίο και εμείς επειγόμεθα. Και αυτό απαίτησε ο Ιησούς μας, όταν μας είπε εντολήν καινήν δίδωμι υμίν, ίνα

αγαπάτε αλλήλους (Ιωάν. 13,34) και εν τούτω γνώσονται ότι εμοί μαθηταί εστέ, εάν αγάπην έχητε εν αλλήλοις (Ιωάν. 13,35).

Και αυτό θα το κατορθώσωμε, εάν αρχίσωμε από τα μικρά προοίμια, ούτως ώστε να ανεχώμεθα τον βαρύ λόγο του άλλου, να ανεχώμεθα το σκώμμα του, ακόμα και την αφροσύνη του. Και σιγά-σιγά με την αυτομεμφία, με την σιωπή, με την ανοχή, βαστάζοντες αλλήλων τα βάρη, θα φθάσωμε στην αξία της αληθινής αγάπης και θα εκπληρώσωμε την σκληρότερα μορφή των εντολών, πού είναι να αγαπούμε και τους εχθρούς μας. Είδατε ο Γέρον **Σιλουανός** πόσο τονίζει την αγάπη προς τους εχθρούς και ότι αυτό είναι το πραγματικό δείγμα της χριστιανοσύνης; Και μάλιστα είπε, ότι κανείς να μην πλανάται πώς έχει θέσι κοντά στο Θεό, εάν δεν έχει εκπλήρωση αυτή την εντολή. Το είπε βέβαια κάπως τολμηρά αλλά αυτή είναι η πραγματικότητα. Όπως η κακία όταν εισχώρηση θα φέρη και τα συγγενικά, έτσι και το νόημα της αγάπης, όταν επικράτηση δεν μένει εκεί, αλλά ολοκληρώνεται και φθάνει ακριβώς εις τούτο το πανάγιο τέρμα. Να συγχωρή και τους εχθρούς και να εύχεται για εκείνους πού τον διώκουν.

Αυτά λοιπόν να συνειδητοποιούμε συνεχώς και ιδίως το παράδειγμα των Τριών Παίδων να μην φεύγει καθόλου από την μνήμη μας, διότι πράγματι οι Τρεις Παίδες εξεικονίζουν κάθε ψυχή μέχρι της συντέλειαι των αιώνων. Το ίδιο δράμα εκτυλίσσεται και σε μας και θα εκτυλίσσεται έως να εκπνεύσωμε.

Συνεχώς ο νοητός Ναβουχοδονόσορ θα μας απειλή και θα μας αναγκάζη και θα μας γαργαλά και θα μας κολακεύει στο να κλίνωμε γόνυ και να προσκυνήσωμε εικόνες πολύμορφες της ποικίλης αμαρτίας. Αλλά εμείς να είμεθα έτοιμοι να σηκώσωμε το ανάστημά μας και να ειπούμε, Κύριον τον Θεόν ημών προσκυνήσωμεν και Αυτώ μόνω λατρεύσωμεν. Διότι όντως εις Αυτόν ανήκει πάσα δόξα στους αιώνας.

- εξομολογούμαι = (στη γλώσσα της Αγίας Γραφής) δοξολογώ

Αμήν

το θείον πυρ

(Μνήμη Αγίου Ιγνατίου τον Θεοφόρου)

Με την είσοδο των προεορτίων των Χριστουγέννων, έχομε και την μνήμη του Αγίου ενδόξου Ιερομάρτυρος Ιγνατίου του Θεοφόρου, ενός εκ των Αποστολικών Πατέρων. Και ενθυμήθηκα μία περικοπή από τους λόγους του Κυρίου μας, πού αρμόζει στην αυριανή εορτή. Μη νομίσητε ότι ήλθον, είτε κάποτε ο Ιησούς μας, βαλείν ειρήνην επί την γην ουκ ήλθον βαλείν ειρήνην αλλά μάχαιραν (Ματθ. 10, 34). Και αφού είπε τους τρόπους της διαιρέσεως πού ήλθε να προκαλέση, όπως ερμηνεύονται φυσικά κατά την ιερά μας παράδοσι, προσέθεσε. Πυρ ήλθον βαλείν επί την γην και τι θέλω ει ήδη ανήφθη (Λουκ. 12,49). Περί αυτού του πυρός ακριβώς είναι ο λόγος, γιατί πολύ απασχολεί τουλάχιστον εμάς τους μοναχούς.

Το δοξαστικό του Αγίου Ιγνατίου αναφέρει τα εξής: «Ουκ εστίν εν εμοί πυρ φιλόυλον, ύδωρ δε μάλλον ζών, και λαλούν εν εμοί, ένδοθέν μοι λέγον - Δεύρο προς τον πατέρα.» Και γενικά η ακολουθία, όπως θα παρακολουθήσετε, είναι μια έξαρσι θεουργικού έρωτος, πού πάλλει μέσα στην καρδιά αυτού του μεγάλου φωστήρος. Γιατί αναφέρει η παράδοσι, ότι αυτός ο Άγιος ήταν ένα οπό τα παιδιά εκείνα, τα οποία εδέχθη ο Ιησούς μας στις αγκάλες Του.

Όταν κάποτε τον ερωτούσαν οι μαθηταί Του για τα πρωτεία και ποιες είναι οι αξίες τους στο μέλλον, κατά τον τρόπο πού ημορούσαν να συλλάβουν τότε το νόημα, επηρεασμένοι από τις ιουδαϊκές παραδόσεις, τότε, προσκαλεσάμενος ο Ιησούς παιδίον έστησε αυτό εν μέσω αυτών και είπεν ος αν δέξηται παιδίον τοιούτον εν επί τω ονόματί μου, εμέ δέχεται (Ματθ. 18,2,5). Και πάλιν άφετε τα παιδιά και μη κωλύετε αυτά ελθειν προς με (Ματθ. 19,14). Ένα λοιπόν από τα παιδιά ήτο αυτός ο Άγιος, ο μετέπειτα Θεοφόρος.

Γι' αυτό και ωνομάσθη Θεοφόρος, επειδή έφερε τον Θεό. Αλλά και πάντες οι Άγιοι Θεοφόροι είναι, διότι ο αγιασμός τούτο σημαίνει Θεοφόρος και Θεολόγος. Η Χάρις του Αγίου Πνεύματος ενοικεί μέσα στην ψυχή του ανθρώπου και τον καταξιώνει να ονομάζεται έτσι, διότι φέρει εντός του τον Θεό. Και αυτή η Χάρις, πού ενοικεί μέσα του, τον διδάσκει τα μυστήρια της Θεολογίας γενικά, αυτά πού είναι δόγματα της πίστεως.

Ειδικά όμως, εμάς τους μοναχούς μας απασχολεί αυτό. Πότε και εμείς θα ιδούμε μέσα μας εάν άναψε αυτό το πυρ; Άλλοτε ο Κύριος το ονομάζει ύδωρ αλλόμενον, όπως ερμήνευσε στην Σαμαρείτιδα. Όπου αναβλύση αυτό, ποτέ δεν τελειώνει και αυτό ακριβώς είναι η Θεία Χάρις. Και ειδικά εκείνη, η οποία συνδέει εμάς με την

απόλυτο - ανθρωπίνως ερμηνεύομε - αγάπη του Ιησού μας, του κέντρου της αγάπης και όλου του ενδιαφέροντός μας.

Γι' αυτό στενάζομε και εμείς, περιφερόμενοι εις αυτούς τους τόπους, στους οποίους μας οδήγησε Αυτός. Διότι όταν εξυπνήσαμε και εγνωρίσαμε περί τίνος πρόκειται, έγινε και σε μας αυτό πού λέει ο Απόστολος Ιωάννης. Ημείς αγαπώμεν Αυτόν ότι Αυτός πρώτος ηγάπησε ημάς (Α' Ιωάν. 4,19). Και πραγματικά, πρώτος Αυτός ηγάπησε και γι' αυτό μας εκάλεσε, όπως σας ερμήνευσα και άλλοτε. Δεν είναι απλή η κλήσι μέσα στην ψυχή, αλλά είναι προσωπική επέμβασι της μακαριάς Θεότητας.

Τώρα μας απασχολεί το πώς πρακτικά και εμείς θα μπορέσωμε να συμβάλωμε. Διότι από μέρους της Χάριτος αυτό υπάρχει. Το ότι έγινε η κλήσι μας και ότι ημπορούμε και ευρισκόμεθα εδώ και συνεχίζομε παρά τις ασθενείς δυνάμεις μας, αυτό είναι εγγύησι και η απόδειξι μάλλον της πλήρους από μέρους της Χάριτος λειτουργίας. Ο,τι εξαρτάται από τον Θεό, γίνεται απολύτως προς εμάς.

Τώρα μένει το δεύτερο σκέλος, πού είναι το εξ ημών» *, κατά την γνώμην των Πατέρων. Αυτό είναι πού πρέπει να καταβάλωμε εμείς, ούτως ώστε να συνεργαστούν αυτοί οι δύο παράγοντες, η ενέργεια της Θείας Χάριτος, πού γίνεται κατ' ευδοκία και αγάπη του Θεού, και η προαίρεσι η σωστή από μέρους του ανθρώπου, πού αποδέχεται την κλήσι και υποτάσσεται στο Θείο θέλημα. Όταν αυτά τα δύο συναντηθούν καταλλήλως όπως ο Θεός ξέρει, τότε επιτυγχάνεται ακριβώς στην ψυχή του ανθρώπου η ενοίκησι της Θείας Χάριτος και τον επαναφέρει στην πρώτη του κατάστασι. Καταργείται τότε το θνητόν υπό της ζωής και η καινή κτίσις, ο Ιησούς μας ζη και λαλεί μέσα στον άνθρωπο. Και τότε γίνεται η ανάστασι. Αυτός πλέον ο άνθρωπος, είναι αυτός πού έλαβε Αυτόν (Ιωάν. 1,12) και ο Ιησούς του έδωσε εξουσίαν τέκνον Θεού γενέσθαι. Και ερμηνεύει. «Ουκ εκ θελήματος σαρκός, ουδέ εκ θελήματος ανδρός, άλλ' εκ Θεού» (Ιωάν. 1,13) έγινε αυτή η γέννησι. Και γίνεται ο άνθρωπος πράγματι τέκνο και φίλος Θεού.

Αυτός είναι και ο στόχος μας. Και δεν θα παύσω να σας ενθυμίζω, ότι δεν πρέπει να σταματήσωμε όσο ζούμε να προσπαθούμε στο πώς θα επιτύχωμεν αυτό.

Και τότε είμεθα μοναχοί. Αυτή είναι η ερμηνεία του πραγματικού μονάχου. Αν και ζη στον κόσμο αυτό, είναι εκτός κόσμου, γιατί αντιστρατεύεται τις επιθυμίες του παλαιού ανθρώπου και προσπαθεί να εκδυθή, κατά το δυνατό, όλα τα συστήματα και τις ενέργειες του και να ενδυθή τον καινό άνθρωπο τον κατά Θεόν κτισθέντα (Εφεσ. 4,42). Τα δείγματα της παρουσίας του καινού ανθρώπου, είναι ακριβώς το πυρ αυτό το οποίο άναψε ο Ιησούς μας με την παρουσία Του εδώ, και όπως μας ερμήνευσε ο ίδιος, επιθυμούσε αυτή την ώρα πού το έλεγε, να το έβλεπε αναμμένο στην τετραπέρατο κτίσι και να πυρπολή όλων των ανθρώπων τις καρδιές. Δυστυχώς όμως η πλειονότης των ανθρώπων δεν έδειξε ενδιαφέρον.

Σε μας όμως, εδόθη ο κλήρος αυτός. Και έτσι με όλες μας τις δυνάμεις θα προσπαθούμε όσο υπάρχουμε, να το ιδούμε και σε μας αναμμένο. Γιατί αν αυτό ανάψη, όπως λέει ο Άγιος Ιγνάτιος, θα μας αναβίβαση προς τον Πατέρα. Εφ' όσο εκ μέρους του Θεού, εκ μέρους της Χάριτος, όλα ορθά λειτουργούν και δεν υπάρχει λάθος, τότε εάν δεν επιτυγχάνεται ο σκοπός, το σφάλμα είναι ιδικό μας. Κάτι σε μας δεν πάει καλά και επομένως εδώ πρέπει να συγκεντρωθώ όλο μας το ενδιαφέρο, όλη μας η έννοια, όλη μας η σπουδή, όλη μας η προσοχή. Γιατί να μην ανάβη το πυρ αυτό; Φαίνεται υπάρχει μέσα μας υγρασία, δηλαδή φιλαυτία, φιληδονία, εγωισμός. Συμβαίνει όπως με την αισθητή φωτιά. Δεν ανάβουν τα ξύλα όταν η εμπρηστική ύλη είναι υγρή. Πρέπει να στεγνώσει.

Και εμείς ακριβώς τώρα πρέπει να προσέξουμε, διότι κάποια υγρασία υπάρχει και δεν ανάβει αυτή η πυρά. Διότι αν δεν αγαπήσωμε τον Θεό εξ ολοκλήρου, όπως μας παρεδόθη από την Εκκλησία μας, εξ όλης ψυχής, εξ όλης ισχύος, εξ όλης καρδίας, εξ όλης διανοίας και άρα και τον πλησίον μας όπως και τον εαυτό μας, δεν επιτυγχάνεται ο σκοπός είναι άστοχη η προσπάθεια μας. Γι' αυτό βλέπετε, ότι από μέρους της Χάριτος τα πάντα είναι τέλεια. Ο Θεός με όλη την Θεοπρεπή του αγάπη και συμπάθεια, αγκαλιάζει τον άνθρωπο και από μέρους Του δεν υπάρχει τίποτε ελλιπές. Πρέπει όμως και από μέρους μας να συμβαίνει το ίδιο.

Παρούσης της φιλαυτίας, η οποία γεννά την περιεκτική φιληδονία του Εγώ, πού εκπροσωπεί τον παλαιό άνθρωπο, πού είναι τα πάθη και οι επιθυμίες, δεν ανάβει το Θείο πυρ. Όλη μας η σπουδή είναι να αποβάλωμε αυτές τις υγρασίες. Κάτω το εγώ, κάτω η φιλαυτία και η φιληδονία, πού είναι οι πόρτες πού εισήγαγαν την παρανομία και εδημιούργησαν την πτώσι και την φθορά. Κάτω τα αίτια του θανάτου και τα αίτια της φθοράς, για να ανάψη μέσα μας αυτό το πυρ.

Κάθε μέρα και κάθε νύκτα εξετάζετε τον εαυτό σας. Και όσο ζη μέσα αυτός ο εγωισμός, να μην δειλιάτε, αλλά συνεχώς να τον αποξέετε με οποιονδήποτε τρόπο μπορείτε, έως ότου, χάριτι Θεού, να τον κρημνίσωμε. Γιατί αν δεν πέσουν αυτές οι ρευστότητες, δεν θα ιδούμε μέσα μας αυτό το πυρ και τότε φυσικά σαν να αποδιώξαμε, δηλαδή δεν απεδέχθημεν την κλήσι του Θεού, αν και Αυτός την έχει δώσει κατ' επανάληψι. Αυτή είναι η σπουδή μας.

Πώς είναι δυνατό να πιστέψωμε ότι αγαπάμε τον Θεό με όλες μας τις δυνάμεις, εφ' όσο δεν παραμερίζωμε τις ιδιοτέλειες; Όταν υπάρχει ιδιοτέλεια, τότε ο άνθρωπος ζη για το άτομο του και όχι για την αγάπη του Θεού και προτιμά κάτι, πού αρέσει πρώτα εις αυτόν και μετά εκείνο πού αρέσει στον Θεό. Οπότε, εκείνος ο οποίος πηγαίνει με πλάγια μέσα προς Εμέ, θα πάω και Εγώ με πλάγια μέσα προς αυτόν, λέει ο Θεός και μόνο τους δοξάζοντάς με δοξάσω. Οι υπόλοιποι πού φαίνονται ότι με εξουθενούν, ατιμασθήσονται. Όλη μας λοιπόν η σπουδή να είναι εδώ κάθε τι πού είναι θέλημα του Θεού, προηγείται. Εδώ δεν χωράει καμμιά συγκατάβασι. Αυτό ορκίσθημεν, αυτό ετάξαμε από την αρχή. Εάν παρασυρθήκαμε, δεν είναι

παράδοξο. Δεν είναι εύκολο ο άνθρωπος με μια προαίρεσι να μεταφερθή στην απάθεια. Είναι δύσκολο πράγμα. Βλέπετε μεγαλώσαμε μέσα στα συστήματα του παλαιού ανθρώπου, και εσκληρύνθησαν μέσα μας οι παμπόνηρες έξεις και οι συνήθειες. Αλλά δεν είναι μόνο αυτό είναι και η δύναμι της αμαρτίας, πού εμφωλεύει μέσα στα μέλη μας. Η τραγική αυτή ανταρσία, πού εφυτεύθη μεταπτωτικά μέσα στον άνθρωπο και του δημιουργεί συνεχή πάλη. Επομένως θα έχωμε το νου μας εις αυτούς τους τρόπους της ανταρσίας, του αντιστρατευομένου νόμου, πού βρίσκεται μέσα στα μέλη μας και μας πιέζει να μην πειθαρχήσωμε στον Θεό. Εδώ είναι όλη η τιτανομαχία, όλη μας η πάλη, η μάχη, όλη μας η προσοχή. Δεν θα παρασυρθούμε «ει και πάντα ημίν έξεστιν άλλ' ουκ εξουσιασθησόμεθα υπό τίνος».

Αυτό είναι το σύνθημα των Πατέρων μας, το οποίο κάθε μέρα αναγινώσκομε. Θα συνεχίσωμε την πορεία μας αυτή με εστραμμένη την ελπίδα μας στον Πανάγαθο Δεσπότη, ο οποίος όχι μόνο τώρα πρακτικά, πού τον βλέπομε, αλλά και πριν ξυπνήσωμε να τον ιδούμε, εγνώριζε με την Θεοπρεπή Του μεγαλωσύνη, ότι είμεθα ευτελείς και ουτιδανοί και όμως δεν μας απεστράφη. Αυτός είναι ο θρίαμβος του καυχήματος μας και η μεγάλη μας ελπίδα. Ότι, παρ' όλο πού ήξερε ότι είμαστε τόσο ευτελείς και αδύνατοι, δεν μας εβδελύχθη, αλλά μας έδωσε τον κλήρο της κλήσεως Του, όπως τον έδωσε στους εκλεκτούς. Και αυτό μας γεννάει, εν μέρει, την μακαριά ελπίδα ότι οπωσδήποτε θα πετύχωμε, εφ' όσον Αυτός μένει μαζί μας και μας δικαιώνει.

Βλέποντας την μικρή μας πρόθεσι, Αυτός θα συνέχιση μέχρι τέλους και στο μέλλο θα μας δοξάση, όπως υπόσχεται με την αγαθότητα Του.

* αυτό πού, βέβαια, προέρχεται από μας», δηλαδή τη θέληση, την προαίρεση μας.

Απόγνωση, αποθάρρυνση και θάρρος

(Μνήμη Αγίου Νήφωνος)

Στην πνευματική μας πορεία, υπάρχει κάτι πού είναι ο μεγαλύτερος σκόπελος. Και είναι τόσο πολύ σημαντικό, γιατί αυτό, εάν το προσέξη ο άνθρωπος, πολλά κερδίζει. Εάν όμως δεν το προσέξη, πολύ ζημιώνεται. Ο σκόπελος αυτός λέγεται αποθάρρυνσι, απογοήτευσι και ευρίσκεται μέσα στην πρακτική υφή της ζωής μας. Όπως και άλλες φορές είπαμε, οι αρχές και οι γραμμές βάσει των οποίων γίνεται το ξεκίνημά μας, είναι η ορθή πίστι και η αγαθή προαίρεσι. Η πρακτική όμως, η κατ' ενέργεια, η ενεργοποιός μερίς του ανθρώπου, είναι εκείνη η οποία τον αποδεικνύει πιστό, δηλαδή επισφραγίζει την ομολογία του. Μέσα σε αυτή την πρακτική, ο άνθρωπος είτε προβιβάζεται και επιτυγχάνει, είτε υποβιβάζεται και χάνει. Το σημείο εκείνο το οποίο είναι τόσο επωφελές για μας, έγκειται σε τούτο, στο να μην χάνωμε το θάρρος μας, αλλά να συνεχίζωμε, παρ' όλες τις δυσχέρειες και τις επιπλοκές πού υπάρχουν μέσα στην ενεργητικότητα της πρακτικής.

Η αμαρτία επιδιώκει να απατήση τον άνθρωπο, διότι η φύσι της, αν την ερευνήσωμε, είναι απάτη. Στην ουσία δεν υπάρχει κακό, αλλά το νόημα είναι πού το μεταβάλλει. Επειδή ακριβώς μεταβαλλόμενη δια του νοήματος μία πράξι γίνεται ένοχη, εάν δεν καλυφθή από την πρόφασι της απάτης, δεν πλανάται ο νους του ανθρώπου. Όπως δεν είναι δυνατό να βαδίση κανείς στην καταστροφή του και στην απώλειά του, βλέποντας τον προκείμενο κίνδυνο. Για να αφηφά τον κίνδυνο, πρέπει αυτός να συγκαλυφθή με κάποιο τρόπο, ούτως ώστε να απατήση τον άνθρωπο και να πέση στην παγίδα. Αυτός είναι ο απατηλός τρόπος της προβολής της αμαρτίας, του κάκου και με αυτό τον τρόπο συλλαμβάνεται ο άνθρωπος, ελέγχεται ως άπιστος και ότι οι υποσχέσεις του προς τον Θεό, πώς θα τον αγαπά εξ όλης της ψυχής, είναι ψευδείς.

Ένας μεγάλος ισχυρός παράγων, ο οποίος είναι ο συντελεστής της επιτυχίας μας, είναι ακριβώς το να κρατήση ο άνθρωπος το θάρρος του. Μου εδόθη αφορμή από την βιογραφία του μεγάλου Πατρός μας Νήφωνος, Επισκόπου Κωνσταντιανής, πού σήμερα εορτάζωμε, ο οποίος πολλά έχει να μας διδάξη στο θέμα του θάρρους. Σε αυτό έχει ιδιαίτερη επίδοσι.

Καθένας από τους μεγάλους και κορυφαίους Πατέρας, έχει μία επίδοσι ιδιαίτερη, παρ' όλο πού όλοι έχουν φθάσει στο τέρμα της κατά άνθρωπο τελειότητας. Εν τούτοις κατά ένα ιδιαίτερο φυσικά τρόπο ελέτυχαν περισσότερο σε ένα τομέα, τον οποίο και εκφράζουν. Ειδικά στο πρόσωπο αυτού του μεγάλου φωστήρος, ευρίσκεται ακριβώς αυτός ο παράγων του θάρρους. Στην πραγματικότητα αποθάρρυνσι δεν υπάρχει, για τον εξής λόγο. Το εάν είμεθα πιστοί και ιδίως αν ακολουθούμε αυτό τον ιδιαίτερο δρόμο πού οδηγεί -ανθρωπίνως - στην

τελειότητα, δεν είναι αυτό τυχαίο, ούτε εξ ιδιαιτέρας μόνο προθέσεως. Οι περισσότεροι από μας ευρεθήκαμε στην ζωή αυτή καθαρώς από ένα θαυματουργικό τρόπο της επεμβάσεως της Χάριτος του Θεού. Αυτός μας οδήγησε, γιατί ακριβώς μας είχε προορίσει. Έχοντας επίγνωσι ότι είμεθα προσκεκλημένοι, προορισμένοι και δεδικαιωμένοι ήδη, δεν τίθεται πλέον θέμα αποθαρρύνσεως, δεν τίθεται θέμα ερεύνης και αμφιβολίας. Τώρα γεννάται το δεύτερο θέμα, το πρακτικότερο. Στην ώρα της ενεργείας της μάχης, ενδέχεται ο άνθρωπος να πέση.

Αλάνθαστος άνθρωπος δεν υπάρχει, και ιδίως όταν είναι ακόμα ατελής και εμπαθής. Πολλά πράγματα δεν τα γνωρίζει, πολλά πράγματα δεν δύναται. Αλλά και απειρία έχει και άνισο πόλεμο διεξάγει, διότι οι εχθροί μας είναι πνεύματα, δεν είναι όπως εμείς, σώματα, τα οποία υφίστανται, τρόπο τινά, διάφορες τροπές και αλλοιώσεις. Όλα αυτά και τα τόσα αλλά τα οποία άλλες φορές ερμηνεύσαμε, είναι εκείνα πού μας προκαλούν ολισθήματα, αποτυχίες και γενικά λάθη.

Ο διάβολος, ο οποίος είναι πονηρός και γνωρίζει την σημασία της αποθαρρύνσεως πόσο είναι ισχυρά, δίδει το μεγαλύτερο βάρος εδώ, κατά την γνώμη των - Πατέρων, στο να προκαλέση αποθάρρυνσι, μετά το λάθος του αγωνιστή. Να του κόψη το θάρρος, γιατί το θάρρος είναι όπως στο σώμα το κεφάλι, πού είναι το κεντρικότερο μέρος από το οποίο και εξαρτάται ολόκληρο το σώμα. Έτσι και στην ενεργητικότητα του ανθρώπου- το μεγαλύτερο μέρος είναι ακριβώς το θάρρος, ο ζήλος, η ορμή, από όπου πηγάζει η ενέργεια.

Το θέμα της μετανοίας και της πρακτικής πίστεως δεν είναι αφηρημένο, είναι συγκεκριμένο. Πιστεύει κανείς και βαδίζει· και όχι μόνο βαδίζει, αλλά εντατικά αγωνίζεται, επιμένει και κρούει, περιμένοντας ότι θα του ανοίξουν. Όταν όμως χάση το θάρρος; Τότε σταματά, δεν βαδίζει πλέον, ούτε κρούει, ούτε ζητεί, ούτε αιτεί και τρόπον τινά παραδίδεται άνευ όρων. Είναι πάρα πολύ μεγάλης σημασίας το θέμα του θάρρους, στο να το κράτη κανείς και να το ανακτά, όταν το βλέπη να κινδυνεύη και ποτέ να μην το προδίδη.

Η αμαρτία ποτέ δεν εμφανίζεται όπως είναι, γυμνή, αφηρημένη, γιατί εάν εμφανισθή έτσι, δεν απατά εύκολα τον νου του ανθρώπου, ώστε να αμαρτήση. Έρχεται κεκαλυμμένη από μια πρόφασι και με τον δόλο αυτό απατά τον άνθρωπο.

Ξέροντάς το λοιπόν αυτό, ποτέ δεν προδίδομε το θάρρος μας υπό οποιανδήποτε μορφή και αν γλιστρήσωμε. Ακόμη, να πη κανείς, και στην πιο πρόδηλη αφορμή, πού νομίζει ότι είναι απόλυτα υπαίτιος -αν ήθελα, δεν το πάθαινα-, και στην πιο προφανή ακόμα πρόφασι πού εξ υπαιτιότητάς του ο άνθρωπος αμαρτάνει, δεν πρέπει να χάνη το θάρρος του, δηλαδή και εκεί πού αμαρτάνει από ιδική του απροσεξία. Στη βιογραφία αυτού του μεγάλου φωστήρα, είναι τόσο καταφανές αυτό το όποιο ακούσαμε στην ανάγνωσι, ώστε πράγματι προκαλεί σε όλους κατάπληξι. Στο πώς, όχι απλώς σε παρεμπιπτούσες και λανθάνουσες καταστάσεις

πού του προκαλούσαν, τρόπο τινά, ήττα, αλλά και στις προφανέστερες, να μην υποχωρή και χάνη το θάρρος του. Ευρίσκουμε αυτό τον φωστήρα να μεγαλουργή και βλέπομε την ανταπόκρισι της Χάριτος του Θεού, στο πόσο εναγκαλίζεται και θεωρεί αθλητή αυτόν, ο οποίος, αν και ημαγμένος, δεν παραδίδεται.

Και έτσι πρέπει. Διότι στην πραγματικότητα το γεγονός είναι ένα. Κάνει κάποιος μια έρευνα στον εαυτό του την ώρα πού εγλίστησε και έπεσε και συνετρίβη' σταματά μια στιγμή και λέει: - *Καλά, τώρα εγώ αρνήθηκα τον Θεό; Μέσα μου αλλοιώθηκε κάτι και απεφάσισα ότι θα παύσω να είμαι χριστιανός; Τώρα μέσα μου εγεννήθη κάτι, πού με έπεισε ότι δεν πρέπει να πιστεύω στο Θεό, ούτε πρέπει να τον ακολουθώ; Μη γένοιτο κάτι τέτοιο. Ούτε ως σκέψι δεν είναι δυνατό να ευρέθη μέσα μου αυτό. Μάλλον караδοκώ και αναμένω να με αξίωση η Χάρις Του, ακόμα και να αποθάνω. Όχι μόνο να αγωνίζομαι, αλλά, εάν δοθή αφορμή, να αποθάνω μόνο για την ιδική Του ομολογία. Αυτό δεν αλλοιώθηκε μέσα μου ποτέ, δεν άλλαξε· πώς λοιπόν τώρα, επειδή εγλίστησα, αποθαρρύνομαι και προδίδω την αγάπη του Θεού; Αλάτη είναι. Ήταν μεγάλο το τραύμα, ήταν μεγάλο το γλίστημα. Μέσα στα μυστήρια του τρόπου της ενεργείας της Χάριτος έγινε, τρόπον τινά, αυτός ο πρακτικός τρόπος, πού αυτή την ώρα δεν ερευνώ. Φυσικά λαμβάνοντας τη μομφή επάνω μου και ξέροντας ότι εξ υπαιτιότητός μου απεσύρθη η Χάρις παιδαγωγούσα με στο να με κάνη συνετότερο, ευλαβέστερο, θερμότερο και προσεκτικότερο. Με παρέδωσε η Θεία Χάρις σε αυτή την πτώσι - δεν αποθαρρύνομαι γι' αυτό το πράγμα - δεν τρομάζω, διότι αν και ξέρω την ευτέλεια μου και ελεεινολογώ τον εαυτό μου ότι δεν είμαι τίποτε, πιστεύω ότι εκείνο πού με κρατεί είναι η Χάρις του Θεού. Έτσι δεν χάνω το θάρρος μου. Όχι ότι αισθάνομαι στον εαυτό μου καμμιά ικανότητα - ποτέ αυτό δεν το εσκέφθηκα ούτε και θα το σκεφθώ - αλλά έχοντας αποδείξεις της ελεημοσύνης του Θεού απέναντί μου μέχρι σήμερα, στέκομαι ακίνητος και λέω ότι ο χθες Θεός και σήμερα και αύριο είναι ο ίδιος. Δεν έκανε λάθος ο Θεός, όταν με εκάλεσε όχι βέβαια για την ικανότητα μου, αλλά για την υπερβολή της αγάπης Του προς εμέ τον αμαρτωλό και ωρκίσθη στον εαυτό Του ότι «ζω εγώ, ου μη θελήσει θέλω τον θάνατον του αμαρτωλού ως το επιστρέψαι καί ζην αυτόν» (Ιεζεκ. 18,23). Αυτός ο Πανάγαθος Θεός και Πατήρ, εσύναξε και μένα, το μη ον, το ασθενές, το μωρό, το εξουθενημένο και με βαστάζει από τότε πού με εκάλεσε μέχρι σήμερα, χωρίς να έχει βαρεθή, και αύριο ο ίδιος είναι, και μεθαύριο ο ίδιος είναι, αφού μένω και εγώ ο ίδιος. Μένω πιστός στην ομολογία μου. Δεν πρόκειται να υποχωρήσω. Δεν με απασχολεί το πώς εγλίστησα, άλλωστε έχω και πείρα της ευτέλειάς μου ποίος είμαι», Βλέπετε λογικά πώς τοποθετείται το πράγμα;*

Άρα λοιπόν ο Άγιος αυτός, ο οποίος και κατά αυτό τον τρόπο αγωνίστηκε, δεν είναι γιατί ήταν εξαίρεσι. Ακριβώς την θέσι των πραγμάτων ετόνισε . Ότι ποτέ κανείς δεν πρέπει να αποθαρρύνεται, γιατί η αποθάρρυνσι, όπως είπα, είναι η μεγαλυτέρα χαρά του σατανά, διότι βλέποντας αυτός την αποθάρρυνσι λαμβάνει προσωπικότητα, ενώ δεν έχει ούτε θέσι, ούτε τόπο, ούτε προσωπικότητα. Ως

οντότης υπάρχει, δεν εννοώ αυτή την προσωπικότητα. Προσωπικότητα εννοώ, ότι δεν έχει θέσι, δεν έχει μέτρο να σταθή αντίκρυ από μας. Ναι, διότι «νυν ο άρχων του κόσμου τούτου έρχεται και εν ημίν ευρήσει ουδέν» (Ιωάν. 14,30) και «νυν ο άρχων του κόσμου τούτου εκβληθήσεται έξω» (Ιωάν. 12,31). Όταν όμως βλέπει τον άνθρωπο ότι αποθαρρύνεται και υποχωρεί, τότε αυτός παίρνει θέσι. Τότε αρχίζει να πιστεύη ότι όντως τον υπελόγισε ο άνθρωπος, τον εφοβήθη και παρέδωσε τα όπλα του. Αυτό είναι ψεύδος. Βλέπετε πόση μεγάλη σημασία έχει;

Πάντως όμως το γεγονός είναι ένα. Ότι το θέμα της αποθαρρύνσεως έχει πάρα πολύ μεγάλη βαρύτητα, ιδίως για μας τους μοναχούς. Επειδή εμείς οι μοναχοί έχοντες περισσότερα ευχέρεια και πολεμούντες λεπτομερέστερα, ακριβώς ευρισκόμεθα σε αυτά τα περιθώρια, στο να ελέγχωμε ακόμα και τις σκέψεις και τα νοήματα από τα οποία προέρχονται οι διάφορες ενέργειες· και ευρισκόμενοι συνεχώς στην γραμμή του πυρός, είμεθα υποχρεωμένοι να κάνωμε αυτές τις ανασκοπήσεις και έρευνες για να ξέρωμε πόθεν ερχόμεθα και που υπάγαμε. Επομένως χρειάζεται μεγάλη προσοχή, γιατί οι τρόποι της αποθαρρύνσεως είναι πάρα πολλοί και ο άνθρωπος χάνει το θάρρος του, χάνει τον ζήλο του και μειώνει την μαχητικότητά του. Το ότι σκυθρωπάζει και αλλοιώνεται, όλα αυτά είναι είδος αποθαρρύνσεως, είναι είδος ηττοπαθείας. Όλα αυτά ο σατανάς τα εκμεταλλεύεται. Κανένα από όλα αυτά δεν πρέπει να έχη θέσι. Δεν συμβαίνει απολύτως τίποτε. Στη γραμμή του πυρός, εκεί πού υπάρχει συνεχής μάχη, δεν είναι παράδοξο να υπάρχουν πληγές.

Όπως μας παρέδωσαν οι Πατέρες, πολλές φορές και η Ίδια ακόμη η Χάρις αφήνει τον άνθρωπο -θέλοντας να τον διδάξη και να τον ανεβάση σε υψηλότερα επίπεδα πρακτικής εμπειρίας - τον αφήνει επίτηδες να κινδυνεύση από την αμαρτία, -για να ερεθίση έτσι περισσότερο τον θυμό του εναντίον της. Και λαμβάνοντας πληγές ο άνθρωπος, μαθαίνει τους τρόπους από που συνέβησαν αυτά και τότε τον μεν Θεό αγαπά γνησίως, διότι βλέπει την στοργή Του, τον δε διάβολο βδελύσσεται αξίως, βλέποντας την κακότητά του και την πονηριά του και το αδίστακτό του στο να μας καταστρέψη.

Εκείνο το οποίο κατέχομε και είναι για μας άγκυρα πάσης ελπίδος, αναμφισβήτητης και χειροπιαστής, είναι ότι παραμένει μαζί μας η Θεία Χάρις. Ο καθένας μας από την ημέρα της ευσέβειάς μας, από τότε δηλαδή πού εισήλθαμε εκουσίως μέσα στους όρους της μετανοίας μέχρι σήμερα, ποτέ δεν ημπορέσαμε, καμία ημέρα, να φυλάξωμε το θέλημα του Κυρίου. Και όμως δεν απέστη! Παραμένει μαζί μας, μας δικαιώνει εκ της αγαθότητάς Του και μόνο. Τα αμεταμέλητα χαρίσματα του Θεού σε μας είναι χειροπιαστά, δεν υπάρχει αμφιβολία. Δεν δικαιώνω την αμαρτωλότητα, ούτε συνιστώ την ραθυμία. Αυτά είναι προδοσία. Τέτοιο πράγμα δεν υφίσταται μέσα στην προαίρεση των χριστιανών και ο,τιδήποτε και αν συμβαίνη είναι εξ αιτίας της ατέλειάς τους.

Ο άνθρωπος ευρισκόμενος στο γίγνεσθαι, είναι ατελής. Βαδίζει προς την τελειότητα ζητώντας περισσότεραν επίδρασι της Χάριτος και μόνιμη ενοίκησι μέσα του. Την αποκτά σιγά-σιγά δια της ελεημοσύνης του Θεού, αγωνιζόμενος κατά των παθών του, ούτως ώστε να τα αποβάλη, για να εύρη περισσότερη θέσι μέσα του η Θεία Χάρις. Μέχρι πού να γίνη αυτό, υφίσταται όλες τις αλλοιώσεις και τις τροπές.

Επιμένω στο θέμα της αποθαρρύνσεως, δια να προσεχθή πάρα πολύ. Εκείνος ο οποίος επεσήμανε αυτό τον τομέα και τον αξιολόγησε, επιτυγχάνει πάρα πολλά. Εκείνος ο οποίος δεν προσέχει και αφήνει ακάλυπτη την πλευρά αυτή και με το παραμικρό αποθαρρύνεται, οπισθοχωρεί και αφήνει τον ζήλο του, αδικείται κατάφωρα, χάνει χωρίς να υπάρχει λόγος και μπορώ να πω φεύγει «χωρίς διώκοντος».

Γι' αυτό με παράδειγμα την βιογραφία και την παιδεία του μεγάλου αυτού Πατρός, όλοι μας να γίνωμε περισσότερο ζηλωταί, περισσότερο μαχηταί. Δεν υπάρχει μέσα στην μερίδα μας απογοήτευσι και αποθάρρυνσι. Και δεν υπάρχει, γιατί απλούστατα εμείς οι ίδιοι και τον χαρακτήρα και την προσωπικότητα μας γνωρίζομε. Γνωρίζομε ότι ομολογούμε την πίστι και την αγάπη μας προς τον Θεό και ότι ουδέποτε την αρνούμεθα και ακόμα ξέρουμε την σύμπραξι και συμπάραστασι του Θεού προς ημάς, η οποία είναι αμετάβλητη, αμεταμέλητη και αναλλοίωτη.

Δι' ευχών του Αγίου Πατρός ημών Νήφωνος και της Κυρίας μας Θεοτόκου είθε να επιτύχωμε αισίως το σκοπό της ζωής μας.

Αμήν

Το άθλημα της πίστεως

(Κυριακή των Προπατόρων)

Στο απολυτίκιο της εορτής των Αγίων Προπατόρων αναφέρεται ότι «εν πίστει τους Προπάτορας εδικαίωσας, την εξ Εθνών δι' αυτών προμνηστευσάμενος Εκκλησίαν». Πόσο βαθειά νοήματα έχουν αυτά τα λόγια, αν τα προσέξετε! Εδικαιώθησαν οι Προπάτορες, πού αποτελούν το θεμέλιο της Εκκλησίας, και πού φανερώνουν την αφορμή της σχέσεως του Θεού μετά των ανθρώπων πρακτικά.

Και ποίοι ήσαν οι Προπάτορες; Άνθρωποι φυσικά, εθνικοί. Όπως και όλοι οι άνθρωποι, εθνικοί ήσαν τότε. Μετά την πτώσι, ο άνθρωπος τα έχασε και ακολουθούσε τον ιδικό του δρόμο. Και ο Θεός εξέλεξε από το σύνολο των ανθρώπων μερικούς, τους οποίους εκάλεσε να τον πιστεύσουν και να τον ακολουθήσουν. Και επείσθησαν. Δια της πίστεως απεδέχθησαν την κλήσι αυτή του Θεού και έγιναν φίλοι Του, ούτως ώστε, όταν ο Θεός απεκαλύφθη, να λέγεται «εγώ ειμί ο Θεός Αβραάμ και ο Θεός Ισαάκ και ο Θεός Ιακώβ».

Με την πίστι την οποία απεδέχθησαν και ακολούθησαν τον Θεό, έφθασαν σε τέτοιο ύψος, ούτως ώστε ο Θεός, όταν αποκαλύπτεται, να αποκαλείται Θεός αυτών. Και κατά αυτό τον τρόπο να δημιουργείται μια σχέση, μια αγχιστεία, μια συγγένεια πλέον, μεταξύ ανθρώπων και Θεού. Και αυτός ο πανίσχυρος δεσμός να γεννάται μόνο από την πίστι. «Εν πίστει τους Προπάτορας εδικαίωσας». Βλέπετε τι μεγάλο πράγμα είναι η πίστι; Αυτό ακριβώς ζητά ο Θεός από τον άνθρωπο. Και ακούομε εν συνεχεία από τον Απ. Παύλο τον ωραίο εκείνο ύμνο. Διότι δεν είναι απλώς μια επιστολή, ένα σύγγραμμα, πού έγγραψε ένας φωτισμένος άνθρωπος. Αυτός είναι ένας θεούφαντος ύμνος. «Οι Άγιοι Πάντες δια πίστεως» - και αρχίζει να λήη εκεί βέβαια για τους Προπάτορες - «κατηγωνίσαντο βασιλείας, ειργάσαντο δικαιοσύνην, επέτυχον επαγγελιών, έφραξαν στόματα λεόντων, έσβεσαν δύναμιν πυρός, ενεδυναμώθησαν από ασθενείας, εγεννήθησαν ισχυροί εν πολεμώ, παρεμβολάς έκλιναν αλλοτρίων έλαβον γυναίκες εξ αναστάσεως τους νεκρούς αυτών άλλοι δε ετυμpanίσθησαν..., έτεροι δε εμπαιγμών και μαστιγών πείραν έλαβον, έτι δε δεσμών και φυλακής· ελιθάσθησαν, επρίσθησαν, επειράσθησαν...» (Εβρ. 11, 33-37) και συνεχίζει όλο τον υπέροχο ύμνο τον οποίο γνωρίζετε.

Και όλα αυτά τα άθλα, όλοι οι θρίαμβοι οι οποίοι παρέτειναν και ολοκλήρωσαν την σχέση της ανθρωπινής φυλής μετά του Θεού, εγεννήθησαν από την πίστι. Αυτή είναι, πού μας σώζει. Η πίστι είναι πού προεκτείνεται και στον καθένα μας και στο σύνολο των πιστών και αυτό ακριβώς είναι πού δικαιώνει τα πάντα. Ερχόμεθα τώρα σε ένα βαθύτερο μυστήριο. Όλοι αυτοί οι Προπάτορες, ήσαν εκείνοι, οι οποίοι εξ αποκαλύψεως ήσαν κεκλημένοι και άρα εις αυτούς τους ανθρώπους

επρόκειτο να δοθούν οι ευλογίες, διότι ο Θεός τους προώρισε και τους εκάλεσε και έμεινε μαζί τους, ούτως ώστε να καυχάται ότι είναι Θεός αυτών. Αυτοί έλαβαν κατ' ευθείαν τις επαγγελίες και κατά πρόσωπο ωμιλούσαν με τον Θεό. Και όμως όλοι αυτοί παρ' όλη την βεβαιότητα της επαγγελίας η οποία επεφάνετο επάνω τους αποτελεσματικά, εκέρδισαν την Θεοσέβεια, την ευσέβειά τους και γενικά την προς τον Θεό στροφή τους, με ένα περιεκτικό σταυρό, δηλαδή με θλίψεις, με οδύνες, με διωγμούς, με ταλαιπωρίες, και σχεδόν παρήλθαν από τον κόσμο αυτό, χωρίς να ιδούν τίποτε από όλα εκείνα τα οποία τους υπεσχέθη ο Θεός, παρά μόνο σύμβολα και κατά περιόδους διάφορες αντιλήψεις. Βλέπετε το μυστήριο; Εις αυτή την κοιλάδα του Κλαυθμώνος, οι Θείες επαγγελίες από μέρους βλέπονται, από μέρους γινώσκονται και από μέρους αποκαλύπτονται. Εδώ ακριβώς είναι πού εφαρμόζεται το «τις σοφός και φυλάξει ταύτα και συνήσει τα ελέη του Κυρίου» (Ψαλμ. 106,43).

Αυτός είναι ο τρόπος, με τον οποίο εμείς οι κεκλημένοι δια της πίστεως μένομε και εφαρμόζομε την υπόσχεσί μας προς τον Θεό και τις επαγγελίες Του. Πάλι ερμηνεύοντες δια της πίστεως, μέσα σε μια απέραντη μακροθυμία, υπομονή και καρτερία, μέσα στις διάφορες δοκιμασίες από πειρασμούς, θα τελειωθούμε και εμείς καθώς όλοι οι Άγιοι. Προχωρούμε λοιπόν με την ίδια πίστι, πού δεν είναι πλέον αφηρημένη, διότι οι επαγγελίες ήλθαν, το πλήρωμα του χρόνου έφθασε και έγινε η σάρκωσι του Θεού Λόγου και παρουσιάστηκε ο «της μεγάλης βουλής Άγγελος» (Ζαχ. 9,6). Η πίστι μας είναι συγκεκριμένη, διότι ήλθε ο Μονογενής Υιός του Θεού. Τον είδαμε, Τον εψηλαφήσαμε, Τον ακούσαμε και ήδη Τον κατέχομε. Τώρα, σε μας, η πίστι είναι κάτι παραπάνω. Δεν είναι η απλή εκείνη πίστι των Προπατόρων, πού προσδοκούσαν, ότι οπωσδήποτε σύμφωνα με την υπόσχεσί Του ο Θεός θα έλθη κάποτε και θα σώση τους απογόνους των και γενικά όλη την ανθρωπότητα. Επεράσαμε τα όρια αυτής της εισαγωγικής πίστεως και εισήλθαμε στην υψηλότερα πίστι, της πραγματικής πλέον παρουσίας της επαγγελίας του Θεού.

Τώρα πλέον με αναπεπταμένο το φρόνημα, χωρίς ποτέ να φοβούμεθα, είμεθα πεπεισμένοι ότι, εφ' όσον ο Κύριος μας εκάλεσε και ευρισκόμεθα πλέον στο δρόμο αυτό τον στενό, τον τεθλιμμένο, πού ανάγει στον Γολγοθά, θα ιδούμε και την ανάστασι.

Οι διάφορες αντιξοότητες και πειρασμοί πού προκύπτουν, είτε από τον σατανά, είτε από τα τόσα άλλα πού υπάρχουν μέσα στην ζωή μας, δεν είναι κάτι το οποίο μας απειλεί, μας φράζει τον δρόμο, μας γεννά αμφιβολία, αλλά είναι τα μυστικά εκείνα πρακτικά μέσα, δια των οποίων κατεργάζεται το μυστήριο του Σταυρού. Είναι οι τρόποι μέσω των οποίων θα αποδείξωμε την πίστι μας ορθή, για να δικαιούμεθα της επαγγελίας Του. Όταν βλέπωμε πειρασμούς, σηκώνομε το ανάστημά μας και συνεχίζομε, διότι η παρουσία των είναι σαφής απόδειξι, ότι η Θεία Χάρις, η οποία μας εκάλεσε και μας έβαλε μέσα στον δρόμο της γνώσεως,

ευρίσκεται αυτή την ώρα μαζί μας και μας ερεθίζει για το βραβείο της προαγωγής. Τι χρειαζόμαστε τώρα; Καρτερία και υπομονή. Περισσότερο όμως η καρτερία και η υπομονή μας θα γιγαντώνεται, όταν το θέμα του πειρασμού, οποιουδήποτε πειρασμού, άγεται προς το θέμα της αγάπης του πλησίον μας. Εκεί θα είναι περισσότερο η προσοχή μας. Γιατί η αποκαλυφθείσα αλήθεια, «η Καινή Κτίσις», ο Ιησούς μας, αφού μας απέδειξε με όλη την λεπτομέρεια τον τρόπο της καταγωγής μας, τον τρόπο της σχέσεως μας μετά του Θεού και τανάπαλιν, απεφάσισε να μας πη και μία καινή εντολή, «Εντολή καινήν δίδωμι υμίν, ίνα αγαπάτε αλλήλους» (Ιωάν. 13,34). Και όπως γνωρίζετε, από τις ερμηνείες των Πατέρων μας, «εκ του πλησίον ημών εστίν η σωτηρία». Υπερτονίζουν οι Πατέρες ότι η εντολή της αγάπης είναι το κεφάλαιο όλων των αρετών και εντολών. Δεν είναι μια ελεύθερη αρετή, την οποία κατά βούλησι κανείς κατεργάζεται. Για μας είναι καθήκο, γιατί αυτό είναι το έμβλημά μας, είναι το ένσημό μας, πού αποδεικνύει από που καταγόμαστε και που κατευθύνεται ο δρόμος μας. Γι' αυτό να είστε προσεκτικοί. Κάθε εντολή πού προήλθε από το στόμα του Θεού, για μας είναι δόγμα.

Αλλά η εντολή της αγάπης, είναι κάτι παραπάνω. Γιατί, βλέπετε, ότι Αυτός Ούτος ο Ιησούς μας, πού είναι το κέντρο της αγάπης μας, ονομάζεται καθ' αυτό Αυτοαγάπη. «Ο Θεός αγάπη εστί και ο μένων εν τη αγάπη, εν τω Θεώ μένει και ο Θεός εν αύτω» (Α' Ιωάν. 4,16).

Ιδού λοιπόν. Εάν θέλωμε να «μείνωμε εν τω Θεώ και να μείνη ο Θεός εν ημίν», δεν υπάρχει άλλος τρόπος και άλλος δρόμος από το νόημα της αγάπης. Γι' αυτό να μην είστε πρόχειροι μέσα στον δαίδαλο των παρεξηγήσεων, πού είναι το ευχερέστερο εργαλείο του σατανά, για να προκαλή συγκρούσεις και διαφωνίες. Εκεί να εντείνετε την προσοχή σας. Προκειμένου να πληγώσετε την αγάπη, καλύτερα να διαρρήξετε ο,τιδήποτε ευρίσκεται μπροστά σας. Κατά την γνώμη των Πατέρων, εκείνος ο οποίος πταίει στην αγάπη, είναι όμοιος με τον δούλο εκείνο πού εράπισε στην παρειά τον Ιησού.

Δεν εννοούμε, ότι δήθεν μόνο με την αγάπη, με μόνο μια λέξι, προδιαγράψαμε και χαρακτηρίσαμε την χριστιανική μας ζωή. Γιατί η αγάπη είναι αποτέλεσμα. Μαζί με την προσοχή μας στη φυλακή πασών των εντολών, περισσότερο στρέφεται το ενδιαφέρον μας εις αυτό τον δεσμό. Γιατί, αν τούτο κρατήσωμε, να είσθε βέβαιοι, ότι εξουδετερώνεται ο σατανάς. Είναι ο «σύνδεσμος της τελειότητας».

Όλοι οι πειρασμοί, όταν επικρατήσουν, πράγματι μας βλάπτουν και μας φράζουν τον δρόμο. Ένα έχουν σκοπό· να διαβρώσουν την αγάπη. Ο σατανάς πλάθει υποθέσεις και γεγονότα πού στην ουσία είναι ανύπαρκτα και συγχίζει τον νου του ανθρώπου, πού τον βρίσκει είτε στην κόπωσί του, είτε στην αδυναμία του, είτε στην συστολή της Χάριτος· και προσπαθεί να τον πείση να πιστέψη στις παρεξηγήσεις και να αρχίση να μέμφεται, να πονηρεύεται, να υπονοή, να

κατηγορή, να υποψιάζεται κατά του άλλου και έτσι χαλαρώνει τον δεσμό της αγάπης που μας οδηγεί στην τελειότητα.

Το ότι είμεθα πιστοί, αυτό δεν είναι τυχαίο, για μας ιδίως τους μοναχούς. Εμεσολάβησε προσωπικά η ενέργεια της Μακαριάς Θεότητας. Κοιτάξετε τι λέει ο Ιησούς μας. «Ουδείς δύναται ελθείν προς με, εάν μη ο Πατήρ ο πέμψας με ελκύση αυτόν» (Ιωάν. 6,44). Δεν είπε ουδείς έρχεται προς με, εάν μη ο Πατήρ μου καλέση αυτόν. Διότι κλήσι γίνεται και από μακριά, με την φωνή, με ένα σύνθημα, με ένα νεύμα, με κάποιο άλλο μέσο. Εδώ δεν είναι έτσι. Είναι έλξι. Δηλαδή λέει ο Ιησούς μας, δεν ήλθετε σε μένα, αλλά ο Πατήρ μου πρώτος σας τράβηξε, σας ήλκυσε και σας έφερε κοντά μου. Να η ενέργεια του Πατρός. Και πάλι λέει. «Ουδείς έρχεται προς τον Πατέρα ει μη δι' εμού» (Ιωάν. 14,6). Διότι «Εγώ ειμί η οδός, η Θύρα και η ζωή». Να η δευτέρα ενέργεια του δευτέρου προσώπου. Και «ουδείς» λέει ο Παύλος «δύναται ειπείν Κύριον Ιησούν, ει μη εν Πνεύματι Αγίω» (Α' Κορ. 12,3).

Και το ότι εμείς σήμερα ευρισκόμεθα μέσα στην οσμή της γνώσεως του Θεού, αυτό πλέον είναι απόδειξι - δεν είναι ένδειξι, δεν είναι σύμβολο, δεν είναι σημείο - ότι ενήργησε η Μακαριά Θεότης μέσα στην παναγάπη Της. Γιατί ο Θεός δεν κάνει λάθη και τα χαρίσματά Του είναι αμεταμέλητα. Είδατε τότε στην δημιουργία, όταν εβουλήθη ο Θεός να κατασκευάση την κτίσι, με πόση αρμονία και θεοπρεπή σύνεσι ετέθησαν τα πάντα, ούτως ώστε να είναι λίαν καλώς; Και στην κατασκευή του ανθρώπου, προετοίμασε τα πάντα - φως, γήν, θάλασσα, εφύτευσε τον παράδεισο - και μετά έκανε αυτόν δια τον οποιο «τα πάντα εγεννήθησαν».

Το ίδιο και τώρα στην ανάπλασι και κάτι παραπάνω, διότι έχομε «περίσσειαν Χάριτος», κατά τον Παύλο. Ναι, γιατί αυτή την ώρα δεν «είπε και εγεννήθησαν», ο Μονογενής Λόγος του Θεού, αλλά ήλθε προσωπικά και εφόρεσε την ιδική μας φύσι και εβάδισε μαζί μας, ανέβηκε στον Σταυρό και με τα ημαγμένα Του δάκτυλα εσφράγισε την σωτηρία και κατέστρεψε την παγκόσμιο αμαρτία και συνέτριψε τον σατανά. Άνοιξε τον παράδεισο και εκαυχήθη ότι «θέλω, ίνα όπου ειμί εγώ. κακείνοι ώσι μετ' εμού, ίνα θεωρώσι την δόξαν την εμήν» (Ιωάν. 17, 24). Αυτά συγκλονίζουν. Αυτές είναι θέσεις, δεν είναι διηγήματα. Είναι η Επαγγελία του Πατρός, με λίγα λόγια, η κληρονομιά μας. Και όλα αυτά επιτυγχάνονται με την πίστι.

Κρατούντες αυτή την πίστι, ότι μας εκάλεσε ο Θεός, δεν αμφιβάλλαμε πλέον, δεν διερωτώμεθα. Εκείνο το οποίο φοβούμεθα και στενάζαμε είναι μήπως νυστάξωμε και γελαστούμε και αντί να βαδίζωμε προς ανατολάς, που είναι η κατευθύνουσα οδός, γυρίσωμε προς δυσμάς, με την ιδική μας ραθυμία. Αυτός είναι ο φόβος μας, μήπως ραθυμήσωμε, μήπως ξεχαστούμε. Αλλά πάλι και τούτα είναι έωλα, γιατί λέμε, πώς είναι δυνατό να γίνη αυτό, αφού ο Θεός, εγνώριζε από πριν ότι είμεθα αδύνατοι και πάλι δεν απεποιήθη της αγάπης Του, να καλέση και εμάς, «τα μωρά και ασθενή και τα εξουθενημένα και τα μη όντα» (Α' Κορινθ. 1,27-28). Η εορτή

των Προπατόρων, πράγματι μας συγκινεί. Όπως εκάλεσε αυτούς ο Θεός και τον ακολούθησαν και εβάστασαν με τον τρόπο τους τον Σταυρό τους και επέτυχαν των επαγγελιών, έτσι και εις εμάς έγινε κάτι πιο σπουδαίο. Γιατί εις εμάς υπάρχει όχι η προσδοκία, αλλά η απόδειξι του παρόντος και του μέλλοντος, πού κατέχαμε δια της πίστεως προς τον Ιησού μας και δια της αποδείξεως της αγάπης Του και της Χάριτός Του, πού ενεργεί μέσα στις ψυχές μας. Με αυτά ας ετοιμαζόμεθα να προσκυνήσωμε και την εορτή της γεννήσεως Του και να εορτάσωμε την ιδική μας αναγέννησι.

Αμήν

**Τέλος
&
τω Θεώ δόξα**

**ΑΝΤΙΔΙΡΕΤΙΒΟΝ
ΕΓΧΟΛΠΙΟΝ**